

**EVROPSKA EKONOMSKA
INTERESNA GRUPACIJA
I NJEN ODNOS SA STATUSNIM FORMAMA U
PRAVNOM SISTEMU BOSNE I HERCEGOVINE**

Zinka Grbo

Bibliografische Information Der Deutschen Bibliothek

Die Deutsche Bibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über <http://dnb.ddb.de> abrufbar.

Sindelfingen, Mai 2003

LIBERTAS - Europäisches Institut GmbH (LIBERTAS Verlag),
Vaihinger Straße 24, 71063 Sindelfingen, Germany,
Telefon +49/(0) 70 31/61 86-80; Telefax +49/(0) 70 31/61 86-86,
E-Mail: verlag@libertas-institut.com
Internet: www.libertas-institut.com

ISBN 3-921929-25-3

Who goes to Rome must do as those in Rome do!

Summary

The European Economic Interest Grouping (EEIG) is a very important element of European cooperation in the domain of company law: one that has characterized the past fifty years, as part of the process of integration. The trajectory of this process was focused on the creation of the European Union and then on its expansion and enlargement. The prerequisite for the emergence of the European Union was the linking of the national markets of the countries of Europe by means of various supranational instruments. One of these points of connection was beyond doubt EEIG. Institutionalized cooperation in the domain of the common/single market was brought about by the introduction of this new subject into the Community's legal system.

The European Economic Interest Grouping was the first legal form constituted and realized under the Community law. Since transnational cooperation between national markets via known forms of cooperation had become more difficult, above all because of differences in the provisions of national law in different countries, the supranational character of an institution such as EEIG was one of its key strengths. This feature of EEIG was secured by Council Regulation (EEC) No. 2137/85, the only instrument in the domain of commercial or company law to enter into force. The supranational character of European Economic Interest Groupings ensured 'legal neutrality' in the relations between and position of their members: the legal neutrality of the EEIG means that its members are on an equal footing. To be a member of an EEIG meant accepting the uniform regulations of Regulation No. 2137/85, which made it impossible to give precedence to any member on national grounds.

An EEIG can be formed solely by legal or natural bodies from various member states of the European Union or the European Economic Area. This feature means that the EEIG may be regarded as an international or transnational instrument of cooperation between economic operators, independent of their national laws.

The purpose of forming a European Economic Interest Grouping, as a new form of cooperation between commercial subjects, is the development of economic activity within the European Community. In the specific sense, the grouping's mission is to facilitate and advance its members' economic activities, though the EEIG itself is non-profit-making. The activities of the grouping are thus of an ancillary, supporting nature, and must be complementary to the activities of its members. As a result of this feature of the EEIG's activities, its members retain a high degree of autonomy, which is significant from the perspective of potential founders and members.

The manner of forming a European Economic Interest Grouping renders it a very flexible supranational instrument of cooperation. An EEIG may be formed by agreement by a minimum of just two subjects from different member countries which conduct economic activity in the European Union, Norway, Lichtenstein and Iceland; no capital is required. Nonetheless, shareholdings of all forms are permitted, which is an added attraction and offers opportunities for a large

number of subjects to achieve membership of the grouping. This is of particular importance for the internationalization of small and medium-sized enterprises. A European Economic Interest Grouping may be formed for a specific term or an unlimited period, which also indicates the flexibility or contractual freedom of its members. The most significant determinant of the flexibility of this form of cooperation, however, is the potential to transfer the grouping's official address from one member state to another without the need to re-establish the grouping in the State in which it has its new official address. The difficulties accompanying a firm moving its official address from one state to another are primarily a matter of jurisdiction, which is avoided in the case EEIG's so doing.

One of the essential features of a EEIG is reflected in the opportunity of EEIG to have legal capacity. In this way EEIG is assured of stability, unlike contractual forms of cooperation. The existence of its own organization, through which its interests are realized, certainly also has an impact on EEIG's stability. This feature of the European Economic Interest Grouping is particularly important, and is expressed in the involvement of its members, in particular small and medium-sized enterprises, in public works and funding programmes. The unlimited joint and several liability of members of EEIG should also be mentioned; this ensures the protection of third parties as EEIG's legal partners, and makes such grouping an attractive form of association from the psychological perspective.

The topicality of the European Economic Interest Grouping as a supranational form of cooperation between economic operators in the European Union is echoed in Bosnia and Herzegovina, as in other countries of the region. It is Bosnia and Herzegovina's strategic aim to join the European Union, which requires the harmonization and/or unification of domestic and community law. The European economic interest group is an institution of Community law that is incorporated into the legislation of every European Union member states, as well as some that are not members. Since Bosnia and Herzegovina is endeavouring to keep up with European trends, this raises the question of to what extent the conditions for introducing this institution into its legal system can be said to be met. In this regard, it is essential to consider the relevant provisions of the laws of the Federation of Bosnia and Herzegovina and Republika Srpska.

A European Economic Interest Grouping corresponds, from the perspective of its members, to a *sui generis* form of merger companies, while if regarded as a distinct subject it has some features of a company with unlimited joint and several liability. The relevant laws of Bosnia and Herzegovina recognize such forms, which is certainly a prerequisite for the legal treatment of a EEIG in our law. With the addition of provisions on merger companies, the legal prerequisites for the formation of subjects on the principle of EEIG would be fulfilled. It must not be forgotten, however, that this would be only a partial solution to the problem of unifying domestic and Community law. To achieve full harmonization of the relevant provisions, it would be beneficial to follow the example of Slovenia, but the overriding priority is to harmonize the legislation of the Federation of Bosnia and Herzegovina and Republika Srpska.

Sadržaj

Summary	4
Uvod i metodološke odrednice	10

Glava I.

Evropska ekonomska interesna grupacija -Instrument transnacionalne saradnje	12
1. Nastanak evropske ekonomske interesne grupacije	12
2. Pravna regulacija	14
3. Karakteristike evropske ekonomske interesne grupacije	16
3.1. Pravna priroda evropske ekonomske interesne grupacije	16
3.2. Način osnivanja evropske ekonomske interesne grupacije	18
3.2.1. Ugovor	18
3.2.2. Registracija	21
3.3. Način i ciljevi djelovanja	21
3.3.1. Finansiranje evropske ekonomske interesne grupacije	24
3.3.2. Članstvo u evropske ekonomske interesne grupacije	25
3.3.3. Promjene u članstvu	28
3.3.4. Odgovornost i poreske obaveze evropske ekonomske interesne grupacije	29
3.4. Unutrašnja organizacija evropske ekonomske interesne grupacije	30
3.4.1. Organi	30
3.5. Prestanak evropske ekonomske interesne grupacije	33

Glava II.	
Značaj evropske ekonomske interesne grupacije u drugim oblastim	34
1. Odnos evropske ekonomske interesne grupacije s pravom konkurencije Evropske unije	34
2. Učešće evropske ekonomske interesne grupacije u programima finansiranim iz javnih sredstava	37
Glava III.	
Odnos evropske ekonomske interesne grupacije sa statusnim formama u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine	39
1. Društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću i povezana društva u pravu pravu Federacije Bosne i Hercegovine	40
1.1. Društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću	40
1.2. Povezana društva	43
2. Ortačko društvo u pravnom sistemu Republike Srpske	44
2.1. Povezana preduzeća (grupacije preduzeća)	45
Glava IV.	
Situacija u drugim tranzicijslim zemljama- slučaj Hrvatske i Slovenije	46
1. Hrvatsko zakonodavstvo	46
2. Harmonizacija slovenačkog prava	48
Zaključak	49
Prilog	51
Uredba Savjeta EEZ 2137/85	53
Korištena literatura	67
Korištene interenet stranice	70

Table of Content

Summary	4
Introduction	10
Chapter I	
EEIG - Instrument for transnational cooperation	12
1. Evolution of the EEIG	12
2. Regulation	14
3. Characteristics	16
3.1. Legal nature	16
3.2. Formation of the EEIG	18
3.2.1. Contract	18
3.2.2. Registration	21
3.3. Activity	21
3.3.1. Finance	24
3.3.2. Membership	25
3.3.3. Transformation of membership	28
3.3.4. Liability and taxation	29
3.4. Internal organisation of the EEIG	30
3.4.1. Organs	30
3.5. Termination of EEIG	33

Chapter II	
1. EEIG and the EU Competition Law	34
2. Participation of EEIG in the public calls for tender	37
Chapter III	
1. Unlimited liability company and the affiliated company in BH	40
1.1. Unlimited liability company	40
1.2. Affiliated company	43
2. General partnership in Republika Srpska's law	44
2.1. Groupations	45
Chapter IV	
1. Croatian legislation	46
2. Harmonisation of Slovenia's law	48
Conclusion	49
Appendix	51
Regulation No 2137/85(Bosnain translation)	53
Bibliography	67
Web sources	70

Uvod i metodološke odrednice

Tema "Evropska ekonomska interesna grupacija i njen odnos sa statusnim formama u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine" predstavlja aktuelni problem savremene pravne znanosti koji je do danas nedovoljno (čak nikako) istražen i prezentiran u našoj pravnoj literaturi. Izučavanje prava Evropske unije uopće od značaja je za ovu zemlju, a u praksi potrebno iz više razloga. U najšire razloge spada sveprisutna težnja Bosne i Hercegovine za uključivanjem u evropske integracije, što zahtijeva usklađivanje domaće legislative sa evropskim standardima. U tom je smislu detaljno proučavanje pravnih rješenja i propisa Evropske unije nezaobilazno. S druge strane, naučna obrada problema koji se odnose na oblast privrednog/poslovnog prava Evropske unije, naročito jednog njenog instituta – evropske ekonomske interesne grupacije (EEIG), nalaže potrebu pravnog normiranja i stvaranje ekvivalentnog instrumentarija u domaćem pravu, s ciljem postizanja rezultata koji su u Evropskoj uniji evidentni na polju (uspješnog) poslovanja privrednih subjekata, a samim tim i napretka cjelokupne privrede. U tom smislu, posebno valja naznačiti da je komunitarno pravo, nastalo kao sinteza najprihvatljivijih pravnih rješenja nekoliko evropskih zemalja, te da je uspjelo u izgradnji visoko razvijene privrede i društva, i da ono kao predmet pravne nauke, u Bosni i Hercegovini, predstavlja primarni interes.

U ovom radu polazi se od **pretpostavke** sličnosti specifičnog instituta komunitarnog (privrednog) prava – evropske ekonomske interesne grupacije i društva sa neograničenom odgovornošću (d.n.o.) regulisanog u bosanskohercegovačkom pravu. U svrhu dokazivanja ove hipoteze obraditi ćemo **predmete** našeg rada – evropsku ekonomsku interesnu grupaciju, i društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću i povezana društva u pravu Bosne i Hercegovine. Neophodno je pri tome sagledati evropsku ekonomsku interesnu grupaciju *per se*, odnosno kao zaseban subjekt, a zatim u odnosu na njene članove, preduzeća i individualne trgovce. Naime, u prvom slučaju evropska ekonomska interesna grupacija ima anatomiju društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću, dok se u drugom slučaju radi o *sui generis* obliku povezanog društva. Na osnovu saznanja koja predstavljaju rezultat istraživanja **metodom analize sadržaja, deskripcije i komparativne analize** pomenutih formi, pristupit će se **problemu** mogućeg pravnog regulisanja grupacije u domaćem pravu. Jer, nastojanje Bosne i Hercegovine da "uhvati korak" sa evropskim integracijama, naročito Evropskom unijom, uslovljeno je donošenjem (i/ili prilagođavanjem) domaćih pravnih propisa u skladu sa komunitarnim.¹ Potrebno je, s toga, a što je i **cilj** našeg rada, ukazati na pretpostavke koje su u našem pravnom sistemu već zadovoljene, kao i na *de lege ferenda* rješenja koja trebaju uslijediti. U tom smislu, smatramo da bi se nedostatak u bosanskohercegovačkom privredno-pravnom zakonodavstvu, u kontekstu pravnog regulisanja evropske ekonomske interesne grupacije, mogao otkloniti proširivanjem odredbi relevantnih zakona koje govore o povezanim društvima. Time bi se obezbijedio pravni okvir osnivanja i funkcionisanja privrednih subjekata na principu evropske ekonomske interesne grupacije kod nas. Na ovaj način Bosna i Hercegovina bi djelimično anticipirala problem divergentnosti svojih i komunitarnih propisa koji će se, u narednim fazama približavanja Evropskoj uniji, neizostavno pojaviti.

---

¹ Pominje se oko 8.000 propisa

Evropska ekonomska interesna grupacija nastala je kao rezultat potrebe za institucionaliziranjem saradnje između privredno-pravnih subjekata u Evropskoj zajednici, danas Evropskoj uniji.² S tom tendencijom, a na primjeru francuskog prava, formiran je jedan novi subjekt komunitarnog prava – evropska ekonomska interesna grupacija. Iako je grupacija neodvojivo povezana sa osnovnim subjektima privrednog/poslovnog prava – preduzećima (trgovačkim društvima) i samostalnim privrednicima (pojedincima- fizičkim licima) ne bismo mogli tvrditi da ona u potpunosti po svom statusu i ciljevima pripada toj grupi nosilaca privredno-pravne i ekonomske aktivnosti u jednoj zemlji i/ili grupi zemalja – Evropskoj uniji. Budući da može postojati i bez pravnog subjektiviteta, što se određuje nacionalnim pravom države članice Evropske unije, odnosno Evropske ekonomske zone, te imajući u vidu da ne ostvaruje dobit za sebe, već za svoje članove, evropska ekonomska interesna grupacija ima specifičnu pravnu prirodu. Primarni izvor njene pravne regulacije je Uredba Savjeta Evropske zajednice br. 2137/85.

Pozitivno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine ne poznaje subjekt privrednog/poslovnog prava u funkciji "koordinatora" poslovanja privrednih/trgovačkih društava, kao što je slučaj sa komunitarnim pravom. Evropska ekonomska interesna grupacija po svojoj anatomiji ne odgovara dioničarskom društvu (d.d.), budući da ne može izdavati niti posjedovati dionice. Također, imajući u vidu neograničenu solidarnu odgovornost članova evropske ekonomske interesne grupacije, društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.) ne bi mogla biti ekvivalentna forma u našem pravu. Nasuprot tome, Uredbom br. 2137/85 nije određen minimalni iznos osnivačkog kapitala, upravo kao što je to slučaj sa društvom sa neograničenom solidarnom odgovornošću (d.n.o., ortakluk) u našem pravu. Dodajući tome i neograničenu odgovornost članova evropske ekonomske interesne grupacije, koji su na izvjestan način, u ortačkom, personalnom odnosu, najprihvatljivija komparacija evropske ekonomske interesne grupacije i odgovarajućeg subjekta u pravu Bosne i Hercegovine, bila bi ona sa javnim trgovačkim društvom-društvom sa neograničenom solidarnom odgovornošću.

Evropska ekonomska interesna grupacija, kako joj samo ime kaže, grupiše, povezuje više društava s ciljem koordinacije njihove aktivnosti. Iz tog razloga grupacija predstavlja oblik povezivanja privrednih subjekata, ali je zbog njenih specifičnosti, smatramo *sui generis* oblikom povezivanja. S obzirom da u bosanskohercegovačkom pravu povezana društva nisu detaljno regulisana u odgovarajućim zakonima, potrebno je postojeće zakone dopuniti širim odredbama o ovoj materiji, kako bi oni bili kompatibilni sa odredbama Uredbe br. 2137/85, a to je sastavni dio predmeta ovog istraživanja.

Mišljenja samo da je iznesena problematika od naročitog značaja za istraživanje u nas, jer je Bosna i Hercegovina kao zemlja u tranziciji, čiji je interes ekonomski napredak kroz priključivanje zajedničkom/jedinstvenom tržištu³ Evropske unije, preuzela obavezu usklađivanja svojih propisa sa komunitarnim. Pa i kad ta potreba ne bi postojala, od naročitog je interesa za pravnu nauku u nas istražiti i prezentirati savremene načine i iskustva regulisanja ove materije u uporedom pravu, kao i pravnu praksu u ovom domenu.

---

² Pojmove Evropska zajednica, odnosno Zajednica i Evropska unija ćemo u ovom radu koristiti u istom značenju

³ u radu ćemo ove pojmove koristiti kao sinonime

Glava I.

Evropska ekonomska interesna grupacija - Instrument transnacionalne saradnje

Kao što je poznato, integriranje zapadnoevropskih zemalja posljednjih pet desetljeća odvijalo se na više planova i s više aspekata. Jedan od njih, inicijalni, možda i najvažniji, odnosio se na povezivanje nekoliko država putem slobodnog i zajedničkog, kasnije jedinstvenog tržišta. Ostvarenje toga cilja pretpostavljalo je uspostavljanje slobode kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala, upravo onako kako je to naglasio Emerson: "...za ljude je prvi faktor integracije blizina i lakoća kretanja; za proizvođače analogni faktori su sloboda kretanja dobara, usluga i kapitala, kao i sloboda osnivanja preduzeća".⁴ U pitanju je, dakle, bilo oslobađanje puta integriranju na liberalnim načelima.

1. Nastanak evropske ekonomske interesne grupacije

Evropska ekonomska interesna grupacija (EEIG) je noviji subjekt komunitarnog prava, odnosno prava Evropske unije.⁵ Institucionalno povezivanje u okviru zajedničkog, kasnije jedinstvenog tržišta rezultiralo je nastankom nekoliko specifičnih instituta, nosilaca privrednopravne i ekonomske aktivnosti i kooperacije pod jedinstvenim okvirom, pravom Evropske unije. Tako su stvorene nove forme djelovanja preduzeća s evropskim predznakom tj. instrumenti korporativne i konkurencijske politike Evropske unije kao što su Evropsko preduzeće (Societas Europea), Evropsko kooperativno društvo, Evropsko uzajamno društvo, Evropsko udruženje i Evropska ekonomska interesna grupacija.

Institut evropske ekonomske interesne grupacije⁶ vodi porijeklo iz francuskog prava. S toga je novi subjekt komunitarnog, ali ne i evropskog prava. Nastao je kao rezultat *potrebe* stvaranja jednog novog subjekta koji bi objedinio i povezoao aktivnosti trgovačkih društava na prostoru zajedničkog/jedinstvenog tržišta i s ciljem jačanja ekonomske unije putem pravnih formi, a *ideja* formiranja ove grupacije nađena je u francuskom pravu, u kojem je ovaj oblik kooperacije nazvan grupacijom privrednog interesa. Razlozi terminološke prirode nisu bili jedini argumenti za različit naziv ovog subjekta u francuskom i komunitarnom pravu. Naime, mada inspirirana francuskim pravom EEIG ima svoje specifičnosti u odnosu na francuski model.⁷ Iako je formalnopravno ustanovljena 1985. god., još 70.-tih godina Evropska komisija je

---

⁴ Emerson, M: Redrawing the Map of Europe, London, 1998, str. 8

⁵ Ovdje je potrebno napomenuti da pod pojmom prava Evropske unije (komunitarnog prava) podrazumijevamo pravne propise koji su zajednički za 15 država članica Evropske unije, za razliku od evropskog prava pod kojim smatramo komparativni pristup zakonodavstvima svih evropskih zemalja

⁶ U našem jeziku, naziv evropska ekonomska interesna grupacija je najbliži prevodu sa engleskog jezika (European Economic Interesting Grouping), iako je taj naziv sličan i u drugim zvaničnim jezicima Evropske unije (Le groupement européen d'intérêt économique, Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung, Il gruppo europeo d'interesse economico, Europees economisch samenwerkingsverband, Agrupacion europeo de interéres económico)

⁷ Mitrović, D.: Evropska grupacija ekonomskog interesa, Pravo Evropske unije, zbornik radova, Beograd, 1998, str. 305

pokušala stvoriti statusni oblik koji bi bio pogodan za nesmetanu prekograničnu saradnju preduzeća.⁸

---

⁸ Bovis, C: Business Law in the European Union, London, 1997, str. 23

2. Pravna regulacija

Osnovne karakteristike, kao i detaljno proučavanje evropske ekonomske interesne grupacije (EEIG ili grupacija) najvidljivije su iz primarnog izvora njene pravne regulacije – Uredbe/Pravila br. 2137/85 Vijeća Evropske ekonomske zajednice.⁹ Uredba je donešena na temelju čl. 235. Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice (Rimski ugovor)¹⁰, preciznije, "njegove klauzule za popunjavanje pravnih praznina"¹¹, u kojem se kaže: "*Ako u toku djelovanja zajedničkog tržišta bude potrebno poduzeti određene radnje kako bi se ostvarili ciljevi Zajednice, a ovaj Ugovor nije predvidio potrebna ovlaštenja, Vijeće će poduzeti prikladne mjere odlukom koju donosi jednoglasno na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja sa Evropskim parlamentom.*"¹² Naime, samim Ugovorom nije izričito predviđeno formiranje grupacije, ali je njime data osnova stvaranja "*pravnog instrumenta koji će doprinijeti postizanju harmoničnog razvoja ekonomskih aktivnosti ...široj Zajednici*".¹³ Na taj način, pomenutom Uredbom iz 1985. god. EEIG je uvedena u pravni sistem Zajednice. Međutim, Uredba je stupila na snagu tek 1989. god. U periodu od četiri godine državama članicama ostavljen je prostor i vrijeme za usklađivanje nacionalnih prava sa zahtjevima Uredbe.¹⁴

Uredbom nije međutim, dana i definicija grupacije, što svakako ne umanjuje iscrpnost i detaljnost samog propisa. Ovdje valja reći da je pravilo/uredba, kao izvor komunitarnog prava, jedno od najjačih instrumenata unifikacije prava zemalja članica Evropske unije, tj. "akt vertikalne unifikacije komunitarnog prava u svim oblastima, pa i u poslovnom pravu"¹⁵. Odnosno, uredba je najpotpunija i najdrastičnija mjera u arsenalu instrumenata za usklađivanje pravnog sistema koja stoji na raspolaganju institucijama Zajednice.¹⁶ Naime, uredba (Regulation) ima karakter propisa opće primjene, obavezuje u cjelini i direktno se primjenjuje u svim državama članicama.¹⁷ Uredba ima komunitarni karakter, što znači da istovremeno regulira određena pitanja u svim državama članicama i na jedinstven način.¹⁸ Neposredna primjenjivost uredbe u nacionalna prava država članica očigledan je primjer supranacionalnog elementa u pravnom sistemu Evropske unije. Uredba, naime, ima prvenstvo primjene u odnosu na domaće zakone. Iz svega navedenog proizilazi važnost postojanja i djelovanja jednog subjekta kakva je evropska ekonomska interesna grupacija u pravnom sistemu Evropske unije. Pored toga, jedina uredba iz oblasti prava trgovačkih društava koje je stupila na

---

⁹ Council Regulation (EEC) No 2137/85 of 25 July 1985 on the European Economic Interest Grouping (EEIG), Official Journal L199, 31/07/1985 p.0001-0009

¹⁰ Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice potpisan je u Rimu 25.3.1957. god. Naziva se jednostavno i Rimskim ili Osnivačkom ugovorom

¹¹ Dauses, M.: Ususret jedinstvenom građanskom pravu u EU, *Odvjetnik*, br. 5-6,(Zagreb), 2001., str. 32

¹² Na temelju ovog člana Vijeće je od 1968. god. do 1980. donijelo 52 uredbe i odluke u pitanjima svih zajedničkih politika i carinske zajednice EEU-a. Prenešeno iz Mlikotin-Tomić, D.: Pravo Evropske ekonomske zajednice, pravni akti i dokumenti, Zagreb. 1989., str. 100., fusnota 55

¹³ Iz preambule Uredbe br. 2137/85

¹⁴ Prva država članica koja je ispunila ove zahtjeve bila je Njemačka. Bez obzira na to, do marta 1994., samo 41 grupacija bila je osnovana u Njemačkoj, u odnosu na ukupni 543 grupacije u Evropi. Podatak preuzet iz: Marx, T.: The European Economic Interest Grouping as a form of cooperation for freelance professions- a report on CONSULEGIS EEIG, Hamburg. 1996., str. 4

¹⁵ Trifković, M i Omanović, S.: Međunarodno poslovno pravo i arbitraže, Sarajevo, 2001., str.78

¹⁶ Dauses., M. i Verny, A.: Metodika pravnog usklađivanja u Europskoj uniji, *Odvjetnik*, br. 2-3, (Zagreb), 2001., str. 48

¹⁷ čl. 189. Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice, odnosno čl. 250. Ugovora o osnivanju Evropske unije

¹⁸ Borchardt, K.D.: The ABC of Community law, Luxembourg, 2000., str. 65

snagu u zemljama članicama je upravo ova Uredba iz 1985. god. Iz tog razloga se Uredba br. 2137/85 smatra svijetlom tačkom i neospornim uspjehom u stvaranju jedinstvenog izvora evropskog kompanijskog prava¹⁹ odnosno, u harmonizaciji ove oblasti prava.²⁰

Uredba br. 2137/85 je osnovni i imperativni izvor regulacije grupacije. Odredbama ove Uredbe generalno su obuhvaćena pitanja koja se tiču formiranja grupacije, principi njene unutrašnje organizacije, zaštite treće strane kao i pitanje članstva. Međutim, osim ovog propisa, evropska ekonomska interesna grupacija podliježe i drugim izvorima regulacije. U njihovom hijerarhijskom poretku nakon pomenute Uredbe slijedi ugovor o osnivanju grupacije, te nacionalno pravo države sjedišta grupacije. Pri tome, nacionalno pravo države članice ne smije biti protivno uredbi.²¹ Iz ovoga je jasno vidljiva supremacija komunitarnog prava nad domaćim.

Može se konstatovati da je za sva ona pitanja koja nisu regulisana Uredbom ili ugovorom, nadležno pravo države sjedišta grupacije.²² Ovakav hijerarhijski poredak izvora pravne regulacije evropske ekonomske interesne grupacije je posljedica *sistema upućivanja* koji je osmišljen kao kompromisno rješenje u izboru primjenjivog prava u slučaju kada komunitarni propis ne predviđa rješenje određenog pitanja. Na ovaj način spriječen je nastanak pravnih praznina, odnosno očuvan je princip pravne sigurnosti. U praktičnom smislu, Uredbu br. 2137/85, direktno primjenjivu u državi članici, prati implementirajuća mjera²³ (*implementing measure*), odgovarajući zakon, odnosno dekret. Na ovaj način spriječen je nastanak pravnih praznina, odnosno, očuvan je princip pravne sigurnosti.

---

¹⁹ Trajković, M.: Kompanije u pravu Evropske unije, u: Pravo Evropske unije, fizička i pravna lica, zbornik radova, Beograd, 1998, str. 258

²⁰ Bovis, C.: op. cit., str. 34

²¹ Iz preambule uredbe 2137/85

²² Mitrović, D.: op. cit., str. 310

²³ Navest ćemo neke od tih mjera: Zakon od 12. jula 1989. god. koji sadrži različite mjere za implementaciju Uredbe Savjeta EEZ 2137/85 (Belgija); Zakon 217 od 5. aprila 1989. god. o osnivanju EEIG (Danska); EEIG implementirajući zakon od 14. aprila 1988. god. (Njemačka); Predsjednički dekret 38 o mjerama implementacije Uredbe Savjeta EEZ 2137/85 u Grčkoj (Grčka); Dekret Zakon 240 od 23 jula 1991. god. (Italija)

3. Karakteristike EEIG

Razvoj ekonomske zajednice formirane na prostoru evropskih država (tzv. "mala Evropa")²⁴ pretpostavljao je institucionalizaciju saradnje u okviru zajedničkog/jedinstvenog tržišta. U tom smislu, bilo je neophodno stvoriti instrument supranacionalnog karaktera kao sredstvo povezivanja nosilaca privrednih aktivnosti na pojedinim nacionalnim tržištima. Integracija članica Zajednice podrazumijevala je sveobuhvatno povezivanje svih segmenata društvenog, ekonomskog i političkog života država putem tzv. četiri osnovne slobode - slobodu kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala. Sloboda kretanja ljudi u širem smislu znači i slobodu osnivanja preduzeća. Odnosno, *"u ekonomskom smislu pravo nastanjanja znači pravo fizičkih i pravnih lica, odnosno trgovačkih društava, da osnivaju preduzeća..."*.²⁵ Budući da je integracija u svojoj osnovi značila povezivanje i saradnju više država, dakle, više različitih nacionalnih prava i njihovih instituta pod zajedničkim krovom, rješenje je nađeno u stvaranju nadnacionalnih instrumenata kooperacije. Jedan od njih je svakako evropska ekonomska interesna grupacija. Evropska ekonomska interesna grupacija čini važan element evropske kooperacije, naročito za mala i srednja preduzeća (SME's) koja žele učestvovati u projektima širom Zajednice; internacionalizacija malih i srednjih preduzeća pretstavlja ključni faktor u rastu njihove konkurentnosti.²⁶

3.1. Pravna priroda evropske ekonomske interesne grupacije

U smislu pravne klasifikacije, pravna priroda grupacije se čini nejasna.²⁷ Postavlja se, naime pitanje da li evropska ekonomska interesna grupacija ima status trgovačkog društva, tj. preduzeća, prema evropskom i komunitarnom pravu? Odnosno, da li grupacija ima korporativnu dimenziju?

U svim evropskim pravnim sistemima preduzeće predstavlja kolektivno nastojanje pojedinaca u postizanju zajedničkog cilja.²⁸ Ovako široko određenje pojma preduzeća dozvoljava samo isto tako široko tumačenje. Naime, u smislu navedene definicije, evropska ekonomska interesna grupacija je, sasvim sigurno, preduzeće. Pravna i fizička lica koja ispunjavaju uslove za članstvo predviđene Uredbom br. 2137/85, čine pojedince koji se udružuju radi ostvarenja zajedničkog cilja - jakog i konkurentnog zajedničkog/jedinstvenog tržišta. Svjesni smo, međutim, da je ovako ekstenzivno tumačenje pojma trgovačkog društva neefikasno. Smisao i "misija" koji su dati trgovačkim društvima kao najvažnijim nosiocima privredne aktivnosti jedne zemlje, ili unije zemalja, sastoje se u ostvarivanja ciljeva iz ekonomskog domena. Odnosno, ukoliko bi status trgovačkog društva imalo svako "udruženje pojedinaca radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva", tada ne bismo imali potrebe za razlikovanjem ekonomske, socijalne, pravne i političke sfere života. Pored ove činjenice, treba imati u vidu da interesi subjekata koji se povezuju u grupaciju nisu podvedeni pod kategoriju

²⁴ Mala Evropa je popularni naziv zapadnoevropskih država u vrijeme njihovih prvih napora prema formiranju ekonomskih integracija., iz Mileta, V.: ABC Evropske unije, Zagreb, 1997, str. 142

²⁵ Čović, Š.: Evropsko preduzeće, Ljudska prava, revija za ljudska prava, br. 3-4, Sarajevo, 2001, str. 17

²⁶ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 7

²⁷ Bovis, C.: op.cit.,str. 28

²⁸ ibid, str. 1

zajedničkog interesa. Odnosno, interes grupacije nije jednak zbiru pojedinačnih interesa njenih članova.

Ako uzmemo u obzir definiciju po kojoj je "preduzeće" pravno lice koga čini više fizičkih lica²⁹, evropska ekonomska interesna grupacija bi predstavljala trgovačko društvo samo u ograničenom broju slučajeva, odnosno, samo ukoliko su njeni članovi fizička lica. Dakle, ni ovakvo određivanje pojma preduzeća ne bi moglo biti općeprihvaćeno. Prethodno navedena definicija otvara na ovom mjestu vrlo važno pitanje pravnog subjektiviteta grupacije, kao uslova ostvarivanja statusa trgovačkog društva. Naime, danom registracije grupacija stiče sposobnost da bude nosilac svih prava i obaveza, da zaključuje ugovore i druge pravne akte i svoje ime, te da tuži i da bude tužena (čl.1. st. 2. Uredbe). Uredbom je, međutim, stavom 3. istog člana, državama članicama dato diskreciono pravo da odrede da li grupacija, registrovana na njihovoj teritoriji, ima pravni subjektivitet. Ovo pravo iskoristile su Njemačka i Italija³⁰, tako da grupacije registrovane na teritoriji ovih zemalja nemaju pravni subjektivitet, odnosno svojstvo pravnog lica. Dovodeći prethodno rečeno u vezu sa grupacijom kao mogućim oblikom trgovačkog društva, ponovo smo suočeni sa partikularnim određivanjem pravne prirode grupacije na komunitarnom nivou. Grupacija bi, dakle, da bi zadovoljila kriterij pravne osobe za ostvarivanje statusa trgovačkog društva, morala biti registrovana u bilo kojoj drugoj državi članici Evropske ekonomske zone, osim Njemačke i Italije.

Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice trgovačko društvo posmatra isključivo kroz prizmu osvarivanja dobiti (čl. 58.), bez obzira radi li se o pravnim licima osnovanim u skladu sa javnim ili privatnim pravom država članica Evropske unije. Lukrativni cilj poslovanja (i pravni subjektivitet) trgovačkog društva, su i po našem mišljenju, relevantni kriteriji određivanja njegovog statusa. U tom smislu, evropska ekonomska interesna grupacija nije preduzeće. Odnosno, kako stoji u Preambuli Uredbe br. 2137/85, grupacija se razlikuje od preduzeća prvenstveno zbog svog cilja. Ova grupacija naime, predstavlja jedan *sui generis* oblik povezivanja preduzeća u okviru Evropske unije, ali i šire. Iako grupacija ne zadovoljava kriterij lukrativnog cilja obavljanja djelatnosti, proučavamo je u okviru statusnog dijela privrednog prava. Grupacija, je naime, neodvojivo vezana za preduzeća odnosno individualne trgovce koje čine njene članove. Cilj grupacije je omogućiti što veći razvoj ekonomskih aktivnosti, a samim tim i povećanja dobiti, svojih članova. Pri tome, grupacija ne ostvaruje dobit za sebe, niti obavlja ekonomsku aktivnost, osim kao dopunsku, odnosno pomoćnu aktivnost svojih članova.

Međutim, prema Bovisu³¹, Uredba o evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji sadrži nekoliko odredbi koje su relevantne za tradicionalno poimanje trgovačkog društva. Ove odredbe tiču se identifikacije grupacije (sadržaj osnivačkog ugovora), načela javnosti, odnosno zaštite trećih lica, organa grupacije i njihovih međusobna ovlaštenja, promjene u članstvu, likvidacije i prestanka grupacije.

Iz svega rečenog proziliazi da evropska ekonomska interesna grupacija nije preduzeće, odnosno trgovačko društvo u klasičnom poimanju. Smatramo da bi se ova grupacija mogla označiti kao *sui generis* preduzeće koje istina, ne posluje s ciljem

---

²⁹ ibid, str. 2

³⁰ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 20., tako i Mitrović, D.: op.cit. str., 308

³¹ Bovis, C.: op. cit., str. 29

ostvarivanja dobiti. No, bez obzira na to, oportunističko osnivanje i poslovanje grupacije nije upitna. Grupacija, naime, svoju aktivnost usmjerava na ostvarenje i povećanje dobiti svojih članova. Ta aktivnost je koordinatorsko-konzultantske prirode. Usmjeravanjem članova jednih prema drugima racionaliziraju se sredstva koja bi inače bila utrošena na traženje odgovarajućeg poslovnog partnera, informacija, istraživanje tržišta i tome slično. U tom kontekstu treba ukazati na postojanje veze između odnosa grupacije i njenih članova sa odnosom agenta i principala.

Važno je napomenuti da evropska ekonomska interesna grupacija, iako predstavlja oblik povezivanja privrednopravnih subjekata, ne pripada obliku povezivanja koji se u komunitarnom pravu označava pojmom koncentracije. Naime, prema čl. 3. Uredbe o kontroli koncentracija između preduzeća br. 4064/89³² koncentracija nastaje kad:

- se spoje dva ili više nezavisnih preduzeća (*merger*);
- jedno ili više lica koja već kontrolišu najmanje jedno preduzeće steknu, bez obzira da li to čine kupovinom hartija od vrijednosti ili imovine, ugovorom ili drugim sredstvima direktno ili indirektno kontrolu u potpunosti ili djelimično nad jednim ili više drugih preduzeća (*acquisition*).

Pri tome, dolazi do strukturalne promjene povezanih preduzeća. Najčešće se radi o prestanku tj. gubitku samostalnosti preduzeća u pitanju.

Budući da evropska ekonomska interesna grupacija ne ispunjava predviđene uslove, ne možemo je smatrati oblikom koncentracije preduzeća. Međutim, u slučaju spajanja preduzeća putem zajedničkog poduhvata (*joint venture*) ne mora uvijek doći i do stvaranja koncentracija. Postoji, naime razlika između tzv. kooperativnog i koncentracionog zajedničkog poduhvata.³³ Kooperativni zajednički poduhvat ima za cilj koordinaciju konkurentskog ponašanja preduzeća koja ostaju nezavisna i ne smatraju se koncentracijama (čl. 3. st. 2. Uredbe br. 4064/89). U tom smislu, evropska ekonomska interesna grupacija možemo posmatrati kao formu zajedničkog poduhvata (*joint venture*), i to ugovornog joint venture koje se osniva na temelju ugovora o zajedničkoj saradnji radi realizacije određenog projekta.³⁴ U skladu s ovim špansko pravo evropsku ekonomsku interesnu grupaciju smatra kao pravnu formu implementacije joint venture.³⁵

3.2. Način osnivanja Evropske ekonomske interesne grupacije

3.2.1. Ugovor

Evropska ekonomska interesna grupacija se osniva ugovorom. "*Strane koje namjeravaju osnovati grupaciju moraju zaključiti ugovor i biti registrovane.*" (čl. 1. st. 2. Uredbe). Iz ovakve formulacije proizilazi da forma ugovora nije izričito predviđena Uredbom, već je to pitanje ostavljeno u nadležnosti nacionalnih prava. Također,

---

³² Council Regulation (EEC) No 4064/89 of 21 December 1989 on the control of concentration between undertakings, Official Journal L 395, p. 0001-0012

³³ Bovis, C., op. cit., str. 53

³⁴ Sadžak, M.: *Evropsko poduzeće*, Sarajevo, 2001, str. 52

³⁵ Joint Ventures in Spain- preuzeto sa <http://www.investinspain.org/jointventures.htm>

Uredbom nije precizirano da li je potrebna registracija ugovora i/ili strana, tj. osnivača. Ipak, međutim, možemo reći da se osnivački ugovor mora zaključiti u pisanoj formi s obzirom da je pisana forma uslov registracije.³⁶ Odnosno, imajući u vidu da se registracija grupacije vrši prema nacionalnom pravu države sjedišta, koje redovno predviđa pismenu formu osnivačkog akta (forma *ad solemnitatem*), ugovor će u uvijek biti zaključen u pisanoj formi. Minimalni sadržaj osnivačkog ugovora čini (čl. 5. Uredbe):

- a) ime grupacije, ispred ili iza kojeg moraju stajati riječi "Evropska ekonomska interesna grupacija" ili akronim EEIG, osim ako ovo ne predstavlja sastavni dio imena;

Imperativna priroda ovog paragrafa Uredbe br. 2137/85 potvrđena je i odlukom Evropskog suda u presudi povodom slučaja *European Economic Interest Grouping – Business Name*³⁷. Naime, u ovoj presudi Evropski sud je iznio stav po kome se "čl. 5. Uredbe 2137/85 mora tumačiti na način da ime (firma) neke grupacije mora uključivati riječi "Evropska ekonomska interesna grupacija" ili inicijale "EEIG", dok obaveza unošenja drugih elemenata u ime grupacije može biti nametnuta internim pravom države članice u kojoj grupacija ima sjedište".

- b) zvaničnu adresu (sjedište) grupacije;

Zvanična adresa grupacije, navedena u ugovoru o osnivanju, mora se nalaziti na teritoriji Zajednice. (čl. 12.1. Uredbe). Adresa grupacije može biti određena prema sjedištu glavne uprave grupacije odnosno, prema mjestu u kojem jedan od članova grupacije ima glavnu upravu. Ukoliko je riječ o fizičkom licu kao članu grupacije, adresa grupacije određuje se prema mjestu obavljanja njegove osnovne aktivnosti, pri čemu i sama grupacija tu mora obavljati svoju aktivnost. (čl.12.2. Uredbe). Grupacija može mijenjati sjedište (čl. 13. Uredbe), o čemu odluku donose članovi jednoglasno. (čl. 14. uredbe). Promjena sjedišta moguća je kako na području iste države, tako i iz jedne države u drugu bez potrebe re-osnivanja grupacije. Grupacija je na osnovu ove jedinstvene osobine postala prvi subjekt u Evropi koji može transferirati svoje sjedište, a da pri tome ne mora mijenjati osnivački ugovor ili osnovati novi subjekt.³⁸ Pravo primarnog nastanjivanja u Evropskoj uniji je na taj način ostvareno u odnosu na grupaciju, što sa drugim subjektima još nije slučaj.³⁹ Naime, svi drugi statusni oblici, za razliku od evropske ekonomske interesne grupacije, prilikom promjene sjedišta moraju

³⁶ ibid, str. 15, tako i Mitrović, D., navedno djelo, str. 310

³⁷ Case *European Economic Interest Grouping – Business Name C – 402/96 European Court Reports 1997 page I-7515*, Official Journal 1958L 199

³⁸ The EEIG, an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 59., tako i Lentner, A.: *Das Gesellschaftsrecht der Europäischen wirtschaftlichen Interessenvereinigung (EWIV)*, Baden Baden, 1994. str. 32, preuzeto iz Sadžak, M.: *Evropsko...*, str. 99. fusnota 166

³⁹ Jevremović, T.: *Predlog Četrnaeste direktive kompanijskog prava EU o promeni registrovanog sedišta društva iz jedne zemlje u drugu članicu sa primenom merodavnog prava*, Pravo i privreda, časopis za privrednopravnu teoriju i praksu, br.5-8/2001, (Beograd), 2001, str. 734

prethodno prestati postojati, što podrazumijeva troškove.⁴⁰ Novo sjedište grupacije registrira se u odgovarajućem registru. Ukoliko se sjedište grupacije ne prenosi u drugu državu članicu odluka o promjeni donosi se u skladu sa osnivačkim ugovorom budući da se ne mijenja nacionalno pravo koje se primjenjuje na grupaciju (čl. 13. 2. Uredbe). Ako međutim, promjena sjedišta grupacije rezultira promjenom internog prava države koje se primjenjuje na grupaciju, proceduralni aspekt promjene sjedišta (prijedlog promjene sjedišta, njegov sadržaj i objavljivanje) mora biti u skladu sa odredbama uredbe (čl. 14.1. Uredbe). Država članica može zabraniti promjenu sjedišta grupacije iz razloga zaštite javnog interesa. Ovu mogućnost iskoristile su Španija, Velika Britanija i Irska.⁴¹

c) cilj osnivanja grupacije;

Cilj osnivanja grupacije, kao novog, komunitarnog poslovnog subjekta, generalno je određen samom Uredbom. Ugovorom o osnivanju, međutim, moraju biti detaljno navedeni ciljevi osnivanja svake konkretne grupacije.

Tako recimo, cilj *European Elevators Association-EEA-EEIG* je promocija kvaliteta opreme i usluga vezanih za liftove, pokretne stepenice, pokretne trake i dr. koji se proizvode, instaliraju ili održavaju u Evropskoj uniji.⁴²

d) ime, firma, pravni oblik, stalna adresa ili registrovani ured, i broj i mjesto registracije, ako postoji, za svakog člana grupacije;

Budući da grupaciju osnivaju, odnosno, čine privrednopravni subjekti, fizička i/ili pravna lica, jasno je da su oni registrirani kod nadležnih organa, te da o tome postoji dokaz koji se unosi u osnivački ugovor.

e) trajanje grupacije, osim ako je osnovana na neodređeno vrijeme;

Grupacija može biti osnovana na određeno i neodređeno vrijeme. Ovo pitanje uređuje se osnivačkim ugovorom. Ukoliko ugovor ne predviđa vrijeme trajanja grupacije, smatra se da je grupacija osnovana na neodređeno vrijeme. Načini prestanka grupacije, ukoliko je osnovana na neodređeno vrijeme, predviđeni su Uredbom. O tome će biti više riječi u dijelu o prestanku grupacije.

Ugovorom o osnivanju mogu biti obuhvaćena još neka pitanja. Najčešće se radi o klauzulama koje osnivači slobodno uglavljaju u ugovor, a koje se odnose na finansiranje grupacije odnosno, na osnivački kapital i uloge članova, način podjele dobiti i snošenje gubitaka između članova, način promjene kompozicije grupacije (proširenje, istupanje, isključenje članova grupacije), organi grupacije, ovlaštenja organa način rješavanja

---

⁴⁰ EEIG- The only transnational legal instrument for co-operation between entrepreneurs in Europe, preuzeto sa <http://www.libertas-institut.com>

⁴¹ The EEIG, an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 21

⁴² The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 22

sporova među članicama grupacije, i drugo.⁴³ Riječ je, dakle o onim pitanjima koja Uredbom nisu obuhvaćena, ali se svakako moraju regulisati.

3.2.2. Registracija

Ugovor o osnivanju grupacije mora biti registrovan u državi članici u kojoj se nalazi sjedište grupacije. Danom registracije ugovora grupacija stiče punu poslovnu sposobnost. Registracija dakle, ima konstitutivno dejstvo. Od trenutka registracije grupacija postoji u odnosu na treća lica. Postupak registracije određuje nacionalno pravo države u kojoj se grupacija registrira. (čl. 39.1. Uredbe). Osim obaveze registracije ugovora, Uredbom je predviđena i dužnost dokumentovanja u registar niza činjenica koje nastupaju nakon osnivanja (čl.6. Uredbe). U skladu sa načelom javnosti registra, svako ima pravo uvida u registrirane podatke (čl. 39. 1. Uredbe).

Registracija (grupacije) mora bit objavljena, i to na dva nivoa. Najprije se objavljivanje registracije vrši u odgovarajućem glasniku (biltenu) države u kojoj je grupacija registrirana. Podaci koji se objavljuju u cijelosti su: ime grupacije, cilj, zvanična adresa, trajanje grupacije, broj datum i mjesto registracije (čl. 8. Uredbe). Podaci kao što su amandmani na osnivački ugovor, promjene u članstvu grupacije, poništenje grupacije i tome slično, objavljuju se u cjelini ili u sažetku, o čemu odlučuje nacionalni zakonodavac. (čl. 7. Uredbe). Objavljivanje registracije na nacionalnom nivou opravdava se obavezom zaštite trećih lica, odnosno načelom pravne sigurnosti, što predstavlja neposredno poštivanje odredaba Prvog uputstva/smjernice (*Directive*).⁴⁴ Osim objavljivanja u publikaciji na nacionalnom nivou, registracija se objavljuje i na nivou Zajednice, i to u Službenim novinama Evropske zajednice (*Official Journal of the European Communities*). Objavljivanje registracije na nivou Zajednice nema pravnog dejstva, njegova je svrha da informira javnost o formiranju odnosno likvidaciji grupacije.⁴⁵ Centralni registar evropskih ekonomskih interesnih grupacija na nivou Evropske unije ne postoji.⁴⁶

3.3. Način i ciljevi djelovanja

Evropska ekonomska interesna grupacija, kao novi oblik kooperacije poslovnih subjekata, nastala je s ciljem razvijanja ekonomskih aktivnosti unutar Evropske zajednice. U širem smislu, taj cilj je obuhvatao nastojanje jačanja cijele Zajednice da osposobi svoju konkurentsku snagu naspram Sjedinjenih Američkih Država i Japana.⁴⁷ U okviru tog globalnog zadatka, grupacija je zamišljena kao instrument čija je svrha da

---

⁴³ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 15

⁴⁴ First Council Directives 68/151/ EEC of 9 March 1968 on co-ordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and others, are required by Members States of companies within the meaning of the second paragraf of Article 58 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent throughout the Community , Official Journal L 65, 14/3/1968, p. 8

⁴⁵ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 19, tako i Mitrović, D.: op.cit., str.311

⁴⁶ EEIG- The only transnational legal instrument for co-operation between entrepreneurs in Europe, preuzeto sa <http://www.libertas-institut.com>

⁴⁷ Bovis, C.: op.cit., str.24

"olakša ili razvija ekonomsku aktivnost svojih članova i da poveća ili poboljša rezultate njihovih aktivnosti; pri čemu njen cilj nije da ostvaruje dobit za sebe. Djelovanje grupacije u odnosu na aktivnost njenih članova mora biti dopunska." (čl. 3.1. Uredbe). Budući da je aktivnost grupacije pomoćnog, odnosno dopunskog karaktera u odnosu na aktivnost njenih članova, jasno je da mora postojati povezanost između njihovih djelatnosti. Naime, kako proizilazi iz same Uredbe, grupacija ne obavlja aktivnost za svoje članove. Njen je zadatak da već ustanovljene djelatnosti svojih članova poboljša, odnosno razvija u pravcu ostvarivanja što jače pozicije na tržištu. Upravo zahvaljujući dopunskoj, pomoćnoj prirodi aktivnosti grupacije, njeni članovi zadržavaju određeni stepen pravne i ekonomske autonomije.⁴⁸ Ovakav odnos grupacije i njenih članova je rezultat ideje kojom je vođena Evropska komisija prilikom stvaranja prve pravne forme u okviru evropskog "poslovnog prava"⁴⁹. Ta ideja temeljila se na nastojanju da se stvori jedan instrument koji bi omogućio povezivanje poslovnih subjekata pri čemu to povezivanje ne bi značilo spajanje, odnosno stapanje (*merger*) postojećih subjekata u novi subjekt, što podrazumijeva gubljenje njihove samostalnosti i subjektiviteta. Tako grupacija ne može da ima ulogu društva "na čelu grupe", niti da postane neka vrsta holdinga.⁵⁰ Dakle, odnos grupacije i njenih članova može se definirati isključivo kao koordinacija, nikako kao subordinacija. Pri tome se uslov te kooperacije sastoji u komplementarnosti aktivnosti grupacije i njenih članova. Uslovljavanjem prirode aktivnosti grupacije kao dopunske (*ancillary*) izvršena je svojevrsna racionalizacija u poslovanju preduzeća i drugih privrednopравnih subjekata, članova evropske ekonomske interesne grupacije.

Grupacija može privremeno preuzeti aktivnosti svojih članova. Naime, Uredbom je priroda aktivnosti grupacije određena kao dopunska tj. pomoćna, te je time grupaciji implicitno postavljena zabrana trajnog obavljanja djelatnosti svojih članova. Međutim, ova zabrana ne sprječava grupaciju da preuzme aktivnost svojih članova na određeno, ograničeno vrijeme. Ovu mogućnost potvrdila je i Evropska komisija: "ne postoji ništa što bi spriječilo jednu EEIG-u da obavlja neku od aktivnosti svojih članova u ograničenom periodu, u cilju obavljanja građevinskih poslova, na primjer."⁵¹ Ovakvim stavom Komisije ukazano je (još jednom) da grupacija, obzirom da ne može preuzeti trajno aktivnosti svojih članova, ne predstavlja fuziju preduzeća.

U cilju zadržavanja samostalnosti članova grupacije Uredbom su izričito postavljena ograničenja aktivnosti grupacije. Naime, članom 3.2. grupaciji je zabranjeno da vrši, direktno ili indirektno, upravljanje ili kontrolu aktivnosti svojih članova, naročito u pogledu personala, finansija i investicija. Zatim, grupacija ne može, po bilo kojem osnovu, posjedovati dionice u preduzeću koje je njen član (tzv. *holding prohibition*), osim u slučaju kada je to neophodno za ostvarivanje nekog cilja grupacije i ako se te dionice drže u interesu članova. Pored toga, imajući u vidu da grupacija ne ostvaruje dobit za sebe, logično je da ne postoji njen interes za dominacijom nad svojim članovima.

---

⁴⁸ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str.11

⁴⁹ *ibid*, str. 9

⁵⁰ Mitrović, D.: *op.cit.*, str. 307., tako i Bovis, C.: *op.cit.*, str. 32

⁵¹ Answer given by Mr Bangemann on behalf of the Commission to Written Question No. 1587/91 by Mr Fernand Herman to the Commission. Registration and approval in Belgium of a European Economic Interest Grouping (EEIG), Official Journal C323, 13/12/91. p. 0032

Iako u ovom dijelu ne govorimo o uslovima za ostvarivanje članstva u grupaciji, nakratko ćemo se osvrnuti na to pitanje, budući da je gore pomenutim članom Uredbe predviđeno i ograničenje koje se tiče upravo tog organizacijskog segmenta grupacije koji je neodvojivo vezan za ostvarivanje njenog cilja. Naime, prema čl. 3.2.3. grupacija ne može imati više od 500 zaposlenih. Intencija zakonodavca (Komisije i Vijeća) je bila da uvođenjem novog instrumenta saradnje, evropske ekonomske interesne grupacije, ojača aktivnost malih i srednjih preduzeća (*SMEs*), kao glavnih faktora ostvarivanja uspješne industrijske politike koji predstavljaju pokretačku snagu velikih kompanija, naročito na internacionalnom nivou. Mala i srednja preduzeća čine 95% od ukupnog broja privrednih subjekata Zajednice⁵², odnosno, više od 99% od ukupno 18 miliona preduzeća u ne-poljoprivrednom sektoru, pri čemu je u njima zaposleno 66% ukupne radne snage.⁵³ Svjesne te činjenice, države članice Evropske unije su na sastanku Evropskog savjeta, održanom u martu 2000. god. u Lisabonu, postavile sebi strateški cilj u narednih deset godina – stvoriti povoljnu klimu za razvoj poduzetništva, naročito malog i srednjeg, kako bi postale najkonkurentnija, najdinamičnija, *knowledge-driven* ekonomija na svijetu.⁵⁴

Malim i srednjim preduzećima, međutim nedostaje fleksibilnost da bi se uklopili u širi, internacionalni horizont⁵⁵. Taj nedostatak je minimiziran stvaranjem evropske ekonomske interesne grupacije, kao instrumenta čijim je članovima omogućeno fleksibilno učešće u ekonomskim kretanjima.⁵⁶ Ovdje valja istaknuti da sama grupacija nije zamišljena kao malo tj. srednje preduzeće, već kao instrument povezivanja preduzeća koja imaju do 250 zaposlenih. Prema Preporuci Evropske komisije od 3. aprila 1996. god. upućenoj državama članicama, Evropskoj investicionoj banci i Evropskom fondu za investiranje, kriterij određivanja statusa malih i srednjih preduzeća temelji se, između ostalog i na broju zaposlenih. Tako, prema ovoj Preporuci, mikro preduzeće ima do 10, malo do 50, a srednje do 250 zaposlenih.⁵⁷

Dakle, evropska ekonomska interesna grupacija stvorena je, između ostalog, kako bi potaknula i motivirala sektor malih i srednjih preduzeća u ostvarivanju ciljeva zajedničkog odnosno jedinstvenog tržišta. Ovo međutim, ne sprječava i velike kompanije, čak i multinacionalne, kao i preduzeća javnog i polu-javnog sektora, da budu članovima grupacije. Ipak, ne treba zanemariti podatak REGIE⁵⁸ baze podataka da 68% postojećih grupacija formirano upravo od malih i srednjih preduzeća. Pri tome, članovi grupacije mogu biti isključivo ili u najvećoj mjeri mala i srednja preduzeća. Grupacija također može imati tzv. "miješano učešće" članova, što podrazumijeva da je zajedno sa pravnim licima mogu osnovati i samostalni djelatnici (poljoprivrednici, advokati, arhitekti...), kao i različiti instituti, univerziteti i sl. Od ukupno 1200

---

⁵² Welford, R. i Prescott., K.: *European Business*, London, 1996, str. 38

⁵³ Report from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee nad the Committee of the Regions: *Creating an entrepreneurial Europe, The activities of the European Union for small and medium-sized enterprises (SMEs)*, Commission of the European Communities, Brussels, 2001, str.17

⁵⁴ *ibid*, str. 10

⁵⁵ Bovis, C.: *op.cit.*, str. 25

⁵⁶ *The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's*, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str.13

⁵⁷ Commission Recommendation of 3 April 1996 concerning the definition of small and medium-sized enterprises (Text with EEA relevance), OJ L107, 30/4/1996., p. 0004-0009, tako i Sadžak., M.: *Evropsko...*, *op. cit.*, str.13

⁵⁸ REGIE- Réseau Européen des GEIE- Evropska mreža EEIG-a

registriranih grupacija, njih 70% smatra da su putem ove pravne forme ostvarili svoja očekivanja, što je svakako značajan rezultat.⁵⁹

Broj djelatnosti koje poslovni subjekti obavljaju pod okriljem evropske ekonomske interesne grupacije je neiscrpan. Grupacije se, naime, osnivaju u velikom broju različitih sektora. Navesti ćemo neke od njih: trgovina, građevinarstvo, transport, konzalting, finansijske usluge, turizam, poljoprivreda, tehnologija, kultura⁶⁰, obrazovanje..., pri čemu je sektor usluga dominantan, za razliku od poljoprivrednog sektora čiji je udjel u ukupnim aktivnostima članova evropske ekonomske interesne grupacije zanemarljiv.⁶¹

3.3.1. *Finansiranje evropske ekonomske interesne grupacije*

Uredbom br. 2137/85 nije određen minimalni, odnosno maksimalni iznos koji osnivači moraju unijeti kao osnivački ulog. Stoga evropska ekonomska interesna grupacija može biti osnovana i bez osnivačkog kapitala, odnosno imovine.⁶² U skladu s time su članovi grupacije neograničeno solidarno odgovorni. Način finansiranja grupacije određuju sami ugovarači. Finansiranje grupacije može se sastojati iz članarina, akontacija po tekućem računu ili kredita. Pri tome, krediti mogu poticati iz banaka i drugih privatnih finansijskih institucija.⁶³ Investiranje grupacije od strane građana je zabranjeno (čl. 23. uredbe). Statistike REGIE baze podataka pokazuju da se najveći broj grupacija (59,7%) finansira iz godišnje članarine. Na osnovu toga može se konstatirati da grupaciju finansiraju članovi. Iznos osnivačkog kapitala, kao i oblik uloga određuju osnivači grupacije ugovorom. Ulozi su dozvoljeni u svim oblicima, novcu, stvarima, pravima i radu, odnosno uslugama i vještinama (*skills*).

Osnivači ugovorom određuju trajanje finansijske godine. Najčešće, finansijska godina se poklapa sa kalendarskom godinom, s tim da prva finansijska godina može trajati kraće, odnosno duže.⁶⁴ Na kraju svake finansijske godine grupacija može objaviti svoj godišnji račun. Uredba br. 2137/85 ne sadrži odredbe o ovom pitanju. Nasuprot tome, pojedina nacionalna prava država članica zahtijevaju sastavljanje i objavljivanje godišnjeg računa.⁶⁵

Fleksibilan način finansiranja grupacije je svakako jedna od prednosti ovog subjekta. Ova karakteristika evropske ekonomske interesne grupacije omogućuje i malim subjektima, preduzećima i pojedincima, ostvarivanje članstva u grupaciji i iskorištavanje njenih prednosti.

---

⁵⁹ EEIG- The only transnational legal instrument for co-operation between entrepreneurs in Europe, preuzeto sa <http://www.libertas-institut.com>

⁶⁰ Više od 480 000 autora, muzičara i umjetnika, osnovali su grupaciju kako bi zaštitili svoja (autorska) prava i interese na internacionalnom nivou

⁶¹ EEIG- The Emergence of a New Form of European Cooperation- podatak uzet sa: <http://www.lic-international.com>

⁶² Vukadinović, R.: Pravo Evropske unije, Beograd, 1996, str. 169

⁶³ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 68

⁶⁴ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 35

⁶⁵ Ibid, str. 36

3.3.2. Članstvo u evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji

Evropsku ekonomsku interesnu grupaciju mogu, u najširem smislu, osnovati pravna i fizička lica. Kada je riječ o pravnim licima, kako stoji u čl. 4.1.1. Uredbe, članstvo u grupaciji mogu ostvariti preduzeća, trgovačka društva, odnosno kompanije koje to svojstvo imaju prema čl. 58. Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice (Rimski ugovor), kao i drugi subjekti javnog i privatnog prava koji imaju svoje sjedište na teritoriji Zajednice i koji su osnovani u skladu sa propisima države članice. Uslov ostvarivanja članstva u grupaciji je i registrovano sjedište subjekta osnivanja kao i postojanje centralne uprave na teritoriji Zajednice. Kada se radi o preduzećima koja po nacionalnom pravu ne moraju imati registrovano sjedište, dovoljno je da im se centralna uprava nalazi na teritoriji Zajednice. Prema čl. 58. Rimskog ugovora: "Trgovačka društva jesu ona trgovačka društva građanskog ili trgovačkog prava, uključujući i zadružna društva i druge pravne osobe koje djeluju u skladu s javnim ili privatnim pravom, osim onih koji ne djeluju radi sticanja profita." Ovom odredbom Rimskog ugovora izričito je uslovljen status članova grupacije. Članstvo u grupaciji naime, mogu ostvariti oni subjekti poslovnog/privrednog prava koji posluju s lukrativnim ciljem i to na teritoriji Zajednice. Pri tome, subjekti osnivači moraju obavljati ekonomsku aktivnost. Naime, u vezi sa čl. 4. Uredbe kojim su postavljeni uslovi članstva je svakako, i čl. 3. Uredbe kojim je cilj grupacije definiran kao "olakšavanje ili razvoj ekonomskih aktivnosti svojih članova". Dakle, evropsku ekonomsku interesnu grupaciju mogu osnovati i biti članovi svi subjekti trgovačkog prava (fizička i pravna lica) koji se bave nekom ekonomskom aktivnošću na teritoriji Zajednice i imaju registrovano sjedište ili centralnu upravu na tom prostoru. Sve prethodno rečeno, međutim, ne isključuje i druga lica da budu članovi grupacije. Vrlo široka formulacija Uredbe po kojoj članovima grupacije mogu biti i "svi drugi subjekti javnog i privatnog prava" otvara mogućnost različitim ustanovama, univezitetima, naučno-istraživačkim centrima, privrednim komorama⁶⁶ da ostvare status članova grupacije. No, da bi se ostvario cilj grupacije ("...olakšati ili razviti ekonomsku aktivnost svojih članova"), logično je da ove ustanove moraju obavljati, barem indirektno, ekonomsku aktivnost jer su "udruženja koja imaju isključivo filantropski cilj isključena"⁶⁷ kao potencijalni članovi. Ipak, imajući u vidu cilj osnivanja i djelovanja grupacije, ali i same Zajednice, koji je u prvom redu ekonomski, rekli bismo da je prioritarna intencija zakonodavca bila stvoriti pravni okvir povezivanja privrednopravnih subjekata, trgovačkih društava i samostalnih privrednika, odnosno pripadnika slobodnih profesija (freelance professions)⁶⁸.

Sve prethodno rečeno odnosi se na ostvarivanje (punopravnog) članstva u grupaciji. Međutim, ukoliko neki subjekt ne zadovoljava uslove za članstvo u grupaciji, obavljanje ekonomske aktivnosti, odnosno postojanje veze sa Evropskom ekonomskom zajednicom, on ipak može učestvovati u grupaciji i to kao pridruženi član. O mogućnosti ostvarivanja pridruženog statusa odlučuju članovi, odnosno, to se pitanje uređuje ugovorom o osnivanju. Osnivači ugovorom mogu odrediti probni period za potencijalne članove koji se u tom slučaju smatraju probnim članovima (*probationary members*). Naime, posebnom kluzulom u osnivačkom ugovoru ostvarivanje statusa

⁶⁶ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str.42

⁶⁷ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str.43

⁶⁸ Više o o tome u : Marx. T.: The European Economic Interest Grouping as a form of cooperation for freelance professions - a report on CONSULEGIS EEIG, Hamburg. 1996

punopravnog člana se može usloviti zadovoljavanjem određenih uslova. Treba međutim, imati u vidu da uslovljavanje punopravnog članstva u grupaciji probnim periodom može negativno uticati na fleksibilni karakter grupacije, odnosno može biti demotivirajući faktor za subjekte koji pod okvirom evropske ekonomske interesne grupacije žele ostvariti prekograničnu saradnju.

Grupaciju mogu osnovati i fizička lica, pojedinci koji se bave industrijskom, komercijalnom, zanatskom ili poljoprivrednom djelatnošću, odnosno koji pružaju profesionalne ili neke druge usluge u okviru Zajednice (čl. 4.1.2. Uredbe). Osnivači, odnosno članovi grupacije mogu biti samo pravna ili samo fizička lica, ali također i pravna i fizička lica istovremeno.

Uredbom br. 2137/85 je ostavljen izbor pravnog statusa osnivača grupacije i to u tri varijante. Naime, evropsku ekonomsku interesnu grupacija+u mogu osnovati najmanje dva preduzeća, odnosno pravna lica s centralnom upravom u različitim državama članicama Zajednice; najmanje dva fizička lica koja svoju osnovnu djelatnost obavljaju u različitim državama članicama; ili najmanje jedno pravno lice, trgovačko društvo i jedno fizičko lice, pri čemu pravno lice mora imati centralnu upravu u različitoj državi od one u kojoj fizičko lice obavlja osnovnu djelatnost. Članstvo u jednoj grupaciji ne isključuje mogućnost ostvarivanja istog statusa u drugoj grupaciji. Odnosno, jedno fizičko ili pravno lice može da bude istovremeno član više grupacija. Međutim, jedna EEIG ne može istovremeno biti član neke druge EEIG. (čl. 28. Uredbe). Ova zabrana ima za cilj da onemogući stvaranje lanca odgovornosti, koji bi mogao "razvodniti" odgovornost članova u domaćem pravnom poretku.⁶⁹ Državama članicama ostavljena je u nadležnosti mogućnost da zabrane odnosno ograniče članstvo u grupaciji pojedinim kategorijama fizičkih i pravnih lica iz razloga zaštite javnog interesa. (čl. 4. t 4. Uredbe). Tako na osnovu ovog ovlaštenja javne kreditne institucije u Belgiji moraju imati odobrenje nadležnog ministarstva kao uslov ostvarenja članstva u grupaciji.⁷⁰

Minimalni broj osnivača grupacije određen je, kako smo naveli, u samoj Uredbi. Uredbom, međutim, nije izričito ograničen i broj članova, ali je državama članicama dana mogućnost normiranja u vlastitom pravu po kojem grupacije registrovane na njihovom teritoriju, ne mogu imati više od dvadeset članova. Određivanje gornjeg broja članova, dakle ostavljeno je u nadležnosti nacionalnih prava država članica. Na osnovu ovog ovlaštenja Grčka i Irska su ograničile broj članova grupacije na dvadeset, za razliku od drugih država članica koje su ovaj broj ostavile otvorenim. Prema podacima iz REGIE baze podataka, postojeće grupacije imaju, u prosjeku, četiri člana.

Članstvo u grupaciji uslovljeno je vezom subjekta, osnivača grupacije i teritorije, koja prema osnovnom izvoru pravnog uređenja grupacije, Uredbi br. 2137/85, pokriva prostor Evropske ekonomske zajednice, odnosno Evropske unije. U tom smislu potrebno je ukazati na dva momenta. Prije svega, tačka vezivanja, centralna uprava, odnosno vršenje osnovne djelatnosti na teritoriji Zajednice, se ne poklapa uvijek sa državljanstvom odnosno nacionalnošću subjekta, kako bi se to moglo zaključiti na prvi pogled. Evropsku ekonomsku interesnu grupaciju, dakle mogu osnovati i biti njeni članovi i strana fizička i pravna lica. Potencijalni osnivači, odnosno članovi grupacije

---

⁶⁹ Bovis, C.: op. cit., str. 33

⁷⁰ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 21

moraju pri tome zadovoljiti kriterij veze svoje ekonomske aktivnosti i Zajednice, koji se ogleda u činjenici postojanja centralne uprave preduzeća odnosno obavljanja osnovne djelatnosti pojedinca, fizičkog lica, na njenoj teritoriji. Iz svega navedenog može se zaključiti da je evropska ekonomska interesna grupacija zaista instrument transnacionalne saradnje, odnosno kooperacije privrednih subjekata na evropskom nivou u širem smislu, a ne samo na prostoru Evropske zajednice tj. Evropske unije. S druge strane, u neposrednoj vezi i uslovljenosti s prethodno rečenim je činjenica da evropsku ekonomsku interesnu grupaciju mogu osnovati najmanje dva subjekta, pravna i/ili fizička lica, iz različitih zemalja članica Evropske ekonomske zone (European Economic Area- EEA), a ne, kako to stoji u Uredbi, Evropske ekonomske zajednice, odnosno Evropske unije. Evropsku ekonomsku zonu, pored petnaest država članica Evropske unije čine i Island, Norveška i Lihtenštajn. Sporazum o Evropskoj ekonomskoj zoni⁷¹ zaključen je 1992. god. u Oportu, kao reakcija zemalja nečlanica Evropske zajednice na prednosti koje države članice ostvaruju u sferi ekonomije, odnosno na zajedničkom tržištu. Njegovim stupanjem na snagu 1994. god. zemlje članice EFTA⁷² pristupile su jedinstvenom tržištu Evropske unije, uz prethodno preuzimanje oko 80% propisa Zajednice iz tog domena.⁷³ Budući da je Uredba br. 2137/85 donesena 1985. god., razumljivo je zašto njome (privredno-pravni) subjekti zemalja članica EEA nisu spomenuti kao potencijalni osnivači, odnosno punopravni članovi evropske ekonomske interesne grupacije. Obzirom na to da su se države potpisnice EEA sporazuma obavezale na preuzimanje cjelokupnog korpusa komunitarnog prava kojim se reguliše unutrašnje tržište⁷⁴, Uredba br. 2137/85 je relevantan propis u oblasti povezivanja subjekata putem grupacije. Naime, u Aneksu XXII. Sporazuma o Evropskoj ekonomskoj zoni (Kompanijsko pravo) taksativno su nabrojani komunitarni propisi koje države nečlanice Zajednice moraju implementirati u domaće zakonodavstvo, među kojima je i Uredba br. 2137/85. Tako su ove države najkasnije tri (Lihtenštajn), odnosno dvije godine (Island i Norveška) od stupanja na snagu EEA Sporazuma bile dužne usvojiti odgovarajuće implementirajuće mjere.⁷⁵

Interesantna je podjela članova grupacije prema kriteriju njihovog praktičnog učestvovanja i stvarnog angažmana u grupaciji. Naime, motivi osnivanja odnosno učlanjivanja u grupaciju mogu biti različiti. Tako se razlikuju subjekti koji članstvom u grupaciji žele pridobiti međunarodni predznak (*image buyers*). Budući da se ovakvi subjekti ne žele "dublje unijeti u duh grupacije", njihovo članstvo vrlo brzo prestaje. Drugu grupu čine subjekti koji statusom člana nastoje ostvariti trenutnu finansijsku dobit (*immediate result claimers*). Korist učešća u grupaciji vidljiva je, međutim, tek na duži rok. Naposljetku, postoji i treća grupa članova. Riječ je o onima koji će uložiti maksimum napora u uspjeh grupacije (*constructive and cooperative members*).⁷⁶

---

⁷¹ The Agreement on the European Economic Area, Official Journal L1, 3/1/1994, p. 3

⁷² U vrijeme zaključivanja EEA sporazuma, EFTA (European Free Trade Association) je okupljala sedam država. Nakon proširenja Evropske unije 1995. god., kada su joj pristupile Austrija, Švedska i Finska, članicama EFTA ostale su Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska, koja, međutim, nije i članica EEA jer su se njeni građani na referendumu izjasnili protiv ratifikacije ovog sporazuma

⁷³ Weidenfeld, W., Wessels, W.: Europe from A to Z, Guide to European Integration, Luxembourg, 1997, str. 231

⁷⁴ Misita, N.: Osnovi prava Evropske unije, Sarajevo, 2002, str. 86

⁷⁵ U Norveškoj npr. je iz tog razloga donesen Zakon 85 od 22. decembra 1995. god. koji se odnosi na Evropsku ekonomsku interesnu grupaciju

⁷⁶ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 44

3.3.3. Promjene u članstvu

Pod promjenama u članstvu grupacije podrazumijeva se proširenje članstva, odnosno pristupanje članstvu, istupanje, ustupanje članstva, kao i isključenje iz članstva. Svaka promjena u članstvu mora biti registrovana (čl. 7. Uredbe). Odluku o pristupanju (*admission*) novih članova u grupaciju donose svi članovi grupacije jednoglasno. Svaki novi član, jednako kao i ostali članovi, odgovara za obaveze grupacije, uključujući i one koje su nastale prije prijema novog člana. Ovakva proširena odgovornost novih članova može biti isključena uglavljivanjem posebne klauzule u osnivački ugovor, pod uslovom da je registrovana. Naime, samo registrirana klauzula proizvodi dejstva prema trećim licima (čl. 26.2. Uredbe). Član grupacije može se povući, odnosno istupiti (*withdrawal*) iz članstva pod uslovima predviđenim osnivačkim ugovorom, a u nedostatku istih, na osnovu jednoglasnog sporazuma svih članova. Iz članstva grupacije može se istupiti ukoliko postoji opravdan razlog (čl. 27.1. Uredbe), pri čemu članovi ne mogu opozvati istupanje. Ukoliko ne postoji opravdan razlog, istupanje se vrši na osnovu jednoglasnog odobrenja članova.⁷⁷ Istupanje iz članstva grupacije može biti uslovljeno npr. početkom, odnosno krajem finansijske godine grupacije, što se određuje osnivačkim ugovorom. Isključenje (*expulsion*) iz članstva grupacije vrši se, na osnovu zahtjeva većine članova, po odluci suda, osim ako ugovor ne predviđa drugačije. Razlozi za isključenje predviđeni su Uredbom, i u najširem smislu tiču se negativnog uticaja dotičnog člana na funkcioniranje grupacije (čl. 27.2. Uredbe). Ustupanje (*assignation*), kao oblik promjene u članstvu, moguće je na dva načina. Naime, ustupanje članstva može se izvršiti trećim licima (*inter vivos*), pri čemu se zahtijeva jednoglasno odobrenje članova. Ukoliko ustupanje članstva nije odobreno, istupanje člana je ipak moguće, pri čemu mu se isplaćuje udjel.⁷⁸ U slučaju smrti člana (*mortis causa*), njegovo članstvo može preuzeti drugo lice, ako je to predviđeno osnivačkim ugovorom, odnosno na osnovu jednoglasne odluke preostalih članova, ukoliko ugovor ništa ne predviđa (čl. 28.2. Uredbe). Ako bi nasljednik odbio članstvo, odnosno, ako mu nasljeđivanje članstva nije odobreno, isplaćuje mu se udio njegovog prethodnika.

Promjene u članstvu grupacije ne dovode u pitanje kontinuitet grupacije, osim ako osnivački ugovor ne predviđa drugačije, odnosno ako njene članice jednoglasno ne odrede drugačije (čl. 30. Uredbe).

Promjene u članstvu grupacije su, evidentno, striktno i detaljno regulisane Uredbom. Time je istaknut značaj lične veze članova (*intuitu persone*) grupacije. Budući da svaka promjena u članstvu zahtijeva suglasnost svih članova grupacije, rizik neželjenih strukturalnih promjena grupacije je značajno smanjen. Članovi grupacije, dakle, imaju kontrolu nad promjenama u članstvu, što je od velike važnosti za pozicioniranje grupacije kao (potencijalne) ugovorne strane u zaključivanje ugovora finansiranih sredstvima iz javnog sektora.⁷⁹

---

⁷⁷ The EEIG:: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 44

⁷⁸ *ibid*, str. 45

⁷⁹ Iz uvoda u: Comunicazione della Commissione Partecipazione dei gruppi europei d'interesse economico (GEIE) agli appalti pubblici e a programmi finanziati con fondi pubblici, Gazzetta ufficiale, C285, 20/09/1997, pag. 0017-0024

3.3.4. *Odgovornost i poreske obaveze evropske ekonomske interesne grupacije*

Cilj poslovanja grupacije nije da ostvaruje dobit za sebe, nego da svojom pomoćnom, dopunskom aktivnošću obezbjeđuje uslove za ostvarivanje i povećavanje dobiti svojih članova. Međutim, grupacija može ostvarivati dobit, pri čemu se ta dobit smatra kao dobit članova i među njima dijeli, ili se pak od nje formiraju rezervni fondovi grupacije. Način i srazmjer podjele dobiti predviđeni su osnivačkim ugovorom. Ukoliko ugovor ne predviđa ništa u tom smislu, dobit se dijeli na ravne dijelove. Shodno tome, grupacija nije subjekt oporezivanja. Članovi grupacije, u skladu sa veličinom dobiti plaćaju porez na dobit. Otuda članovi grupacije odgovaraju solidarno i neograničeno za obaveze koje u pravnom prometu grupacija preduzme prema trećim licima.⁸⁰ Nacionalno pravo određuje posljedice ovakve odgovornosti (čl. 24. Uredbe). Odnosno, za obaveze grupacije svake vrste, uključujući poreske obaveze i obaveze socijalnog osiguranja, odgovara kako sama grupacija, tako i njeni članovi.⁸¹ Povjerilac grupacije se za naplatu svojih potraživanja obraća najprije grupaciji, a zatim članovima koji su, dakle, u položaju solidarnih jemaca. Odnosno, povjerilac ne može tužiti članove za neisplatu duga (...) osim ako je prethodno zahtijevao naplatu od grupacije, a ona nije blagovremeno izvršena (čl. 24.2. Uredbe). Član koji isplati dug grupacije, ima pravo regresne naplate od drugih članova. Način regresne naplate određuje se osnivačkim ugovorom, odnosno, ako ugovorom to nije određeno, svaki od članova dužan je isplatiti jednak iznos (supsidijarna odgovornost članova).

Iako je solidarna neograničena odgovornost članova grupacije jedna od njenih temeljnih karakteristika, mogućnost ograničenja ovakve odgovornosti nije isključena. Naime, princip neograničene i solidarne odgovornosti članova za obaveze grupacije, nije povrijeđen mogućnošću isključivanja ili ograničavanja odgovornosti jednog ili više članova za posebne obaveze koje proizilaze iz specifičnih ugovora grupacije i trećih lica.⁸² Na ovaj način otvorena je mogućnost preduzećima različitih veličina i finansijskih sposobnosti, naročito malih, da saraduju pod okriljem grupacije.⁸³ Članovi grupacije, koji to svojstvo ostvaruju u već postojećoj grupaciji, odgovaraju solidarno i neograničeno i za obaveze koje su nastale prije njihovog učlanjenja. Međutim, posebnom klauzulom u osnivačkom ugovoru takva odgovornost može biti isključena. Ova klauzula proizvodi dejstvo prema trećim licima samo ukoliko je objavljena (čl. 26. 2. Uredbe). Također, i nakon istupanja iz grupacije, član odgovara za obaveze grupacije u periodu od pet godina od prestanka članstva.

Osim odgovornosti za obaveze grupacije, članovi su i subjekti oporezivanja dobiti i gubitaka koje proisteknu iz aktivnosti grupacije (čl. 40. Uredbe). Međutim, i sama grupacija je poreski obveznik kada se radi o porezu na dodatnu vrijednost, profesionalnom i porezu na imovinu, i to prema pravu države na čijem teritoriju ima sjedište. Smatra se da bi, po istom kriteriju, i svaki član grupacije trebao plaćati porez državi u kojoj ima sjedište. Naime, uredba ne reguliše izričito ovo pitanje, ali članom 40. Uredbe određuje da je "plaćanje poreza u rukama članova" ("... *taxable only in the*

⁸⁰ Vukadinović, R.: op. cit., str. 170

⁸¹ The EEIG, an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 49

⁸² Iz preambule Uredbe br. 2137/85

⁸³ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 50

hands of its members").⁸⁴ Na ovaj način onemogućeno je "izigravanje" prava, do kojeg bi moglo doći ukoliko bi kriterij oporezivanja bilo mjesto obavljanja djelatnosti.

U slučaju poduzimanja aktivnosti u ime grupacije prije njene registracije, a grupacija nakon registracije ne preuzme obaveze nastale iz tih aktivnosti, fizička lica, preduzeća i drugi pravni subjekti koji su poduzimali te aktivnosti, odgovarat će neograničeno solidarno za njih (čl. 9. Uredbe). Mogućnost formiranja preddruštva, kao takvog (odnosno predgrupacije), dakle nije predviđena Uredbom. Iz formulacije pomenutog člana međutim, ne proizilazi i zabrana formiranja preddruštva. Dakle, iako Uredba ne govori eksplicitno o mogućnosti osnivanja preddruštva⁸⁵, ne znači da država članica u svom nacionalnom pravu, to ne bi mogla predvidjeti.

U dilemi između zaključka o proširenoj odgovornosti članova kao prednosti ili nedostatku grupacije, skloniji smo mišljenju da članovi, iako preuzimaju rizik snošenja gubitaka grupacije cjelokupnom svojom imovinom, istovremeno na taj način otvaraju vrata velikom broju poslovnih partnera, odnosno potencijalnih saradnika. Naime, zakonskom solidarnom odgovornošću članova pojačava se kredibilitet grupacije na tržištu.⁸⁶

3.4. Unutrašnja organizacija evropske ekonomske interesne grupacije

Unutrašnju organizaciju evropske ekonomske interesne grupacije uređuju, u najvećoj mjeri osnivači, odnosno članovi. Uredbom su u tom smislu, imperativno regulirana samo neka pitanja. Obzirom na to, možemo reći da je sloboda ključna riječ u kontekstu unutrašnje organizacije grupacije.⁸⁷

3.4.1. Organi

Obavezni organi grupacije, predviđeni uredbom, su skupština članova (*memebers acting collectively*) i direktor (*manager*), odnosno direktori. (čl. 16.1. Uredbe). Skupštinu članova čine svi članovi grupacije, i ona predstavlja suvereni i najvažniji organ grupacije.⁸⁸ Skupština, kao organ koga čine svi članovi, ovlaštena je za donošenje odluka neophodnih za ostvarenje ciljeva grupacije (čl. 16.2. Uredbe). Skupština se sastaje na inicijativu jednog od članova ili direktora. Interesantno je da se sastanak skupštine može odvijati i bez fizičkog prisustva članova, odnosno, putem telefona ili telekonferencije.⁸⁹ Članovi mogu odrediti održavanje generalne skupštine svake godine, s ciljem usvajanja najvažnijih odluka za grupaciju. Sva ova pitanja regulišu se ugovorom o osnivanju. Prilikom donošenja odluka, svaki član ima jedan glas. Osnivačkim ugovorom, međutim, pojedinim članovima može biti dato više o jednog glasa, pri čemu ni jedan od njih ne može raspolagati većinom glasova. (čl. 17.1. Uredbe). Ovakav način raspodjele glasova svakako osigurava ravnopravnost članova.

---

⁸⁴ *ibid*, str. 73

⁸⁵ Vidjeti više u Barbić, J.: Preddruštvo u hrvatskom pravu, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu br.3, Vol.48., str. 240

⁸⁶ Vasiljević. M.: Privredna društva, domaće i uporedno pravo, Beograd, 1999, str. 519

⁸⁷ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 62

⁸⁸ *ibid*, tako i Bovis, C. *op.cit.* str. 31

⁸⁹ *ibid*, str. 63

Uredbom (čl. 17.2.) je izričito predviđena jednoglasnost u donošenju pojedinih odluka. Jednoglasno odlučivanje zahtijeva se prilikom donošenja odluka o: promjeni cilja grupacije; promjeni broja glasova koje ima svaki član; promjeni uslova za donošenje odluka; produženju trajanja grupacije, ako je taj rok određen osnivačkim ugovorom; promjeni doprinosa svih članova ili pojedinog člana u finansuranju grupacije; promjeni svake druge obaveze članova, osim ako se osnivačkim ugovorom drugačije ne uredi; bilo kakvoj promjeni osnivačkog ugovora koja nije obuhvaćena ovom odredbom. Način odlučivanja o svim drugim pitanjima može biti određen osnivačkim ugovorom. Tako se za donošenje pojedinih odluka može predvidjeti kvorum ili potrebna većina. Ukoliko osnivački ugovor ne sadrži odredbe koje se tiču načina donošenja odluka, pretpostavka je da se odluke donose jednoglasno (čl. 17.3. Uredbe).

Drugi obavezni organ grupacije je direktor, odnosno direktori. Direktor može biti samo fizičko lice, imenovano ugovorom ili određeno odlukom članova. (čl. 19.1. Uredbe). Uredba, međutim, u nadležnosti prava države u kojoj se registrira grupacija ostavlja mogućnost da se za direktora odredi i pravno lice. (čl. 19. 2. Uredbe). Pravno lice kao direktora predstavljaju jedno ili više fizičkih lica. Ovu mogućnost prihvatile su Španija, Italija, Francuska, Grčka, Irska, Luksemburg, Holandija, Portugal i Ujedinjeno Kraljevstvo.⁹⁰ Direktorom grupacije ne može biti lice koje, po pravu koje se na njega primjenjuje, ili po pravu države sjedišta grupacije, odnosno na osnovu sudske ili administrativne odluke, ima zabranu obavljanja funkcije upravljanja (čl. 19.1. Uredbe). Direktor grupacije može biti član grupacije, ali isto tako, i treće lice, čak i ako ne pripada nekoj od država članica Evropske ekonomske zone. Svaki član grupacije ovlašten je da od direktora traži sve informacije koje se tiču poslovanja grupacije, kao i da pregleda poslovne knjige grupacije (čl. 18. Uredbe). Direktor zastupa i predstavlja grupaciju prema trećim licima, te zaključuje pravne poslove koje obavezuju grupaciju. Iz ovoga proizilazi da ne postoji razlika između prava na vođenje poslova grupacije i njenog predstavljanja prema vani, odnosno zastupanja. Sve ove funkcije su, dakle, sjedinjene u djelokrugu direktora, za razliku od njemačkog prava. U njemačkom pravnom sistemu, naime postoji razlika između mandata direktora i ovlaštenja predstavljanja. Smatra se da bi se, iz razloga zaštite treće strane, njemački model trebao prihvatiti kao najaplikativniji na razini Evropske unije.⁹¹ Ograničenje ovlaštenja direktora, bez obzira da li proizilazi iz osnivačkog ugovora ili odluke članova, je bez dejstva prema trećim licima, čak i ako je objavljeno (čl. 20.1. Uredbe). Intersantno je da poslovi koje zaključuje direktor u ime grupacije sa trećim licima, obavezuju grupaciju čak i ukoliko prelaze okvire ciljeva grupacije odnosno predmeta poslovanja, osim ako grupacija dokaže da je treća strana znala ili mogla da zna za prekoračenje (čl. 20. 1. Uredbe), što je u praksi jako teško ostvariti.⁹² Ovakvo pravilo je posljedica već pomenute Prve smjernice (tzv. Smjernica o načelu publiciteta), prema kojoj u svim zemljama članicama mora vrijediti načelo o neograničenoj i neograničivoj ovlasti na zastupanje organa društva.⁹³ Na ovaj način primjena teorije *ultra vires* je na području Zajednice ograničena, odnosno neutralizirana.⁹⁴ Tradicionalna doktrina "preko ovlaštenja"⁹⁵ napuštena je i u pravu svoje matične zemlje, Engleske.⁹⁶

⁹⁰ ibid, str. 64

⁹¹ Sadžak, M.: Sustav upravljanja u kompanijama EU, *Pravni savjetnik*, br. 10/2001,(Sarajevo), 2001, str. 27

⁹² The EEIG:: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 65

⁹³ Dauses, M.: op. cit., str. 31

⁹⁴ ibid, tako i Vukadinović, R.: op. cit., str. 171

⁹⁵ Gorenc, V.: Trgovačko pravo - Društva, Zagreb, 1998, str. 33

⁹⁶ Vasiljević. M.: Privredna društva, domaće i uporedno pravo, Beograd, 1999, str. 71. i 85

Ukoliko grupaciju predstavlja više direktora, osnivačkim ugovorom može biti predviđena obaveza njihovog zajedničkog delovanja (*acting jointly*), što podrazumijeva da grupaciju obavezuje samo posao koji direktori zajednički zaključe (*"double signature"*). Ovakva klauzula ugovora o osnivanju grupacije obavezuje treću stranu samo ukoliko je registrovana i objavljena (čl. 20.2. Uredbe). Grupacija, međutim, može imati više direktora čije zajedničko nastupanje nije previđeno. U tom slučaju radi se o pojedinačnom ovlaštenju.

Direktor može biti smijenjen na osnovu jednoglasne odluke članova, ukoliko se ugovorom drugačije ne odredi.

Osim skupštine članova i direktora kao obaveznih organa grupacije, Uredba dopušta članovima da ugovorom o osnivanju uspostave i opcione organe (čl. 16. Uredbe). Međutim, imajući u vidu da je jednostavnost jedna od najcjenjenijih karakteristika grupacije, rijetko se uspostavljaju i drugi organi.⁹⁷ Riječ je obično o nadzornom odboru (*supervisory board*), koji se pozicionira u kompaniji po svojoj funkciji između (odbora) direktora i (generalne) skupštine⁹⁸, i/ili odboru za reviziju (*auditory board*). Ovlaštenja i funkcije nadzornog odbora utvrđuju se osnivačkim ugovorom. Obzirom da članovi grupacije uglavnom ne uspostavljaju nadzorni odbor, očito je da je, u izboru sistema upravljanja, preovladao monistički, odnosno jednostepeni sistem (*one-tier system*), s tim da, kako smo naveli, mogućnost uspostavljanja dvostepenog sistema upravljanja nije isključena. Na ovaj način nađeno je kompromisno rješenje u izboru sistema upravljanja koji se veoma razlikuju u državama članicama. Naime, s ciljem uspostavljanja ravnoteže između različitih rješenja, ne samo ovog, nego i drugih pitanja u nacionalnim pravnim sistemima, uveden je *sistem opcija*, odnosno izbora načina regulacije u skladu sa preferencijama države članice. Na osnovu mogućnosti izbora u uvođenju nadzornog odbora, kao jednog od organa upravljanja, logično je pretpostaviti da jedna evropska ekonomska interesna grupacija, registrovana u Velikoj Britaniji nema ovaj organ, budući da "*engleskom pravu nije bliska institucija nadzornog odbora*".⁹⁹ Takav slučaj je i u Italiji. U drugim državama članicama ovaj organ je prisutan bilo kao obavezni (Njemačka), ili opcioni (Francuska).

Važnost uspostavljanja nadzornog odbora ne iscrpljuje se u njegovoj funkciji kontrole rada upravnog organa. Nadzorni odbor je naime, istovremeno i organ putem koga zaposleni učestvuju u upravljanju preduzećem. Participacija zaposlenih u upravljanju grupacijom, "*kao bitna tekovina demokratizacije europskog gospodarskog prostora*"¹⁰⁰, nije Uredbom eksplicitno predviđena. Imajući u vidu, međutim, da je Uredbom ostavljena mogućnost uspostavljanja nadzornog odbora, kao opcionog organa, i pitanje učešća zaposlenih bi se moglo regulisati na isti način. Čini se, pak, da ne postoji potreba participacije zaposlenih u upravljanju grupacijom putem nadzornog odbora budući da sve odluke od značaja za grupaciju donose članovi jednoglasno. Pored toga, *ratio* imperativne odredbe Uredbe po kojoj grupacija ne može imati više od 500 zaposlenih je vjerovatno u sprječavanju primjene pravila njemačkog prava. Po njemačkom pravu, naime, preduzeće je, ukoliko ima više od 500 zaposlenih, dužno formirati nadzorni odbor u kojem jednu trećinu čine predstavnici zaposlenih.

---

⁹⁷ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 66

⁹⁸ Sadžak, M.: Sustav upravljanja u kompanijama, op. cit., str.27., tako i Bovis, C.: op. cit. str. 6

⁹⁹ Bovis, C.: op. cit., str. 6

¹⁰⁰ Sadžak, M.: Europsko..., op. cit., str. 100

Grupacija može zapošljavati vlastito ili osoblje svojih članica, iako se najčešće koristi ova druga mogućnost.¹⁰¹ Na ovaj se način svakako izbjegavaju dodatni troškovi i utiče na očuvanje (važnosti) personalne veze članica grupacije.

3.5. Prestanak EEIG

Evropska ekonomska interesna grupacija može prestati na više načina. U principu, smrt člana, odnosno, prestanak članstva jednog preduzeća u grupaciji ne utiče na kontinuitet grupacije. Ukoliko međutim, grupaciju čine samo dva člana, od kojih jednom prestane članstvo, i sam grupacija okončava svoje postojanje budući da Uredba br. 2137/85 predviđa najmanje dva subjekta u članstvu grupacije. Također, prestankom članstva jednom članu na bilo koji od predviđenih načina, može prestati i sama grupacija, ako je tako predviđeno osnivačkim ugovorom. U svakom slučaju, grupacija prestaje ukoliko preostali članovi nisu iz različitih država članica Evropske ekonomske zone, budući da se na taj način gubi nadnacionalni karakter grupacije.

Grupacija prestaje na osnovu odluke o prestanku koju jednoglasno donose članovi grupacije, osim ako osnivačkim ugovorom nije predviđeno drugačije (čl. 31.1. Uredbe). Budući da grupacija može biti osnovana na određeni period, njeno postojanje prestaje protekom određenog vremena od osnivanja. Odnosno, ukoliko nastupi neki od uslova (razloga) prestanka predviđenih ugovorom o osnivanju, ili je cilj grupacije ostvaren, odnosno ako je postojanje grupacije izgubilo svoju svrhu, članovi donose odluku o prestanku grupacije (čl. 31.2. t. 1. i 2. Uredbe). Članovi su dužni da u roku od tri mjeseca od nastupanja uslova predviđenih Uredbom donesu odluku o prestanku grupacije. U suprotnom, svaki od članova ima pravo zahtijevati od suda donošenje takve odluke (čl. 31.3. Uredbe). U ovom slučaju, sud može donijeti odluku o prestanku grupacije na osnovu opravdanog razloga (*just and proper grounds*) (čl. 32. 2. Uredbe). Prestanak grupacije mora biti unesen u registar i objavljen. Zahtjev za registriranjem prestanka grupacije podnosi direktor, odnosno, svako ovlašteno lice (čl. 31.4. Uredbe). Grupacija može prestati odlukom suda i u slučaju kada je aktivnost grupacije u suprotnosti sa javnim interesom države (sjedišta), ukoliko zakon te države predviđa ovakvu mogućnost (32. 2. Uredbe). Ovakvu odredbu sadrže relevantni zakoni Danske, Ujedinjenog Kraljevstva, Irske i Luksemburga¹⁰². Prestanak grupacije povlači njenu likvidaciju (čl. 35.1. Uredbe). Postupak likvidacije vrši se prema nacionalnom pravu države sjedišta grupacije. Nacionalno pravo države sjedišta grupacije može predvidjeti rok zastrajelosti potraživanja povjerilaca duži od pet godina.

Grupacija može prestati i poništenjem (*nullity*), ako je to predviđeno pravom države sjedišta grupacije (čl. 15. Uredbe). Ovakav način prestanka grupacije moguć je samo na osnovu sudske odluke. Prestanak grupacije poništenjem proizvodi dejstvo prema trećim licima ukoliko je registrovan.

---

¹⁰¹ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 66

¹⁰² The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998., str. 21

Glava II.

Značaj evropske ekonomske interesne grupacije u drugim oblastim

Institucionaliziranje saradnje preduzeća Evropske unije motivirana je osposobljavanjem malih (i srednjih) preduzeća za učestvovanje na velikom tržištu. Preciznije rečeno, razvijanje konkurentnosti manjih ekonomskih subjekata je pretpostavka njihovog izlaska na zajedničko/jedinstveno tržište Evropske unije. S tim ciljem stvorena je evropska ekonomska interesna grupacija, nadnacionalni komunitarni instrument saradnje privrednopravnih subjekata. Obzirom na prethodno rečeno, te na činjenicu da članovi grupacije međusobno čine svojevrsnu "ugovornu kooperaciju", postavlja se pitanje primjene odgovarajućeg prava prilikom nastupanja grupacije na tržištu, odnosno pravila o konkurenciji, budući da Uredba br. 2137/85 ne "pokriva" (i) ovu oblast. Važnost evropske ekonomske interesne grupacije ogleda se i u njenom učešću u javnim radovima, odnosno programima finansiranim iz javnih sredstava. Iz tog razloga doneseni su različiti propisi.

1. Odnos evropske ekonomske interesne grupacije s pravom konkurencije Evropske unije

Djelovanje evropske ekonomske interesne grupacije u kontekstu prava konkurencije podvrgnuto je komunitarnom pravu¹⁰³, u prvom redu odredbama čl. 85. Rimskog ugovora. Pomenuti član zabranjuje sve sporazume među preduzećima, odluke udruženja preduzeća i dogovornu praksu koja može djelovati na razmjenu među državama članicama, a čiji su cilj ili posljedica sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije unutar zajedničkog tržišta, a naročito oni koji:

- izravno ili posredno utvrđuju prodajne ili kupovne cijene ili druge uslove poslovanja;
- ograničavaju ili nadziru proizvodnju, prodaju, tehnološki razvoj ili ulaganja;
- dijele tržišta ili izvore nabave;
- primjenjuju nejednake uvjete na iste poslove s različitim trgovačkim partnerima čime ih stavljaju u nepovoljniji konkurentni položaj,
- uvjetuju sklapanje ugovora prihvaćanjem dodatnih obaveza koje po svojoj prirodi ili prema trgovačkim običajima nemaju veze s predmetom ugovora.

U tom smislu, sporazumi ili dogovorna praksa između članova neke grupacije, koji direktno ili indirektno utvrđuju prodajne ili kupovne cijene, odnosno druge uslove poslovanja inkompatibilni su sa pravom konkurencije odnosno, sa zajedničkim/jedinstvenom tržištem. Ovakvi sporazumi, prema čl. 85. st. 1. Rimskog sporazuma su ništavi. Međutim, da bi sporazum odnosno dogovorna praksa kršili pravila konkurencijskog prava mora biti zadovoljen jedan vrlo bitan uslov. Naime,

---

¹⁰³ Iz preambule Uredbe br. 2137/85

zabranjeni su samo oni sporazumi koji imaju znatan uticaj (*appreciable impact*) na tržišne uslove, odnosno njihovo narušavanje. Ovo pravilo posljedica je principa *de minimis*. Riječ je o tome da sporazumi odnosno dogovorna praksa «manje važnosti» nisu supsumirani čl. 85. st. 1. Rimskog ugovora. Dakle, povreda konkurencije na zajedničkom tržištu mora biti znatna (*appreciable*), a njeno postojanje se cijeni prema okolnostima ili situaciji na tržištu koja bi postojala da spornog ponašanja nema.¹⁰⁴ U tom svjetlu, neka evropska ekonomska interesna grupacija neće biti subjektom čl. 85. st. 1. Rimskog ugovora, pod uslovom da:

- dobra ili usluge koje su predmetom sporazuma, uključujući i druga dobra i usluga preduzeća, ne predstavljaju više od 5% , odnosno više od 10% od ukupnog učešća tim dobrima i uslugama u zoni zajedničkog tržišta; ili
- da EEIG čine isključivo mala i srednja preduzeća (SMEs), i to u smislu definicije ovih preduzeća koje je dala Evropska komisija.¹⁰⁵ Prema ovoj definiciji riječ je o preduzećima koja imaju do 250 zaposlenih i koja ne ostvaruju ukupnu godišnju dobit veću od 40 miliona eura.¹⁰⁶

Budući da većinu grupacija čine upravo mala i srednja preduzeća, ona, u najvećem broju slučajeva, neće biti "na udaru" odredbi čl. 85.1. Rimskog ugovora. Još jedan od razloga zbog kojih je primjena čl. 85. 1. ograničena u odnosu na većinu grupacija tiče se vrste ugovora koje najveći broj grupacija zaključuje, a koje su, prema Saopćenju Evropske komisije¹⁰⁷, izuzete od primjene čl. 85.1. Neki od ugovora predviđenih Saopćenjem Komisije odnose se na ugovore o razmjeni mišljenja i iskustava, zajedničkom istraživanju tržišta, zajedničkoj implementaciji projekata razvoja i istraživanja (*R&D projects*), zajedničkim prodajnim aranžmanima itd. Spomenuti dokument Evropske komisije naslanja se na st. 3. čl. 85. Rimskog ugovora. Odredbama ovog stava dozvoljeni su tzv. pojedinačni i grupni izuzeci od primjene st. 1. istog člana. Naime, pod ovim izuzecima podrazumijevaju se takvi ugovori odnosno dogovorna praksa koja neosporno narušava konkurenciju na zajedničkom tržištu, a da se pritom na njih ne primjenjuje čl. 85.1. Evropska komisija je tako donijela niz uredbi čiji predmet su vrste ugovora koji su izuzeti od primjene čl. 85.1. (grupni izuzeci). Tu spadaju npr. ugovori o specijalizaciji, isključivoj distribuciji, isključivoj kupovini, licenci, razvoju i tehnologiji, frenchisingu, know-how itd.¹⁰⁸ U pitanju su ugovori iz onih oblasti za čiji ekonomski razvoj postoji poseban interes, a koji prema shvatanju Komisije ne mogu ozbiljno ugroziti konkurenciju.¹⁰⁹ Mnogi od nabrojanih ugovora su vrlo često predmetom poslovanja grupacija, naročito ugovori o isključivoj distribuciji, prenosu tehnologije i specijalizaciji.¹¹⁰ Dakle, ukoliko grupacija, odnosno njeni članovi, zaključe neki od ovih ugovora neće se smatrati da postoji povreda čl. 85.1. Rimskog

¹⁰⁴ Vukadinović, R.: op. cit., str. 236

¹⁰⁵ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 76

¹⁰⁶ Report from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Creating an entrepreneurial Europe, The activities of the European Union for small and medium-sized enterprises (SMEs), Commission of the European Communities, Brussels, 2001, str. 4

¹⁰⁷ Comunicazione relativa ad accordi, decisioni e pratiche concordate concernenti la cooperazione tra imprese, Gazzetta ufficiale, n. C075 del 29/07/1968, pag. 0003-0006

¹⁰⁸ O grupnim izuzecima vidjeti više na internet stranici:

http://www.europa.eu.int/comm/competition/antitrust/legislation/entente3_en.htm

¹⁰⁹ Vukadinović, R.: op. cit., str. 247

¹¹⁰ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 78

ugovora, odnosno prava konkurencije, iako je, na prvi pogled, njihovo ponašanje antikonkurentsko. Potrebno je samo poštivati pravila o zaključivanju pojedinih ugovora, predviđenih pojedinačnim uredbama Komisije, pri čemu se posebno odobrenje za izuzeće Komisije od primjene čl. 85.1. ne zahtjeva, za razliku od tzv. pojedinačnih izuzetaka. Naime, ukoliko se zaključeni ugovor ne može podvesti pod predviđene grupne izuzetke, ugovorne strane mogu Komisiji podnijeti zahtjev za izuzećem od čl. 85.1. Pri tome, moraju biti ispunjeni uslovi predviđeni članom 85.3. Rimskog ugovora. Na osnovu toga Komisija donosi tzv. «negativno odobrenje» (*negative clearance*), odnosno odluku o nepostojanju zabrane postavljene članom 85.1.

U svakom slučaju, ukoliko bismo evropsku ekonomsku intresnu grupaciju i posmatrali kao oblik koncentracije, onda bi ona prije odgovarala operativnoj koncentraciji, kao obliku zaštitne mjere¹¹¹ članova grupacije, za razliku od strukturalne koncentracije čiji se efekat ogleda u strukturalnim promjenama povezanih subjekata.

Kako smo već naveli, grupacija može da ima oblik joint venture-a, koji predstavlja dobru podlogu za ostvarivanje (trenutne) dominantne pozicije na tržištu, zabranjene čl. 86. Rimskog ugovora. Odredbe ovog člana, kao mjerodavnog prava za ovaj oblik povezivanja, bile bi povrijeđene ukoliko bi ponašanje grupacije, odnosno njenih članova štetno uticalo na konkurenciju na tržištu Zajednice, odnosno njenom bitnom dijelu, na način kako je to predviđeno članom 86. Rimskog ugovora.

Iz svega navedeno možemo pretpostaviti da evropska ekonomska interesna grupacija, odnosno njeni članovi rijetko ostvaruju status adresata propisa Evropske unije o zabrani antikonkurentskog ponašanja na zajedničkom/jedinstvenom tržištu. Na ovaj način ostvarena je stabilnost poslovanja grupacije, što je čini atraktivnom formom udruživanja subjekata.

---

¹¹¹ Sadžak, M.: Korporacijska mobilnost u EU, *Pravni savjetnik*, br. 2/2002, (Sarajevo), 2002, str.26

2. Učešće evropska ekonomska interesna grupacija u programima finansiranim iz javnih sredstava

Potreba jačanja internacionalnog karaktera tržišta Evropske unije, odnosno saradnje preduzeća i drugih privrednopравnih subjekata iz različitih država (članica) u javnom sektoru, inspirisala je Evropsku komisiju da usvoji još jednu mjeru za jačanje učešća malih i srednjih preduzeća (SMEs) na jedinstvenom tržištu – Obavještenje o učešću EEIG u javnim ugovorima i programima finansiranih iz javnih sredstava.¹¹² Ovim dokumentom istaknuti su uslovi i potencijalne prednosti grupacije, kao specifičnog subjekta, putem koga mala i srednja preduzeća mogu učestvovati u ugovorima o javnim radovima i programima finansiranih iz javnih fondova. Suština ovog Obavještenja je da ukaže da grupacija pod jednakim uvjetima kao i drugi subjekti, može participirati u ovim programima. Šta više, evropska ekonomska interesna grupacija ostvaruje i neke dodatne uslove. Riječ je o transnacionalnoj prirodi grupacije, sačinjenoj od više nezavisnih subjekata koji svojim djelovanjem međusobno ostvaruju sinetgetsku vezu.

Naime, fleksibilnost pravne forme kakva je evropska ekonomska interesna grupacija otvara niz mogućnosti za učestvovanje u tenderima, odnosno programima koji se finansiraju iz javnih izvora. Transnacionalni karakter grupacije uslovljen je učešćem najmanje dva člana (preduzeća ili samostalna poduzetnika) iz različitih država Evropske ekonomske zone. Upravo ta osobina grupacije omogućuje njenim članovima, u najvećem broju malim i srednjim preduzećima, participaciju u međudržavnim projektima. Naime, jedna evropska ekonomska interesna grupacija može u potpunosti zadovoljiti uslove projekata u kojima se traži učešće najmanje dva odvojena pravna subjekta (*entities*), zbog toga što članovi grupacije zadržavaju svoju punu pravnu i ekonomsku neovisnost.¹¹³ Istovremeno je i sama grupacija odvojen pravni subjekt, što joj omogućava sklapanje poslova sa finansijskim institucijama u vlastito ime. Obzirom na pravnu i ekonomsku samostalnost grupacije, te na činjenicu da broj i vrste djelatnosti grupacije nisu ograničene, evropska ekonomska interesna grupacija može, na više načina učestvovati u javnim pozivima na tender. Tako se uloga grupacije može sastojati samo u koordiniranju i organiziranju aktivnosti svojih članova, ali ona također može, u vlastito ime, zaključivati i izvršavati ugovore koji čine dio ovih (javnih) projekata.¹¹⁴ Podobnost grupacije za učešće u projektima javnog sektora potvrdio je i Evropski sud u presudi povodom slučaja *Ballast Nedam Groep NV v Belgische Staat*.¹¹⁵ Naime, prema ovoj presudi i "*grupe preduzeća, bez obzira na njihovi pravnu formu*" mogu učestvovati u zaključivanju ugovora te vrste. Značaj pomenute presude ogleda se u široko definiranoj kategoriji subjekata koji mogu ostvariti svoje učešće u programima finansiranih iz javnih sredstava, što grupaciji, odnosno, njenim članicama omogućava takvo učešće.

---

¹¹² Comunicazione della Commissione: Partecipazione dei gruppi europei d'interesse economico (GEIE) agli appalti pubblici e a programmi finanziati con fondi pubblici, Gazzetta ufficiale, C285, 20/09/1997, pag. 0017-0024

¹¹³ Cross-frontier cooperation: participation of EEIGs in public contracts and programmes financed by public funds, Financial Reporting and Company Law News, 1997

¹¹⁴ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 54

¹¹⁵ Case *Ballast Nedam Groep NV v Belgische Staat* C-389/92, European Court Reports 1994, p. I-01289, Official Journal

Evropska komisija učestvuje u mnogim projektima u kojima i evropska ekonomska interesna grupacija ostvaruje participaciju. Među tim projektima vrlo su značajni programi istraživanja i tehnološkog razvoja (*RTD programmes*). Uloga grupacije u tim programima može se sastojati u koordiniranju istraživačkih aktivnosti svojih članova, u stvaranju istraživačke mreže i baze podataka, kao i od formiranja posebnog istraživačkog centra.¹¹⁶ U poduzimanja i ostvarivanja tih projekata Evropska komisija je donijela posebnu Uredbu¹¹⁷ kojom se postavljaju uslovi participacije evropske ekonomske interesne grupacije u ovoj vrsti programa. Tako grupacija zbog svoje transnacionalne i evropske dimenzije može u vlastito ime, uzeti učešća u RTD programima.¹¹⁸ Pri tome, se to učešće može ostvarivati na više načina. Naime, evropska ekonomska interesna grupacija može, pored Evropske zajednice kao jedne ugovorne strane, biti osnovni ugovarač (*prinipal contractor*), pomoćni ugovarač, podugovarač ili član. Grupacija, da bi bila osnovni ugovarač ove vrste programa, mora imati najmanje tri člana, i to tri mala i/ili srednja preduzeća (čl. 3. Uredbe br. 996/1999). Posebni uslovi za ostvarivanje drugih oblika učešća u RTD programima nisu predviđeni Uredbom. Tako grupacija, ukoliko ima manje od tri člana, može biti članom (*member*) ovih ugovora.

Pomenutim Obavještenjem obuhvaćeno je i pitanje zaključivanja ugovora između evropske ekonomske interesne grupacije i finansijskih institucija, odnosno mogućnosti kreditiranja grupacije od strane banaka. Uredba br. 2137/85 zabranjuje grupaciji pozivanje na štednju građana (čl. 23.), međutim, kreditiranje putem finansijskih institucija je dozvoljeno. Naime, kreditiranje preduzeća je često uslov, ne samo njihovog poslovanja, nego i njihovog postojanja uopće. Finansiranje preduzeća "izvana" nosi veliki rizik, naročito kad je riječ o malim i srednjim preduzećima. Evropska ekonomska interesna grupacija, kao okvir pod kojim se povezuje više (malih i srednjih) preduzeća, predstavlja idealan način kreditiranja svojih članova. Proširena odgovornost grupacije, odnosno njenih članova, osigurava kreditora (banku) u namirenju svojih potraživanja. Također, nastupanje direktora (jednog ili više) u ime grupacije racionalizira postupak pregovora s bankom i proceduru odobravanja kredita.

Evropska ekonomska interesna grupacija, dakle, predstavlja vrlo pogodan pravni okvir ostvarivanja saradnje poslovnih subjekata u aktivnostima za čije se ostvarenje obezbjeđuju sredstva iz javnih izvora. Naime, evropska ekonomska interesna grupacija, kao forma udruživanja, u najvećoj mjeri, malih i srednjih preduzeća, obezbjeđuje kumulativno uvjete učešća u poslovima finansiranim iz javnih sredstava. Članice grupacije, kao samostalni privredni subjekti, u velikom broju slučajeva ne zadovoljavaju predviđene uvjete. Evropska ekonomska interesna grupacija je, s toga, sredstvo angažiranja i proboja malih subjekata na velika tržišta.

---

¹¹⁶ The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998, str. 57

¹¹⁷ Commission Regulation (EC) No 996/1999 of 11 May 1999 on the implementation of Council Decision 1999/65/EC concerning the rules for the participation of undertakings, research centres and universities and for the dissemination of research for implementation of the fifth framework programme of the European Community (1998-2002), Official Journal L122/9

¹¹⁸ Iz preambule Uredbe br. 996/1999

Glava III.

Odnos evropske ekonomske interesne grupacije sa statusnim formama u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina je zemlja u tranziciji i njen je pravni sistem u (re)izgradnji. Budući da je prošla kroz veoma težak četverogodišnji rat, te da je neposredno prije rata disolucijom Jugoslavije utemeljene na komunističkim principima netržišne privrede osamostaljena, proces uspostave demokratskog poretka je spor, iako je pod patronatom međunarodne zajednice. Ustroj Bosne i Hercegovine nije federalni prema Ustavu, iako u praksi funkcioniše kao specifičan (asimetričan) model federalne države u kojoj entiteti imaju visok stupanj autonomije, što je naročito vidljivo iz njihovih legislativnih ovlaštenja. Deklarativna opredijeljenost Bosne i Hercegovine za evropske integracije, njen prijem u Savjet Evrope (2002. god.) čine pretpostavku i poticaj za izgradnju modernog, neproturječnog i konzistentnog pravnog sistema. Pri tome je naročito značajan problem nepostojanja tzv. krovnih (nacionalnih) zakona. Naime, entitetski zakoni nemaju snagu nacionalnih zakona, jer entiteti nisu države, već segmenti jedinstvene države. U tom je smislu jedinstvena pravna regulacija u Bosni i Hercegovini neophodna, pogotovo u oblastima privrednog i konkurencijskog prava koje su ključne za ekonomski razvoj ove države.

Statusno privredno zakonodavstvo¹¹⁹ u Bosni i Hercegovini nije regulisano jedinstvenim zakonom, za razliku od oblasti ugovornog prava, na koje se, u oba bosanskohercegovačka entiteta, primjenjuje preuzeti Zakon o obligacionim odnosima (ZOO), sa manjim ili većim izmjenama i dopunama¹²⁰. U bivšoj zajedničkoj državi SFRJ, pravni status, osnivanje i registracija preduzeća, kao privredno-pravnih subekata, bili su regulisani jedinstvenim saveznim zakonima.¹²¹ Načelni izvor svih pravnih grana, pa tako i privrednog (poslovnog) prava, Ustav Bosne i Hercegovine, samo općenito tretira ovu oblast. Naime, u Preambuli Ustava razvoj tržišne privrede spominje se kao faktor općeg blagostanja i ekonomskog razvoja. Članom 4. Ustava zajamčena je sloboda kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala na cijeloj teritoriji države: *"Postoji sloboda kretanja širom Bosne i Hercegovine. Bosna i Hercegovina i entiteti neće ometati punu slobodu kretanja lica, roba, usluga i kapitala širom Bosne i Hercegovine. Nijedan entitet neće provoditi bilo kakvu kontrolu na granici između entiteta"*.

Načelni karakter ovih odredbi međutim uslovio je donošenje konkretnih mjera za ostvarenje postavljenih ciljeva – niz zakona, od kojih su, za potrebe ovog rada, naročito značajni Zakon o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine¹²², za koga bi se generalno moglo reći da je najvažniji zakon, koji će suodlučivati da li će

---

¹¹⁹ Pod statusnim dijelom privrednog prava podrazumijeva se pravo trgovačkih/privrednih društava, koje, kao takvo u Bosni i Hercegovini nije osamostaljeno, iako bi se moglo reći da postoji osnova za to. Naime, smatra se da je hrvatski Zakon o trgovačkim društvima, donesen po ugledu na uporedno pravo, stvorio uvjete razlikovanja prava društava kao samostalne pravne grane u ovoj zemlji (Ledić, D.). Analogno tome, i Zakon o privrednim društvima FBiH, budući da je utemeljen na rješenjima njemačkog prava, može biti argumentom osamostaljivanja prava društava

¹²⁰ Sl. l. SFRJ br. 29/78, 39/85 i Sl. l. RBiH br. 2/92, 13/93, 19/94 i Sl. glasnik RS br. 17/93, 3/96

¹²¹ Čović, Š.: Pravni status preduzeća u društvenoj svojini u BiH koja potiču iz država sljednica SFRJ, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, br. XLII., 1999, str. 67

¹²² Sl. novine FBiH br. 23/99

Federacija Bosne i Hercegovine biti atraktivna stranim ulagačima¹²³, i Zakon o preduzećima Republike Srpske.¹²⁴

S obzirom na pretpostavku sličnosti evropske ekonomske interesne grupacije sa društvom sa neograničenom solidarnom odgovornošću i povezanim društvima, u ovom dijelu rada dat ćemo njihov kratki prikaz i usporediti ih sa grupacijom.

1. Društvo sa neograničeno solidarnom odgovornošću i povezana društva u pravu Federacije Bosne i Hercegovine

1.1. Društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću

Zakon o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu ZPD) predviđa pet oblika privrednih/trgovačkih društava: društvo sa neograničenom odgovornošću (d.n.o.), komanditno društvo (k.d.), dioničarsko društvo (d.d.), društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.) i komanditno društvo na dionice (k.d.d.). Prva dva statusna oblika pripadaju personalnim društvima, odnosno društvima lica, za razliku od druga dva oblika koji spadaju u društva kapitala. Peti oblik, koga ZPD predviđa implicitno, kroz odredbu o mogućnosti transformiranja komanditnog društva na komanditno društvo na dionice (čl. 96.3.), predstavlja statusni oblik koji ima elemente i društva lica i društva kapitala. Treba, također napomenuti da ZPD među privredno pravnim subjektima, osim društava, pravnih lica, predviđa i samostalnog poduzetnika (obrtnika), fizičko lice, koji je, ako ostvari ukupan prihod veći od 1.000.000 KM, dužan zatražiti brisanje iz registra obrtnika i, ukoliko želi nastaviti sa poslovanjem, osnovati društvo (čl. 4.2. ZPD). Smisao ove odredbe kritizirao je jedan broj autora koji se bave pravom privrednih društava.¹²⁵

Društvo sa neograničenom odgovornošću je društvo najmanje dva lica koja su neograničeno solidarno odgovorna za obaveze društva. (čl. 78. ZPD). Navedenom odredbom utvrđena je osnovna karakteristika ovog tipa društva u odnosu na ostala društva predviđena Zakonom. Društvo sa neograničenom odgovornošću, ortačko, odnosno javno trgovačko društvo, kako se još u teoriji naziva, mogu osnovati najmanje dva lica, fizička i pravna, domaća i strana, pri čemu samo društvo registracijom stiče status pravnog lica. Na sličan način i Uredba br. 2137/85 definira uslove osnivanja evropske ekonomske interesne grupacije. Osnivači, odnosno, članovi društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću neograničeno solidarno odgovaraju za obaveze društva, što se može zaključiti i iz samog imena društva. Odgovornost članova društva je akcesorne prirode, tako da oni "odgovaraju u obimu i pod uvjetima kako odgovara i društvo".¹²⁶ Odnosno, članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću učestvuju u raspodjeli dobiti i pokriću gubitaka u jednakim iznosima, ako ugovorom nije određeno drugačije (čl. 88. ZPD). Ugovorom je, međutim, zabranjeno

---

¹²³ Up. Pürner, S.: Zakon o privrednim društvima Federacije BiH: napomene, primjedbe i pitanja, *Pravna misao*, br. 5-6, (Sarajevo), 2000, str. 71

¹²⁴ Sl. glasnik RS br. 24/98-573

¹²⁵ Pürner, S.: op. cit, str. 73. fusnota 4

¹²⁶ Vilogorac, E., Dizdar, M.: Zakon o privrednim društvima- objašnjenja i komentari, Sarajevo, 2000, str. 141

uglavljivanje tzv. "lavovske klauzule" (*clausula leoniana*), na osnovu koje bi pojedini članovi društva bili isključeni iz učešća u dobiti, odnosno u snošenju rizika.¹²⁷ Lice koje pristupi društvu s neograničenom solidarnom odgovornošću, odgovara i za obaveze društva nastale prije njegovog pristupanja, s tim da ima pravo regresne naplate od ostalih članova (čl. 90.1. i .2. ZTD). Na isti način uređena je i odgovornost novih članova grupacije. Međutim, odgovornost članova evropske ekonomske interesne grupacije je u ovom slučaju u izvjesnoj mjeri proširena u odnosu na članove društva sa neograničenom odgovornošću. Naime, članovi grupacije odgovaraju za obaveze grupacije u periodu od pet godina od prestanka njihovog članstva, za razliku od (bivših) članova društva sa neograničenom odgovornošću. Član koji istupi iz društva koje nastavi poslovanje, odgovara samo za obaveze društva nastale do dana upisa njegovog istupanja u sudski registar (čl. 90.3. ZTD).

Kao i evropska ekonomska interesna grupacija, društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću osniva se ugovorom čije se izmjene i dopune vrše uz suglasnost svih članova (čl. 79. ZPD). Pisana forma osnivačkog ugovora nije eksplicitno propisana ni za jedan od ova dva subjekta. No, imajući u vidu obavezni sadržaj osnivačkog ugovora predviđen ZPD-om (podaci o osnivačima tj. članovima, firmu, sjedište i djelatnost društva), odnosno Uredbom br. 2137/85, te da je ugovor jedini i osnovni akt društva, logično je da je pisana forma ugovora neizbježna. Osim toga, registracija društva kojom ono stiče pravni subjektivitet, vrši se na temelju (pisanog) ugovora. Društvo sa neograničenom odgovornošću u svom nazivu tj. firmi mora sadržavati oznaku "d.n.o." Kao što smo ranije vidjeli, evropska ekonomska interesna grupacija u svom nazivu mora sadržavati oznaku o kakvoj vrsti subjekta se radi. Povodom ovog pitanja raspravljao je i Evropski sud. Naša sudska praksa je, u tom smislu, oskudna.¹²⁸ Obzirom da je riječ o društvu lica, ZPD ne propisuje minimalni iznos osnivačkog kapitala, odnosno osnivačkih uloga, te se s toga, društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću može osnovati i bez početnog kapitala. Međutim, osnivački kapital svakako postoji, jer formalno-pravno posmatrano društvo se ne može registrovati ukoliko ne priloži potvrdu da su njegovi članovi uplatiti ugovorom predviđene uloge.¹²⁹ Imovinu društva čine uloženi osnivača, odnosno članova. Uloženi osnivača su jednake vrijednosti (čl. 81.3. ZPD) i mogu biti u novcu, stvarima, pravima i uslugama (čl. 81. 1. ZPD), te ih je potrebno unijeti tj. uplatiti najkasnije dva mjeseca nakon upisa osnivanja društva u sudski registar ukoliko samim osnivačkim ugovorom nije određen rok (čl. 81. 4 ZPD). Ovdje valja reći da ZPD predstavlja otklon u odnosu na prethodni zakon koji je regulirao istu materiju, Zakon o preduzećima.¹³⁰ Naime, ovaj Zakon nije dozvoljavao unošenje uloga u uslugama u društvo sa neograničenom odgovornošću, iako je to uobičajeno u uporednim sistemima.¹³¹ Ovakva zabrana argumentirala se nemogućnošću ustanovljavanja vrijednosti takvih uloga, kao i sudskog izvršenja u slučaju potrebe prinudne naplate duga radi namirenja potraživanja povjerilaca društva.¹³² U tom smislu je ZPD načinio korak naprijed ka usaglašavanju domaćih pravnih propisa sa komunitarnim propisima, konkretno sa Uredbom br.

---

¹²⁷ Simić, M., Trifković, M.: Poslovno pravo, Sarajevo, 1999., str. 120, tako i Velimirović, M.: Privredni (trgovački) ortakluk, *Pravna misao*, (Sarajevo), 1999., str. 42

¹²⁸ U Federaciji Bosne i Hercegovine naime, registrovana su svega dva društva sa neograničenom odgovornošću

¹²⁹ Velimirović, M.: op. cit. str. 40

¹³⁰ Sl. novine FBiH br. 2/95

¹³¹ Simić, M., Trifković, M.: op. cit, str. 116

¹³² Velimirović, M.: op. cit. str. 41

2137/85, kojom su ulozi članova u evropske ekonomske interesne grupacije dozvoljeni u svim oblicima.

Upravljanje društvom s neograničenom odgovornošću je pravo i obaveza svih članova društva (čl. 82. 1. ZPD). Naime, društva lica nemaju organe, nego društvom upravljaju i društvo zastupaju članovi društva, a sadržaj, obim i način vršenja prava i obaveza upravljanja društvom određuje se ugovorom o osnivanju društva.¹³³ Kad društvom upravljaju svi članovi, onda oni praktično djeluju kao organi koji u društvu kapitala obavljaju funkciju upravljanja (skupština i upravni odbor).¹³⁴ Uredba br. 2137/85, upravo da bi napravila razliku između skupštine dioničkog društva i organa upravljanja evropske ekonomske interesne grupacije, daje opisni izraz *members acting collectively*, čime se samo podsjeća na nešto što postoji, ali se ne izjednačava s tim.¹³⁵ Dakle, i društvom sa neograničenom odgovornošću i evropskom ekonomskom interesnom grupacijom upravljaju svi članovi. ZTD dozvoljava, vjerovatno iz razloga racionalnosti, da se osnivačkim ugovorom funkcija upravljanja društvom prenese na jednog ili više članova, pri čemu se ostali članovi odriču prava upravljanja (čl. 82.2.). Upravljanje društvom može biti povjereno licu koji nije član, ali samo ako se o tome saglase svi članovi.

Upravljanje društvom različito je od zastupanja društva. Obje ove funkcije obavljaju, u pravilu, članovi društva. Osnivačkim ugovorom se konkretizira na koji način će obavljanje pojedinih funkcija biti uređeno. Naime, poslovodni organ može biti inokosni-jedno lice ili kolegijalni, kada poslovodstvo vrši više lica na ravnopravnoj osnovi.¹³⁶ Upravljanje društvom sa neograničenom odgovornošću u pravu Federacije Bosne i Hercegovine i upravljanje evropskom ekonomskom interesnom grupacijom uređeno je, dakle, na sličan način. Budući da se u oba slučaja radi o privrednim subjektima u kojima je lična veza članova značajna (*intuitu persone*), upravljanje je prepušteno svim članovima. Na zastupanje društva sa neograničenom odgovornošću ovlašten je svaki član društva, s tim da osnivačkim ugovorom može biti određeno drugačije (čl.87. ZPD). Ukoliko ugovorom nije ništa posebno utvrđeno, zastupanje je pojedinačno i neograničeno, što znači da svaki član može zastupati društvo, jer su svi članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću njegovi zakonski zastupnici.¹³⁷ Zastupanje ovog društva može obavljati i prokurista (jedan ili više), koji nije član društva, pri čemu su članovi društva isključeni iz zastupanja. Funkcija zastupanja u društvu sa neograničenom solidarnom odgovornošću preko prokuriste, kao trećeg lica i zastupanja evropske ekonomske interesne grupacije preko direktora, koji ne mora biti član je dakle, na sličan način, dispozitivnim normama, regulisana. Uredba br. 2137/85, kao i ZTD jednako obezbjeđuju transparentnost ovlašćujući svoje članove da vrše uvid u poslovne knjige društva.

Načini prestanka društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću previđeni su, kao specifični razlozi za ovaj tip društva, članom 92. ZTD. Ukoliko jedan od ukupno dva člana društva najkasnije šest mjeseci prije kraja kalendarske godine podnese pismenu obavijest o istupanju i raskidu ugovora zaključenog na neodređeno vrijeme društvo prestaje, obzirom da je preostao samo jedan član. Također, ako društvo ima dva člana od kojih jedan umre, društvo prestaje, osim ako po ugovoru nasljednik umrlog

¹³³ Vilogorac, E., Dizdar, M.: op.cit., str. 146

¹³⁴ Milenović, D.: Ortačko društvo-zajednica članova, *Pravni život*, (Beograd), br.11/2001, str. 40

¹³⁵ Vukadinović, R.:op. cit., str. 170, fusnota 30

¹³⁶ Šemić, H.: Trgovačko pravo, Bihac-Sarajevo, 2000, str. 103

¹³⁷ Vilogorac, E., Dizdar, M.: op.cit., str. 152

postane novi član. Dakle, nasljednik umrlog člana društva ne nasljeđuje automatski članstvo u društvu, budući da članstvo nasljednika u društvu mogu spriječiti ostali članovi. Takva je situacija i kada se radi o evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji. Ne treba naime, izgubiti iz vida da je lična veza članova (*intuitu persone*) vrlo važna, ako ne i presudna. Na sličan način riješeno je i pitanje prenosa udjela, odnosno članstva na treća lica. Član društva može svoja prava i obaveze prenositi na treća lica samo uz saglasnost svih ostalih članova društva (čl. 91.4. ZTD). Naime, prenos udjela u društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću, odnosno prava i obaveza koji iz udjela proističu, u krajnjem vodi istupanju postojećeg i pristupanju novog člana, što predstavlja bitnu promjenu odnosa unutar društva i prema vani, te zato nije moguće bez saglasnosti svih članova.¹³⁸ Isto pravilo primjenjuje se i u evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji. Prestanak društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću u slučaju prestanka pravnog lica kao člana društva (čl. 92.3. ZTD) dolazi u obzir ukoliko društvo ima samo dva člana. U drugim slučajevima ugovorom se može predvidjeti da društvo nastavlja postojanje. Na isti način rješava se pitanje prestanka d.n.o. u slučaju gubitka ili ograničenja pravne sposobnosti jednog od članova društva. Ova dva posebna načina prestanka društva sa neograničenom odgovornošću nisu predviđena i za evropsku ekonomsku interesnu grupaciju. Pretpostavljamo da se ugovorom o osnivanju grupacije ovakvi ili slični razlozi mogu predvidjeti. Opšti uslovi prestanka društava predviđeni ZTD-om (čl. 71.) istek perioda za koje je osnovano, statusne promjene, okončanje stečajnog postupka ili odbijanjem zahtjeva za otvaranje stečajnog postupka usljed nedostatka imovine, na osnovu sudske odluke, primjenjuju se analogno i na društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću. Isti uslovi mogu se primjeniti i na evropsku ekonomsku interesnu grupaciju.

1.2. Povezana društva

Iako su povezana društva jedno od najznačajnijih pravnih i ekonomskih pitanja razvijene tržišne privrede, ZPD ih uređuje samo u naznakama u svega šest članova, od kojih se pet odnosi na supsidijarna društva, a samo jedan član na povezana društva, uz njihovu potpuno nejasnu definiciju.¹³⁹ Budući da se prema ZPD povezana društva definiraju kao pravno samostalna društva koja su u međusobnim odnosima povodom kapitala i vođenja poslova (čl. 45.1.), pravna regulacija evropske ekonomske interesne grupacije prema ovom Zakonu je nedovoljna, jer evropska ekonomska interesna grupacija nije oblik društava povezanih kapitalom. Riječ je o ugovornom, a ne statusnom obliku povezivanja, jer "*grupacija nastaje na ugovornoj osnovi, kao instrument ekonomske saradnje članica, a ne njihove statusne integracije*".¹⁴⁰ Međutim, obzirom na čl. 45. stav 3. koji dopušta osnivanje samostalnog društva na temelju ugovora u jednoj od formi predviđenih Zakonom, osnivanje interesnog udruženja kakva je evropska ekonomska interesna grupacija, u Federaciji Bosne i Hercegovine bi bilo moguće uz šire tumačenje ove odredbe. Dakle, još uvijek ne postoji valjan zakonski okvir koji bi omogućio uvođenje ovog instituta u naš pravni sistem.

---

¹³⁸ Ibid, str. 159

¹³⁹ Vilogorac, E.; Dizdar, M.: op. cit., str. 79

¹⁴⁰ Vasiljević, M.: Privredna društva, domaće i uporedno pravo, Beograd, 1999, str. 518

2. Ortačko društvo u pravnom sistemu Republike Srpske

Zakon o preduzećima Republike Srpske (u daljem tekstu ZOP) također predviđa pet oblika preduzeća, od kojih su četiri privredna društva i javno preduzeće. U odnosu na ZPD, ZOP ne poznaje formu komanditnog društva na akcije. Javno preduzeće je na nivou Federacije regulirano posebnim zakonom, što nije slučaj u Republici Srpskoj.

Forma preduzeća u kojem članovi odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze društva, za razliku od ZPD, nosi naziv ortačko društvo, što je evidentan primjer utjecaja ne samo terminologije, nego i materijalnih rješenja iz Zakona o preduzećima Srbije iz 1996. god.¹⁴¹ na ZOP. Pored različitog naziva istog statusnog oblika, društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću odnosno ortačko društvo, u zakonskim rješenjima Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, postoji i nekoliko suštinskih razlika. Naime, ortačko društvo mogu ugovorom osnovati najmanje dva fizička lica (čl. 101. ZOP). Ovakvo rješenje je bitna razlika u odnosu na ZPD, po kome d.n.o. mogu osnovati i fizička i pravna lica (čl. 78. u vezi sa čl. 2.). Članovi ovog društva su, u pravilu, fizička lica i prema srbijanskom Zakonu o preduzećima.¹⁴² ZPD je, u odnosu na Uredbu br. 2137/85, koja mogućnost osnivanja grupacije pruža i fizičkim i pravnim licima, korak ispred ZP u procesu usklađivanja domaćih pravnih propisa sa komunitarnim. Ova prednost Zakona o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine naspram Zakona o preduzećima Republike Srpske je, po našem mišljenju, obrnuta u jednom drugom segmentu. ZOP, naime, osnovnim izvorom regulacije međusobnih odnosa ortaka, članova društva, smatra osnivački ugovor, ali istovremeno previđa supsidijarnu primjenu pravila o ugovoru o ortakluku (čl. 102.). Ova odredba je logična posljedica činjenice da je ugovor o osnivanju društva sa neograničenom odgovornošću po svojoj prirodi jedna vrsta ugovora o ortakluku¹⁴³, odnosno da ovo društvo predstavlja specifičnu tvorevinu koja objedinjuje u sebi pravila kompanijskog i obligacionog prava.¹⁴⁴ ZPD bi, također, trebao sadržavati odredbu kojom bi se upućivalo na primjenu supsidijarnih izvora jer bi se, na taj način, jednostavnije i brže rješavali eventualni nesporazumi među članovima društva.

Upravljanje ortačkim društvom prema ZOP, za razliku od ZPD, objedinjuje funkcije vođenja poslova i zastupanja društva. Vođenje poslova ortačkog društva povjereno je direktoru, pri čemu ovaj organ može biti organizovan kao inokosni i kolegijalni (čl. 103.1. u vezi sa čl. 115. ZOP). Osnivačkim ugovorom se može predvidjeti da direktor bude treće lice (čl. 118. ZOP). Iz formulacije čl. 129. po kome ortačko društvo zastupa član društva kome je povjereno posloводство, proizilazi da funkciju zastupanja društva obavlja također direktor. Iako je Zakonom data mogućnost uspostavljanja skupštine kao organa društ(a)va (čl. 60.), postavlja se pitanje svrsishodnosti njegovog formiranja u slučaju kada svi članovi čine poslovodni organ. Osim toga, sinteza posloводства i zastupanja društva, kosi se svakako sa demokratskošću tržišne privrede.

---

¹⁴¹ Više o tome vidjeti u: Arsić, Z.: Zakon o preduzećima Republike Srpske, izlaganje sa seminara "Wirtschaftsrecht in der Marktwirtschaft", Tuzla, 2000. god

¹⁴² Milenović, D.: op. cit., str. 31

¹⁴³ ibid, str. 33

¹⁴⁴ Velimirović, M.: op. cit., str. 35

2.1. Povezana preduzeća (grupacije preduzeća)

Zakon o preduzećima Republike Srpske posvećuje cijelo poglavlje povezanim društvima odnosno grupacijama, kako ih eksplicitno naziva. Obzirom da su, u okviru ovog poglavlja, članom 404. postavljeni uslovi osnivanja i funkcioniranja poslovnog udruženja, proizilazi zaključak da je poslovno udruženje oblik grupacije, odnosno da grupacija kao posebna statusna forma nije predviđena. Poslovno udruženje mogu osnovati dva ili više preduzeća, odnosno preduzetnika radi unapređenja sopstvenog privređivanja i usklađivanja svoje djelatnosti (čl. 404.1. ZOP). Dakle, osnivači i članovi poslovnog udruženja mogu biti fizička i pravna lica koja obavljaju privrednu djelatnost. ZOP uslovljava reciprocitetom učešće stranih subjekata u osnivanju preduzeća (čl. 8.5.), što nije slučaj sa ZPD. Poslovno udruženje je pravno lice koje ne posluje s ciljem ostvarivanja dobiti i koje se obavezno registruje. Kako smo ranije naveli, i status EEIG je uređen na isti način, što potvrđuje i stav 7. člana 404. Naime, poslovno udruženje nastupa u pravnom prometu u svoje ime i za račun svojih članova i u ime i za račun svojih članova. Za obaveze preuzete u pravnom prometu poslovno udruženje odgovara svojom imovinom, a članovi odgovaraju na način određen ugovorom o osnivanju, odnosno ugovorom sa trećim licem (čl. 404.8. ZOP). Iz formulacije ove odredbe proizilazi da poslovno udruženje mora imati imovinu, što znači da bi ono odgovaralo anatomiji društva sa neograničenom odgovornošću ukoliko bi osnivači svojim ulozima formirali imovinu društva. Odgovornost članova poslovnog udruženja za njegove obaveze uređuje se osnivačkim ugovorom, te je dakle moguće da se predvidi njihova solidarna neograničena odgovornost.

Član 404. ZOP je, u velikoj mjeri, u saglasnosti sa Uredbom br. 2137/85. Naime, ukoliko bi se norme o poslovnom udruženju i društvu sa neograničenom solidarnom odgovornošću ovog zakona uzajamno posmatrale i tumačile, stvorile bi se pravne pretpostavke za osnivanje subjekata na principu EEIG u Republici Srpskoj. Može se konstatovati da je u tom smislu učinjen korak u "dobrovoljnoj" harmonizaciji¹⁴⁵ propisa.

---

¹⁴⁵ Vidjeti više u: Bodiroga-Vukobrat, N.: Harmonizacija prava tranzicijskih zemalja s europskim pravom, *Pravna misao*, Sarajevo br. 11-12, (1999)

Glava IV.

Situacija u drugim tranzicijskim zemljama - slučaj Slovenije i Hrvatske

Na ovom mjestu potrebno je ukazati i na situaciju u Hrvatskoj i Sloveniji, budući da je riječ o državama koje su prošle slična društveno-ekonomska iskustva kao Bosna i Hercegovina. Naime, nakon raspada zajedničke države Jugoslavije, Hrvatska i Slovenija su, za razliku od Bosne i Hercegovine, imale više mogućnosti da se uključe u proces tranzicije, iako su do tada dijelile istu sudbinu socijalističkog, netržišnog poretka. Rat u Bosni i Hercegovini zaustavio je demokratizaciju njenog zakonodavstva, te je, razumljivo, ova država danas, u odnosu na Hrvatsku i Sloveniju, na nižem stepenu usklađenosti sa evropskim standardima. Ovome treba dodati i unutrašnju nekonzistentnost Bosne i Hercegovine, kao složene države, koja u Hrvatskoj i Sloveniji ne postoji.

1. Hrvatsko zakonodavstvo

Oblici trgovačkih društava predviđeni Zakonom o trgovačkim društvima Republike Hrvatske (ZTD)¹⁴⁶ jesu javno trgovačko društvo, komanditno društvo, dioničko društvo i društvo sa neograničenom odgovornošću, kao redovita trgovačka društva, te gospodarsko interesno udruženje, kao trgovačko društvo posebne vrste (*sui generis*).¹⁴⁷ Odredbe ZTD-a koje se odnose na ovaj posebni oblik trgovačkog društva hrvatskog prava (čl. 583. do 610.) jasno ukazuju da je riječ o subjektu ekvivalentnom evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji komunitarnog prava. "*Gospodarsko interesno udruženje je trgovačko društvo sa svojstvom pravne osobe koje osnivaju dvije ili više fizičkih i pravnih osoba u svrhu olakšanja i promicanja obavljanja gospodarskih djelatnosti njegovih članova da bi poboljšale ili povećale njihov učinak, ali tako da ono za sebe ne stječe dobit*" (čl. 583. ZTD). Već u samoj definiciji gospodarskog interesnog udruženja (GIU), date su njegove bitne značajke, što je, s aspekta preciznosti, prednost u odnosu na Uredbu br. 2137/85 koja ne definira evropsku ekonomsku interesnu grupaciju. Pored ove, treba ukazati na još neke razlike između rješenja ZTD-a i Uredbe br. 2137/85. Naime, čl. 585. st. 2. ZTD-a predviđa supsidijarnu primjenu odredaba o javnom trgovačkom društvu, čime je obezbijeđeno očuvanje principa pravne sigurnosti. Ovom je odredbom gospodarsko interesno udruženje implicitno uvršteno u društva personalnog tipa.¹⁴⁸ U odnosu na Uredbu br. 2137/85 koja, kako smo naveli izričito ne spominje formiranje predgrupa (tj. predgrupacije), ZTD je otišao korak naprijed. Čl. 591. predviđa primjenu odredbi o predgrupu na gospodarsko interesno udruženje prije njegovog upisa u sudski registar. Na drugoj strani, hrvatski zakonodavac je ostao dosljedan ne samo materijalnim rješenjima komunitarnog prava, nego i autentičnom prijevodu naziva organa grupacije, odnosno udruženja. Tako, prema ZTD-a organe udruženja čine članovi koji djeluju zajedno, što bi odgovaralo hrvatskom prijevodu *members acting collectively*, i uprava. Riječ je, svakako, o skupštini i direktoru. Postoji mišljenje da to što hrvatski zakonodavac "*ne govori o skupštini nego o članovima koji*

¹⁴⁶ Narodne novine Republike Hrvatske br. 111/93 i 34/99

¹⁴⁷ Gorenc, V.: Osnove trgovačkog prava, Zagreb, 2000, str. 16

¹⁴⁸ Gorenc, V.: Trgovačko pravo - Društva, Zagreb, 1998, str. 148

djeluju zajedno", odraz je njegova nastojanja osigurati autonomiju članova udruženja dopuštajući im urediti međusobne odnose na način koji im najviše odgovara, bez propisivanja obveznosti postojanja organa kao što je skupština".¹⁴⁹ Član uprave gospodarskog interesnog udruženja može biti samo fizičko lice, što je u odnosu na evropsku ekonomsku interesnu grupaciju razlika, budući da Uredba br. 2137/85, kako smo vidjeli, ostavlja u nadležnosti prava države u kojoj se grupacija registrira mogućnost određivanja pravne osobe za direktora. Osim navedenih razlika, ZTD je u potpunosti preuzeo rješenja komunitarnog prava. Gospodarskom interesnom udruženju je, smatramo iz opravdanih razloga, izostavljen iz naziva pridjev "evropsko". Naime, evropska ekonomska interesna grupacija je do sada jedini nadnacionalni oblik udruživanja, ali samo subjekata iz država Evropske unije¹⁵⁰, koje Republika Hrvatska još nije članicom. Sudeći, međutim, po obuhvatnosti odredaba ZTD-a kojima je uređeno gospodarsko interesno udruženje, dodavanje "evropskog predznaka" bit će jedini akt harmonizacije hrvatskog prava društava i Uredbe br. 2137/85.

---

¹⁴⁹ Ibid, str. 154

¹⁵⁰ Gorenc, V.: Trgovačko pravo - Društva, Zagreb, 1998, str. 147

2. Harmonizacija slovenačkog prava

U Sloveniji je 1999. god. usvojen Zakon o implementaciji Uredbe br. 2137/85 kao dio, odnosno amandman Zakona o trgovačkim društvima (ZGD)¹⁵¹ iz 1993. god. Ovim aktom je, dakle, predviđeno uvođenje evropske ekonomske interesne grupacije u slovenački pravni sistem. Treba, međutim, naglasiti da slovenačko pravo od ranije poznaje institut sličan evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji. Pomenutim Zakonom o trgovačkim društvima iz 1993. god. regulirano je formiranje ekonomske interesne grupacije (EIG), koja po svojim karakteristikama, u velikoj mjeri, odgovara evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji. U pravcu minimiziranja razlika između EIG i EEIG Nacrtom je striktno predviđeno da evropska ekonomska interesna grupacija ima pravni subjektivitet (čl. 498. st. 1. ZGD), te da njen direktor može biti pravno lice (čl. 504. st. 2. ZGD), što, kako samo vidjeli, nije slučaj u hrvatskom pravu. Upečatljiva razlika u odnosu na rješenja Uredbe br. 2137/85 i slovenačkog zakona tiče se predviđene supsidijarne primjene odredbi Zakona o dioničkom društvu u slučaju likvidacije grupacije. Usklađivanjem odredbi ZGD i Uredbe br. 2137/85 obezbijeđen je pravni okvir za uspostavljanje evropske ekonomske interesne grupacije u Sloveniji. Nakon usvajanja Zakona o implementaciji, formiranje EEIG u Sloveniji bit će moguće od prvog dana njenog članstva u Evropskoj uniji.¹⁵² Na osnovu ovoga se opravdano može zaključiti da Slovenija sistematski ostvaruje uslove za članstvo u Evropskoj uniji. Pri tome, treba naglasiti da se radi o državi u kojoj stabilna politička situacija determinira relativno razvijenu, evropski orijentiranu, ekonomiju, što nije slučaj sa Bosnom i Hercegovinom. Slovenija je, naime, prema stepenu svoje ekonomske razvijenosti, u istoj ravni sa Grčkom i Portugalom.¹⁵³

---

¹⁵¹ Uradni list RS, št. 30-1298/1993, 29-1227/1994, 45/I-1734/I/ 1994, 82-2979/1994, 20-816/1998, 32-1451/1998, 37-1719/1998, 84-4322/1998, 6-215/1999, 45/01

¹⁵² EWIV eJOURNAL- Rechtliche, steuerliche und betriebswirtschaftliche Aspekte der Europäischen wirtschaftlichen Interessenvereinigung No 2-01/01- Januar/Februar 2001, str. 14

¹⁵³ Zahorka, Hans-Jürgen: The Challenge of World Economy for BiH: Further Steps Towards the European Union, Seminar on European Single Market, Sarajevo, 2002., str. 2

Zaključak

Evropska ekonomska interesna grupacija predstavlja vrlo važan element evropske privrednopravne saradnje koja je, kao segment procesa integracije, obilježila minulih pedeset godina. Taj je proces bio usmjeren na nastanak Evropske unije, a potom na njeno širenje i produbljivanje. Preduslov nastanka Evropske unije sastojao se u povezivanju nacionalnih tržišta pojedinih evropskih zemalja različitim instrumentima supranacionalnog karaktera. Jedna od ti "tački vezivanja" je, svakako, i evropska ekonomska interesna grupacija. Institucionalizacija saradnje u polju zajedničkog/jedinstvenog tržišta ostvarena je uvođenjem ovog novog subjekta u pravni sistem Zajednica.

Evropska ekonomska interesna grupacija je prva pravna forma konstituisana i realizirana u okviru komunitarnog prava. Budući da je prekodržavna saradnja nacionalnih tržišta putem poznatih formi kooperacije otežana, prije svega razlikama u rješenjima pojedinih nacionalnih prava, supranacionalnost instituta kakva je evropska ekonomska interesna grupacija je jedna od njenih bitnih prednosti. Ova karakteristika evropske ekonomske interesne grupacije obezbijedena je Uredbom br. 2137/85 jedinim aktom iz oblasti prava trgovačkih društava koji je stupio na snagu. Nadnacionalna priroda evropske ekonomske interesne grupacije omogućava "pravnu neutralnost" u odnosima i položaju njenih članica. Naime, članice grupacije iz jedne države Evropske unije, odnosno Evropske ekonomske zone, nisu u povlaštenijem položaju u odnosu na članice iz bilo koje druge države. Biti članicom jedne evropske ekonomske interesne grupacije znači prihvatiti jedinstvena pravila Uredbe br. 2137/85, pri čemu je favoriziranje bilo koje članice na osnovu nacionalne pripadnosti nemoguće.

Evropsku ekonomsku interesnu grupaciju mogu osnovati isključivo subjekti, pravna ili fizička lica, iz različitih zemalja članica Evropske unije, odnosno Evropske ekonomske zone. Na osnovu ove karakteristike grupacija se može posmatrati kao međunarodni odnosno, transnacionalni instrument saradnje poslovnih subjekata koji je nezavisan u odnosu na njihova nacionalna prava.

Cilj osnivanja evropske ekonomske interesne grupacije, kao novog oblika kooperacije poslovnih subjekata, je razvijanje ekonomskih aktivnosti unutar Evropske zajednice. U konkretnom smislu, zadatak grupacije je da olakša i pospiješi poslovanje svojih članica, pri čemu ona sama ne ostvaruje dobit. Aktivnost grupacije je, s toga, dopunskog pomoćnog karaktera i mora biti komplementarna aktivnosti njenih članica. Zahvaljujući dopunskom karakteru aktivnosti grupacije njene članice zadržavaju visok stepen autonomije, što je značajno sa aspekta potencijalnih osnivača i članica.

Način osnivanja evropske ekonomske interesne grupacije čini je vrlo fleksibilnim nadnacionalnim instrumentom kooperacije. Naime, grupaciju mogu osnovati, na osnovu ugovora, najmanje dva subjekta iz različitih zemalja članica koja se bave nekom ekonomskom aktivnošću na teritoriji Evropske unije, Norveške, Lihtenštajna i Islanda., i bez temeljnog kapitala. Udjeli su, pak, dozvoljeni u svim oblicima, što je svakako atraktivno i pruža mogućnost velikom broju subjekata da ostvare članstvo u grupaciji. Upravo rečeno je od naročitog značaja za internacionalizaciju malih i srednjih preduzeća. Evropska ekonomska interesna grupacija se može osnovati na određeno i neodređeno vrijeme, što također ukazuje fleksibilnost odnosno, ugovornu slobodu njenih članica. Ipak, kao nakznačajniju

odrednicu fleksibilnosti ovog oblika saradnje treba navesti mogućnost promjene sjedišta grupacije, iz jedne države članice u drugu, bez obaveze njenog reosnivanja. Problem koji inače prati promjenu sjedišta privrednog subjekta iz jedne države u drugu, prevashodno primjena mjerodavnog prava, je u ovom slučaju izbjegnuta.

Jedna od bitnih karakteristika evropske ekonomske interesne grupacije ogleda se kroz mogućnost grupacije da ima pravni subjektivitet. Ovim je putem grupaciji, za razliku od ugovornih oblika saradnje, obezbijedena stabilnost. Na stabilnost grupacije svakako utiče i postojanje vlastite organizacije tj. organa putem kojih se njeni interesi ostvaruju. Ova karakteristika evropske ekonomske interesne grupacije naročito je važna i dolazi do izražaja prilikom učešća njenih članica, prije svega malih i srednjih preduzeća, u javnim radovima i programima finansiranim iz fondova. Svakako treba spomenuti i neograničenu solidarnu odgovornost članica grupacije koja trećim licima, partnerima u pravnim odnosima s grupacijom, obezbjeđuje zaštitu i ovaj subjekt čini prihvatljivom formom udruživanja sa psihološkog aspekta.

Aktuelnost evropske ekonomske interesne grupacije, kao supranacionalne forme kooperacije poslovnih subjekata u Evropskoj uniji, dobila je svoj odraz i u Bosni i Hercegovini, ali i drugim zemljama u regionu. Strateški cilj Bosne i Hercegovine je uključivanje u Evropsku uniju, što podrazumijeva harmoniziranje, odnosno unificiranje domaćeg prava sa komunitarnim. Evropska ekonomska interesna grupacija je institut komunitarnog prava inkorporiran u zakonodavstva svih zemalja članica Evropske unije, pa i šire. Budući da Bosna i Hercegovina nastoji pratiti evropske trendove, postavlja se pitanje u kolikoj su mjeri zadovoljeni uslovi za uvođenje ovog instituta u njen pravni sistem. U tom je smislu neophodno sagledati rješenja u odgovarajućim propisima Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

Evropska ekonomska interesna grupacija posmatrana s aspekta svojih članica odgovara sui generis obliku povezanog društva, dok posmatrana kao zaseban subjekt ima elemente društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću. Bosanskohercegovački relevantni zakoni poznaju pomenute forme, što svakako predstavlja preduslov pravnog regulisanja evropske ekonomske interesne grupacije našem pravu. Uz dopunu odredbi o povezanim društvima stvorile bi se pravne pretpostavke za osnivanje subjekata na principu evropske ekonomske interesne grupacije. No, ne treba zaboraviti da bi to predstavljalo samo djelimično rješenja problema ujednačavanja domaćeg i komunitarnog prava. U pravcu potpune harmonizacije propisa korisno bi bilo slijediti primjer Slovenije, ali je prije svega neophodno usaglasiti zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

PRILOG

Neke od Evropskih ekonomskih interesnih grupacija*

- **ADVOSELECT EEIG** - primarni interes ove grupacije se sastoji u pružanju pravnih usluga malim i srednjim preduzećima u cijeloj Evropi
- **AER EEIG** - povezuje oko 5000 radio stanica, najvećim dijelom malih i srednjih preduzeća. Cilj ove grupacije je promoviranje privatnih interesa radio - distributera u Evropi i pružanje tehničke pomoći svojim članovima.
- **ARTEC GROUP EEIG** - posluje u tri oblasti: strateško poslovanje, marketing i prodaja i pravni savjeti
- **CHAMBERLINK EEIG** - čini 55 privrednih komora iz različitih evropskih zemalja i ima za cilj razvoj prekograničnih ekonomskih aktivnosti
- **Choroi Association - EEIG** - formirana je s ciljem pružanja muzičke terapije djeci
- **ECOMET EEIG** - ima za cilj održavanje i povećanje slobodne razmjene meteoroloških informacija
- **EEIG Eurodéveloppement** - povezuje evropska mala i srednja preduzeća koja se bave pružanjem finansijskih usluga s ciljem njihove saradnje
- **EEIG Euroregion** - cilj ove grupacije je poboljšanje saradnje u oblasti ekonomskog razvoja, istraživanja, tehnoloških transfera, čovjekove okoline i turizma u pet belgijskih regija
- **EEIG Sud - Mont Blanc** - francusko - talijanska grupacija koja zajednički upravlja prekograničnom skijaškom zonom
- **EMMERCE EEIG** - ima za cilj da putem snažnog online sistema (Virtual Community Platform - VCP) omogući organizacijama i projektima upotrebu širokog spektra informacija putem interneta
- **ETWelfare EEIG** - cilj ove grupacije je promocija transferzalne prirode nacionalnih i evropskih socijalnih udruženja kako bi se povećao kvalitet socijalnih usluga svim slojevima stanovništva
- **EURELECTRIC - EEIG** - ima za cilj obezbjeđenje harmoničnog razvoja evropskog tržišta električnom energijom.
- **EUROADVICE EEIG** - pruža savjetodavne usluge, naročito malim i srednjim preduzećima, u oblasti prava i finansija
- **Euomar EEIG** – ima za cilj iskorištavanje potencijalnih prednosti informacijskih tehnologija u pomorskim aktivnostima i njihovu primjenu u pomorskom prevozu, multimodalnom prevozu i sl.
- **European Advertising Lawyers Association (EALA) EEIG** - se bavi izdavačkom djelatnošću i razvojem sistema pravne ocjene oglašivačkih kampanja
- **European Coordination of Film Festivals (ECFF) EEIG** - "misija" ove grupacije se sastoji u razvijanju svih vrsta usluga i zajedničkih projekata koji će ojačati promociju evropske filmske industrije
- **European Elevator Association EEIG** - ima za cilj promociju kvaliteta opreme i usluga vezanih za liftove i pokretne stepenice koji se proizvode, instaliraju i održavaju u Evropskoj uniji i služe javnom interesu tako što omogućavaju njihovu sigurnu i neometanu upotrebu.
- **European Federation for Classical Osteopathy EEIG** - belgijski i britanski stručnjaci za osteopatiju pružaju svoje usluge u okviru ove grupacije

---

* Podaci su preuzeti sa interneta (vidjeti pod literatura)

- **European Quality Control System (EQCS)–EEIG** - ova grupacija osnovana je u oblasti prehrambene industrije s ciljem olakšavanja slobodne i fer konkurencije u prekograničnoj trgovini sokova zagarantovane kvalitete.
- **European Renewable Energy Centres (EUREC) - EEIG** - je evropska asocijacija istraživačkih centara u oblasti obnovljive energije
- **Europeptides EEIG** – cilj ove grupacije koju čine partneri iz Francuske i Italije je da koordinira klinički i preklinički razvoj terapijski aktivnih peptida.
- **Eurovillage EEIG** - cilj ove grupacije je promoviranje evropske ideje i kulture sa različitih socijalnih stanovišta putem mreže sela za odmor lociranih u različitim državama
- **Growth International EEIG** - pruža konzultantske usluge, putem multinacionalne grupe eksperata, po definiranim standardima, u realizaciji različitih projekata
- **Identität - EEIG** - je formirao uzajamnu mrežu pomoći za nezaposlene
- **JUROP EEIG** - je mreža nezavisnih pravničkih firmi koja ima za cilj pomoć svojim članovima u traženju i predstavljanju potreba njihovih klijenata na međunarodnom nivou
- **KINOA EEIG** - se bavi naučnim i tehničkim istraživanjima u oblasti satelita
- **LIOR EEIG** – ova grupacija bavi se sakupljanjem, selektiranjem, procesuiranjem i promoviranjem naučnih i općih informacija koje se odnose na zaštitu okoline, tehnologiju zaštite energije i obnavljanja energetske izvora
- **MENON Network EEIG** - pruža usluge obrazovnim zajednicama, s jedne i multimedijalnoj industriji, s druge strane s ciljem stvaranje i upotrebe novih načina učenja - putem interneta i multimedijalnim putem
- **PASLINK EEIG** - ima za cilj stvaranje mreže istraživačkih centara na evropskom nivou čija djelatnost obuhvata oblast termalne i solarne energije
- **Perspective EEIG** – okuplja arhitekta iz EU, odnosno EEA s ciljem pružanja arhitektonskih usluga po jedinstvenim standardima
- **Rural Market Place (rmp) EEIG** - je grupacija koja nastoji promovirati internet kao ekonomsko sredstvo putem koga se može vršiti prezentacija proizvoda, narudžbe, plaćanja i sl. s ciljem uključivanja na tržište novih, neiskusnih subjekata
- **SELOR EEIG** - je grupacija čije je polje interesovanja zaštita okoliša
- **VERITÜV EEIG** - se bavi istraživačkim studijama u oblasti zaštite čovjekove okoline

Uredba Savjeta (EEZ) br. 2137/85 od 25. jula 1985. o evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji (EEIG)¹⁵⁴

Službene novine L 199, 31.7.1985., str. 0001-0009

Amandmani:

inkorporirani u 294A0103(72) (Sl. novine L 001 3.1.1994., str. 517)

Tekst:

Uredba Savjeta (EEZ) br. 2137/85 od 25. jula 1985. o evropskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji (EEIG)

SAVJET EVROPSKIH ZAJEDNICA

S obzirom na Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice, a naročito njegov član 235.,

S obzirom na prijedlog Komisije,

S obzirom na mišljenje Evropskog parlamenta,

S obzirom na mišljenje Komiteta za ekonomska i socijalna pitanja,

Budući da harmonični razvoj ekonomskih aktivnosti i kontinuiran i uravnotežen napredak u Zajednici zavisi od uspostavljanja i nesmetanog funkcioniranja zajedničkog tržišta koje nudi uslove analogne onima na nacionalnom tržištu; budući da će se na taj način ostvariti jedinstveno tržište stvoreno za fizička lica, kompanije, trgovačka društva i druga pravna lica naročito, i povećati njegov jedinstveni pravni okvir koji olakšava prilagođavanje njihovih aktivnosti ekonomskim uslovima Zajednice; budući da je u tom cilju neophodno da se ta fizička lica, kompanije, trgovačka društva i druga pravna lica osposobe za uspješnu prekograničnu saradnju;

Budući da ovakva saradnja može uključivati pravne, fiskalne ili psihološke poteškoće; budući da bi stvaranje odgovarajućeg pravnog instrumenta Zajednice u formi evropske ekonomske interesne grupacije doprinijelo ostvarivanju gore pomenutih ciljeva i zbog toga je neophodna;

Budući da Ugovor ne predviđa potrebno ovlaštenje za stvaranje takvog pravnog instrumenta; budući da sposobnost grupacije da se prilagođava ekonomskim uslovima mora biti garantirana znatnom ugovornom slobodom članova, kao i slobodom u unutrašnjoj organizaciji grupacije;

Budući da se grupacije razlikuje od trgovačkog društva ili kompanije prije svega u svom cilju, koji se sastoji u olakšavanju ili razvoju ekonomskih aktivnosti njenih članova i koji im omogućava da poboljšaju svoje vlastite rezultate; budući da, obzirom na dopunsku aktivnost, aktivnosti grupacije moraju biti vezane za ekonomske aktivnosti njenih članica, ali ne i zamjenjivati ih, te zbog toga, na primjer, grupacija ne može za sebe, u smislu trećih lica, obavljati djelatnost, tako da se koncept ekonomskih aktivnosti shvaća u širem smislu;

---

¹⁵⁴ Council Regulation (EEC) No 2137/85 of 25 July on the European Economic Interest Grouping (EEIG)

Budući da pristup grupaciji mora biti otvoren, što je više moguće, za fizička lica, kompanije, trgovačka društva i druga pravna lica, a u skladu sa ciljem ove Uredbe, Budući da ova Uredba neće onemogućavati primjenu pravnih propisa i/ili etičkih principa koji se tiču obavljanja poslovne i profesionalne aktivnosti na nacionalnom nivou;

Budući da ova Uredba, sama po sebi, ne prenosi na bilo koju osobu pravo učešća u grupaciji, čak i kada su postavljeni uslovi zadovoljeni;

Budući da zabrane ili ograničenja učešća u grupaciji iz razloga javnog interesa predviđena ovom Uredbom ne utiču na zakone država članica koji uređuju obavljanje aktivnosti i koji mogu predvidjeti naknadne zabrane i ograničenja ili kontroliranje ili nadziranje učešća u grupaciji fizičkim licima, trgovačkim društvima ili drugim pravnim licima ili kategorijama subjekata u grupaciji;

Budući da grupacija mora, da bi ostvarila svoj cilj, imati pravnu sposobnost te da je prema trećim licima mora zastupati organ koji pravno nije njen član;

Budući da zaštita trećih lica zahtijeva javnost, budući da članovi grupacije odgovaraju neograničeno solidarno za dugove grupacije i druge obaveze, uključujući i one koje se odnose na pitanja poreza i socijalnog osiguranja, pri čemu taj princip ne smije uticati na slobodu isključivanja ili ograničavanja odgovornosti jednog ili više članova na osnovu posebnog ugovora između grupacije i treće strane;

Budući da su pitanja koja se tiču pravnog položaja ili sposobnosti fizičkih osoba i sposobnosti pravnih osoba uređena nacionalnim pravom;

Budući da su uslovi prestanka grupacije specifični kada se temelje na nacionalnom pravu koje uređuje njenu likvidaciju;

Budući da su grupacije subjekti nacionalnih zakona u slučaju insolventnosti i obustave plaćanja; budući da ti zakoni mogu predvidjeti drugačije uslove za likvidaciju grupacija;

Budući da ova Uredba predviđa da članovi grupacije plaćaju porez na dobitke ili gubitke koji proizilaze iz aktivnosti grupacije; budući da se podrazumijeva da se u drugim slučajevima primjenjuje nacionalni porezni zakoni, naročito u pogledu podjele dobiti, poreznih procedura i svake druge obaveze nametnute nacionalnim poreznim zakonom;

Budući da se na oblasti koje nisu obuhvaćene ovom Uredbom primjenjuju zakoni država članica i pravo Zajednice, na primjer, u pogledu:

- socijalnog i radnog prava,
- prava konkurencije,
- prava intelektualnog vlasništva;

Budući da su aktivnosti grupacije podvrgnute odredbama zakona država članica o obavljanju i nadzoru djelatnosti; budući da u slučaju zloupotrebe ili izigravanja zakona država članica od strane grupacije ili njenih članova, država članica može nametnuti odgovarajuće sankcije;

Budući da su države članice slobodne da primjenjuju ili usvajaju zakone, propise ili administrativne mjere koji nisu u sukobu sa ciljem ili svrhom ove Uredbe;

Budući da ova Uredba mora stupiti na snagu istovremeno i u cijelosti; budući da implementacija pojedinih odredaba može biti odgođena s ciljem omogućavanja državi članici da uspostavi neophodne mjere za registraciju grupacija na njenom teritoriju i objavljivanje određenih podataka vezanih za grupaciju; budući da od dana usvajanja ove Uredbe grupacije mogu poslovati bez teritorijalnih ograničenja,

USVAJA OVU UREDBU:

Član 1.

1. Evropska ekonomska interesna grupacija se osniva pod uslovima, na način i s ciljem predviđenim u ovoj Uredbi. U skladu s tim, subjekti koji namjeravaju osnovati grupaciju moraju zaključiti ugovor i registrirati se na način predviđen u čl. 6.
2. Tako osnovana grupacija ima, od dana registracije u skladu sa čl. 6., sposobnost da u svoje ime preuzima prava i stiče obaveze svake vrste, zaključuje ugovore ili obavlja druge pravne poslove, tuži i bude tužena.
3. Države članice odlučuju da li će grupacije registrirane na njihovoj teritoriji, u skladu sa čl. 6., imati svojstvo pravne osobe.

Član 2.

1. Pravila koja se primenjuju su, s jedne strane, Uredba, koja uređuje osnivački ugovor grupacije, izuzev pitanja pravnog položaja ili sposobnost fizičkih osoba i sposobnosti pravnih osoba i, s druge strane, nacionalno pravo države u kojoj grupacija ima sjedište, koje se primjenjuje na unutrašnju organizaciju grupacije, kao što je predviđeno u osnivačkom ugovoru grupacije.
2. U slučaju kada se država sastoji od više teritorijalnih jedinica, od kojih svaka ima vlastite propise koji se primjenjuju na pitanja uređena u stavu 1., svaka ta teritorijalna jedinica se smatra kao zasebna država, s ciljem određivanja primjenjivog prava po ovom članu.

Član 3.

1. Cilj grupacije je olakšavanje ili razvijanje ekonomskih aktivnosti svojih članova i poboljšanje ili povećanje rezultata tih aktivnosti; cilj grupacije nije ostvarivanje dobiti za sebe. Aktivnost grupacije je vezana za ekonomsku aktivnost njenih članova i ne smije biti više nego dopunskog karaktera.
2. Shodno tome, grupacija ne može:
  - a) posredno ili neposredno preuzimati upravljanje ili nadzor nad aktivnostima svojih članova ili nad aktivnostima drugih subjekata, naročito u području kadrovskih, finansijskih i pitanja investicija;
  - b) posredno ili neposredno, na bilo kojoj osnovi, posjedovati dionice bilo koje vrste u subjektu članu; posjedovanje dionica u drugom subjektu je moguće samo ukoliko je to neophodno za postizanje ciljeva grupacije i ako je to za dobrobit članova;
  - c) zapošljavati više od 500 osoba;
  - d) kreditirati direktora kompanije (svoga člana) ili bilo koju osobu povezanu s njim, kada je taj kredit ograničen ili kontroliran propisima kompanijskog prava države članice. Isto tako, grupacija se ne smije koristiti za prenos imovine između kompanije i direktora, ili bilo koje osobe vezane s njim, izuzev kada to dozvoljava kompanijsko pravo države članice. U smislu ove odredbe, kreditiranje podrazumijeva bilo

koju transakciju ili posao sličnog učinka, a pod imovinom se smatra sva pokretna i nepokretna imovina.

- e) biti članicom druge evropske ekonomske interesne grupacije.

Član 4.

1. Članice grupacije mogu biti samo:
  - a) kompanije ili trgovačka društva u smislu st. 2. čl. 58. Ugovora i druge pravne osobe javnog ili privatnog prava, koji su osnovani u skladu sa pravom države članice i koje imaju registrirano sjedište i centralnu upravu u Zajednici; u slučaju kada, po pravu države članice, trgovačko društvo ili druga pravna osoba nije obavezna imati registrirano sjedište, potrebno je da ima centralnu upravu na teritoriji Zajednice;
  - b) fizička lica koja obavljaju neku industrijsku, trgovačku, zanatsku ili poljoprivrednu aktivnost ili koji obavljaju profesionalne ili druge usluge na teritoriji Zajednice.
2. Grupaciju čine najmanje:
  - a) dvije kompanije, trgovačka društva ili pravne osobe, u smislu stava 1., koji imaju centralnu upravu u različitim državama članicama. ili
  - b) dvije fizičke osobe, u smislu stava 1., koji obavljaju svoju osnovnu djelatnost u različitim državama članicama, ili
  - c) kompanija, trgovačko društvo ili pravna osoba, u smislu stava 1., i fizička osoba, pri čemu prvi imaju centralnu upravu u jednoj državi članici, a drugi obavljaju svoju djelatnost u drugoj državi članici.
3. Država članica može predvidjeti da grupacija registrirana u skladu sa čl. 6. ne može imati više od 20 članova. S tim ciljem država članica može predvidjeti da se svaki član pravne osobe, osnovane po njenom pravu, a koje nije registrirana kompanija, smatra kao zaseban subjekt.
4. Svaka država članica može, na osnovu javnog interesa, zabraniti ili ograničiti učešće u grupaciji određenim vrstama fizičkih osoba, kompanija, trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba.

Član 5.

Osnivački ugovor mora sadržavati najmanje:

- a) ime grupacije ispred ili iza kojeg se navode riječi "evropska ekonomska interesna grupacija" ili akronim "EEIG", izuzev ako su ove riječi sastavni dio imena;
- b) sjedište grupacije,
- c) cilj zbog kojeg je grupacija osnovana;
- d) ime, firmu, statusni oblik, stalnu adresu ili registrirano sjedište, broj i mjesto registracije, ako postoji, svake članice grupacije;
- e) trajanje grupacije, izuzev kada je osnovana na neograničeno vrijeme.

Član 6.

Grupacija se registruje u državi u kojoj ima sjedište, u registru predviđenom u čl. 39(1).

Član 7.

Ugovor o osnivanju grupacije se pohranjuje u registru u skladu sa čl. 6.

Sljedeći dokumenti također moraju biti pohranjeni u registru:

- a) svaki amandman na osnivački ugovor, uključujući svaku promjenu u sastavu grupacije;
- b) obavještenje o osnivanju ili prestanku grupacije;
- c) svaka sudska odluka o ustanovljavanju ili objavljivanju ništavosti grupacije, u skladu sa čl. 15.
- d) obavještenje o imenovanju direktora ili direktorā grupacije, njihova imena i sve druge podatke koje izričito zahtijeva pravo države članice u kojoj je registrirana grupacija, obavještenje o tome da li direktori nastupaju pojedinačno ili zajednički, i mandat na koji je direktor/i imenovan/i.
- e) obavještenje o prijenosu članstva u grupaciji ili prijenosu udjela, u skladu sa čl.22.(1).
- f) svaka odluka članova o prestanku grupacije, u skladu sa čl. 31., ili sudska odluka o prestanku grupacije, u skladu sa čl. 31. ili 32;
- g) obavještenje o imenovanju likvidatora ili likvidatorā grupacije, predviđene čl. 35., njihova imena i druge podatke koje izričito zahtijeva pravo države članice u kojoj je registrirana grupacija, i prestanak mandata likvidatora,
- h) obavještenje o zatvaranju postupka likvidacije grupacije, kao što je predviđeno čl. 14.(1);
- i) svaku klauzulu koja izuzima novog člana grupacije od odgovornosti za obaveze nastale prije njegovog pristupanja grupaciji, u skladu sa čl. 26.(2).

Član 8.

Sljedeći podaci moraju biti objavljeni u službenom glasilu, kako je predviđeno u st. 1. čl. 39.:

- a) podaci koji se obavezno unose u osnivački ugovor u skladu sa čl. 5., kao i amandmani na ugovor;
- b) broj, datum i mjesto registracije kao i vrijeme na koje je grupacija registrovana;
- c) dokumenti i podaci o kojima govori čl. 7. (b) do (i).
Podaci pod a) i b) se moraju objaviti u cijelosti. Dokumenti i podaci pod c) mogu biti objavljeni u cijelosti ili u skraćenom obliku, u skladu sa nacionalnim pravom koje se primjenjuje.

Član 9.

1. Na dokumente i podatke, koji moraju biti objavljeni u skladu sa Uredbom, treća lica se mogu pozivati na osnovu nacionalnih propisa donesenih na temelju čl. 3.(5) i (7) *Direktive Savjeta 68/151/EEC od 9. marta 1968. god. o koordinaciji zaštitinih mjera, koje se, radi zaštite interesa članova i drugih osoba države članice, u smislu čl. 58. st. 2. Ugovora, zahtijevaju od trgovačkih društava sa ciljem ujednačavanja mjera u Zajednici.*
2. Ako osnivači poduzimaju aktivnosti u ime grupacije, a prije njene registracije u skladu sa čl. 6., i ako grupacija, nakon registracije, ne preuzme obaveze proistekle iz takvih aktivnosti, fizičke osobe, kompanije, trgovačka društva i druge pravne osobe koje su poduzele ove aktivnosti su neograničeno solidarno odgovorne za njih.

Član 10.

Grupacija koja se nalazi u nekoj od država članica različitoj od one u kojoj ima sjedište registrira se u toj državi. U cilju takve registracije grupacija mora pohraniti u odgovarajući registar te države članice kopije dokumenata koji su već pohranjeni u registru države članice u kojoj se nalazi sjedište, zajedno sa, ako je potrebno, prijevodom koji je u skladu sa postupkom registracije.

Član 11.

Obavještenje o osnivanju ili likvidaciji grupacije koji mora sadržavati broj, datum i mjesto registracije i datum, mjesto i naziv glasila, objavljuje se u Službenim novinama Evropskih zajednica nakon objavljivanja u glasilu uređenom u čl. 39.(1).

Član 12.

Sjedište grupacije navedeno u osnivačkom ugovoru mora biti na teritoriji Zajednice. Sjedište grupacije se može nalaziti i tamo gdje:

- a) gdje grupacija ima centralnu upravu
- b) gdje jedna od članica ima centralnu upravu ili, u slučaju fizičkih osoba, tamo gdje obavlja osnovnu djelatnost, pod uslovom da grupacija tu obavlja svoju aktivnost.

Član 13.

Grupacija može mijenjati sjedište u okviru Zajednice. Kada promjena sjedišta ne podrazumijeva i promjenu primjenjivog prava, kako predviđa čl.2., odluka o promjeni sjedišta se donosi u skladu sa uslovima predviđenim u osnivačkom ugovoru.

Član 14.

1. Kada promjena sjedišta grupacije podrazumijeva promjenu primjenjivog prava, predviđenog u čl. 2., potrebno je sačiniti prijedlog promjene sjedišta i objaviti ga u skladu sa uslovima predviđenim u čl. 7. i 8.
Dva mjeseca po objavi prijedloga ne smiju se donositi nikakve odluke o promjeni. Svaku takvu odluku moraju donijeti svi članovi grupacije jednoglasno. Promjena sjedišta počinje važiti od dana registracije grupacije u registru novog sjedišta, u skladu sa čl. 6. Registracija neće imati učinka dok se ne objavi prijedlog o promjeni sjedišta.
2. Grupacija će biti registrirana u prethodnom registru sve dok se ne predoče dokazi o registraciji grupacije u novom registru.
3. Po objavljivanju nove registracije grupacije, treće osobe se mogu pozivati na novo sjedište, u skladu sa uslovima predviđenim u čl. 9.(1); u svakom slučaju, sve dok prestanak registracije grupacije u starom registru nije objavljen, treće osobe se mogu oslanjati na podatke u starom registru, osim ako grupacija ne dokaže da je treća strana znala za novo sjedište.
4. Zakoni država članica mogu predvidjeti da, s obzirom na postupak registracije grupacija u skladu sa čl. 6. u toj državi članici, promjena sjedišta koja podrazumijeva promjenu primjenjivog prava neće imati učinka ako, u periodu od 2 mjeseca, kako je navedeno u stavu 1., ovlašteni organi toj državi članici budu protiv registracije. Ovakvo protivljenje mora biti opravdano zaštitom javnog interesa. Dozvoljeno je da utemeljenost odbijanja registracije ispita pravosudni organ.

Član 15.

1. Kada pravo primjenjivo na grupaciju, u skladu sa čl. 2., predviđa ništavost te grupacije, takva ništavost mora biti utvrđena sudskom odlukom. Sud koji je nadležan u tom predmetu mora poštovati vrijeme u kojem je potrebno da se postupak prestanka grupacije provede.
2. Ništavost grupacije podrazumijeva njenu likvidaciju u skladu sa uslovima postavljenim u čl. 35.
3. Na odluku o ništavosti grupacije mogu se osloniti treće osobe u skladu sa uslovima predviđenim u čl. 9.(1). Ovakva odluka neće utjecati na valjanost obaveza grupacije, ili prema grupaciji, nastalih prije nego su se na njih mogle pozivati treće osobe, u skladu sa uslovima postavljenim u prethodnim stavovima.

Član 16.

1. Organi grupacije su skupština i direktor ili direktori.
Ugovor o osnivanju grupacije može predvidjeti i druge organe; ugovorom o osnivanju utvrđuju se njihove nadležnosti.
2. Članovi grupacije, djelujući kao organ, mogu donositi odluke s ciljem ostvarivanja ciljeva grupacije.

Član 17.

1. Svaki član ima jedan glas. Ugovor o osnivanju grupacije može predvidjeti više od jednog glasa određenom članu, pri čemu nijedan član ne može imati većinu glasova.
2. Jednoglasna odluka svim članova zahtijeva se za:
  - a) promjenu cilja grupacije;
  - b) promjenu broja glasova, dodijeljenih svakom članu;
  - c) promjenu uslova za donošenje odluka;
  - d) produženje trajanja grupacije preko perioda utvrđenog u osnivačkom ugovoru;
  - e) promjenu udjela svakog člana ili pojedinih članova u finansiranju grupacije;
  - f) promjenu svake obaveze člana, ukoliko drugačije nije predviđeno osnivačkim ugovorom;
  - g) svaku promjenu osnivačkog ugovora koja nije uređena ovom stavom, osim ako je drugačije predviđeno osnivačkim ugovorom.
3. Izuzev u slučajevima kada Uredba predviđa jednoglasno donošenje odluka, osnivačkim ugovorom se može predvidjeti kvorum ili većina glasova kao uslov za donošenje pojedinih odluka. U svim drugim slučajevima odluke se donose jednoglasno.
4. Na inicijativu direktora ili na zahtjev člana, direktor ili direktori moraju konsultovati članove i na temelju toga donositi odluke.

Član 18.

Svaki je član ovlašten da traži od direktora informacije o poslovanju grupacije i da ima uvida u poslovne knjige grupacije.

Član 19.

1. Grupacijom upravlja jedna ili više fizičkih osoba imenovanih osnivačkim ugovorom ili na osnovu odluke članova.

Direktor grupacije ne može biti osoba koja:

- na osnovu zakona koji se na nju primjenjuje, ili
- na osnovu zakona države članice u kojoj grupacija ima sjedište, ili
- na osnovu sudske ili administrativne odluke, donesene ili priznate u državi članice, ne može biti članom administrativnog ili upravljačkog organa kompanije ili ne može biti direktorom evropske ekonomske interesne grupacije.

2. Država članica može, u slučaju kada je grupacija registrirana na njenoj teritoriji u skladu sa čl. 6., predvidjeti da pravna osoba može biti direktor, pod uslovom da tu pravnu osobu čini više fizičkih osoba koje ju zastupaju u skladu sa čl. 7.(d).

Ako država članica izabere ovu mogućnost, mora propisati da je zastupnik/ci, odgovoran na isti način kao i da je sam direktor/i grupacije.

Ograničena predviđena u stavu 1. se primjenjuju u na ove zastupnike.

3. Ugovor o osnivanju grupacije ili, u nedostatku istog, jednoglasna odluka članova, može predvidjeti uslove imenovanja i razrješenja direktora i uskratiti im njihove ovlasti.

Član 20.

1. Isključivo direktor, ili u slučaju kada ih je više svaki od njih, zastupa grupaciju u odnosu prema trećim.
Svaki od direktora obavezuje grupaciju u odnosu na treće osobe kada nastupa ispred grupacije, čak i kada poslovi koje on zaključi ne ulaze u cilj grupacije, izuzev ako grupacija dokaze da treća strana nije mogla da ne zna, u datim okolnostima, da je na taj način došlo do prekoračenja ovlaštenja u zastupanju grupacije;
Objavljivanje podataka navedenih u čl. 5(c) sami po sebi nisu dokaz o tome.
Ograničenja ovlaštenja direktora, bez obzira da li potiču iz osnivačkog ugovora ili odluke članova, nemaju učinka prema trećim čak i kada su objavljena.
2. Osnivački ugovor može predvidjeti da grupaciju obavezuju samo oni poslovi koje dva ili više direktora zaključe zajedno. Ovakva klauzula vrijedi prema trećima, u skladu sa čl. 9(1), samo ukoliko je objavljena u skladu sa čl. 8.

Član 21.

1. Dobit ostvarena aktivnostima grupacije smatra se kao dobit članova i dijeli se među njima na način predviđen ugovorom o osnivanju ili, u nedostatku odredbi o podjeli dobiti, na jednake dijelove.
2. Članovi grupacije učestvuju u snošenju gubitaka, na način predviđen ugovorom o osnivanju, ili, u nedostatku takvih odredbi, na jednake dijelove.

Član 22.

1. Svaki član grupacije može ustupiti svoje članstvo ili udio drugom članu ili trećem licu; ustupanje nema učinka bez jednoglasnog odobrenja ostalih članova.
2. Član grupacije može koristiti svoj udio kao zalog samo uz jednoglasno odobrenje svih članova, izuzev ako je drugačije ugovoreno osnivačkim ugovorom. Zalagoprimec na osnovu toga ne može postati članom grupacije.

Član 23.

Grupacija ne može pozivati na štednju građana.

Član 24.

1. Članovi grupacije odgovaraju neograničeno solidarno za dugove, kao i za obaveze druge prirode. Nacionalna zakonodavstva odlučuju o posljedicama takve odgovornosti.

2. Povjerioci ne mogu zahtijevati namirenje potraživanja od člana, u skladu sa uslovima iz stava 1., prije zatvaranja postupka likvidacije grupacije, izuzev ako su prvo zahtijevali namirenje od grupacije, a ono nije uslijedilo u predviđenom roku.

Član 25.

Pisma, porudžbenice i slični dokumenti moraju sadržavati:

- a) ime grupacije ispred ili iza kojeg stoje riječi «evropska ekonomska interesna grupacija» ili skraćenica «EEIG», izuzev ako su ove riječi sastavni dio imena;
- b) mjesto registracije, u skladu sa čl. 6., i broj pod kojim je grupacija registrirana;
- c) sjedište grupacije;
- d) podatak da direktori djeluju zajednički, kada je potrebno;
- e) podatak da je grupacija u postupku likvidacije, kada je to potrebno, u skladu sa čl. 15.,31.,32. ili 36.

Svaka grupacija, registrirana u skladu sa čl. 10., mora na dokumentima, o kojima se govori u prvom stavku ovog člana, sadržavati gore pomenute podatke kao i sve podatke vezane za registraciju.

Član 26.

1. Odluku o pristupanju novih članova donose svi članovi jednoglasno.
2. Svaki novi član je odgovoran, u skladu sa uslovima predviđenim u čl. 24., za dugove grupacije i druge obaveze, uključujući one nastale prije njegovog pristupanja grupaciji.

Ugovorom o osnivanju grupacije, ili aktom o pristupanju može se isključiti ovakva odgovornost novog člana. Ovakva odgovornost ima učinka prema trećima, u skladu sa čl. 9(1)., samo ukoliko je objavljena u skladu sa čl. 8.

Član 27.

1. Član grupacije može istupiti iz grupacije u skladu sa uslovima osnivačkog ugovora ili, u nedostatku tih uslova, na osnovu jednoglasnog sporazuma svih članova.
Član može istupiti iz grupacije samo na osnovu opravdanih razloga.
2. Član grupacije može biti isključen iz članstva na osnovu uslova predviđenih osnivačkim ugovorom i, u svakom slučaju, ako ne ispunjava svoje obaveze ili ako uzrokuje ili nastoji uzrokovati ozbiljne smetnje u poslovanju grupacije. U ovom slučaju, isključenje člana je moguće samo na osnovu sudske odluke donijete na zahtjev većine članova, izuzev ako je drugačije predviđeno osnivačkim ugovorom.

Član 28.

1. Članstvo u grupaciji prestaje smrću člana ili kada član ne ispunjava uslove propisane u čl. 4.(1). Pored toga, država članica može, na osnovu svojih zakona o likvidaciji, stečaju i insolventnosti donijeti odluku o prestanku članstva u svakom slučaju predviđenom tim zakonima.
2. U slučaju smrti člana, fizičke osobe, nijedna druga osoba ne može preuzeti njegovo članstvo, osim pod uslovima predviđenim osnivačkim ugovorom, a u nedostatku istih, na osnovu jednoglasnog sporazuma preostalih članova.

Član 29.

Odmah po prestanku članstva nekog člana, direktor(i) je dužan obavijestiti ostale članove o tome; također mora obaviti radnje predviđene u čl. 7. i 8.. Pored direktora, svaka zainteresirana osoba može poduzeti ove radnje.

Član 30.

Izuzev u slučaju kada osnivački ugovor predviđa drugačije, i bez ograničavanja prava koje je osoba stekla na temelju čl. 22.(1) ili 28.(2), grupacija nastavlja postojati sa preostalim članovima, u skladu sa uslovima osnivačkog ugovora ili na osnovu jednoglasne odluke članova u pitanju.

Član 31.

1. Grupacija može prestati likvidacijom, na osnovu odluke svojih članova koji zahtijevaju likvidaciju. Ovakva odluka donosi se jednoglasno, osim ako je drugačije predviđeno u osnivačkom ugovoru.
2. Grupacija prestaje likvidacijom na osnovu odluke članova koja sadrži podatke o tome da je:
  - a) istekao period na koji je grupacija osnovana predviđen u osnivačkom ugovoru, ili
  - b) ispunjen cilj zbog kojeg je grupacija osnovana, ili da nema uslova za nastavak rada grupacije.

Kada 3 mjeseca nakon jednog od predviđenih slučajeva iz prvog podstava članovi ne donesu odluku o likvidaciji grupacije, svaki član može zahtijevati od suda donošenje takve odluke.

3. Grupacija može prestati likvidacijom na osnovu odluke njenih članova ili preostalog člana, kada se uslovi iz čl. 4.(2) više ne ispunjavaju.
4. Nakon likvidacije grupacije na osnovu odluke njenih članova, direktor(i) je dužan poduzeti radnje predviđene u čl. 7. i 8.. Osim direktora, svaka zainteresirana osoba može poduzeti ove radnje.

Član 32.

1. Na zahtjev svake zainteresirane osobe ili ovlaštenog organa, u slučaju kršenja čl. 3., 12., ili 31.(3), sud mora donijeti odluku o likvidaciji grupacije, izuzev ako to kršenje prestane ili namjerava prestati prije nego što sud donese materijalnu odluku.
2. Na zahtjev člana, sud može donijeti odluku o prestanku grupacije na osnovu opravdanih razloga.
3. Država članica može predvidjeti da sud, na osnovu zahtjeva ovlaštenog organa, može donijeti odluku o prestanku grupacije koja ima sjedište u državi čiji je to organ, u svim slučajevima kada to nije u skladu sa javnim interesom te države, ako zakon o registriranim kompanijama i drugim pravnim osobama te države predviđa takvu mogućnost.

Član 33.

Kada članu prestaje članstvo u grupaciji, iz nekog razloga osim prijenosa članstva, predviđenog u čl. 22.(1), vrijednost njegovih prava i obaveza se određuje obzirom na stanje aktive i pasive grupacije u trenutku prestanka njegovog članstva. Vrijednost prava i obaveza člana kome članstvo prestaje ne može se odrediti unaprijed.

Član 34.

Ne uzimajući u obzir čl. 37.(1), svaki član kojem prestaje članstvo, odgovoran je, u skladu sa čl. 24., za dugove i druge obaveze grupacije nastale prije prestanka njegovog članstva.

Član 35.

1. Prestanak grupacije ima za posljedicu njenu likvidaciju.
2. Postupak likvidacije i okončanje likvidacionog postupka uređuje nacionalno pravo.
3. Grupacija zadržava pravnu sposobnost, u skladu sa čl. 1.(2), do okončanja postupka likvidacije.
4. Likvidator(i) je dužan poduzeti radnje predviđene u čl. 7. i 8.

Član 36.

U slučaju insolventnosti grupacije, nadležno je nacionalno pravo. Otvaranje postupka protiv grupacije zbog insolventnosti sam po sebi ne uzrokuje otvaranje istog postupka protiv njenih članova.

Član 37.

1. Rok zastarjelosti od 5 godina od objavljivanja obavještenja o prestanku grupacije, u skladu sa čl. 8., može biti zamijenjen bilo kojim drugim rokom

kojeg propisuje nacionalni zakon zbog provođenja postupka u vezi sa dugovima i drugim obavezama nastalih aktivnošću grupacije prije prestanka njegovog članstva.

2. Rok zastarjelosti od 5 godina od objavljivanja obavještenja o prestanku grupacije, u skladu sa čl. 8., može biti zamijenjen bilo kojim drugim rokom kojeg propisuje nacionalni zakon zbog provođenja postupka u vezi sa dugovima i drugim obavezama nastalih aktivnošću grupacije.

Član 38.

Ako grupacija obavlja aktivnost u državi članici protivnu javnom interesu te države, nadležni organ može zabraniti tu aktivnost. Dozvoljeno je da takvu odluku nadležnog organa preispita sudski organ.

Član 39.

1. Države članice nadležne su za registar ili registre u koje se vrši upis grupacija u skladu sa čl. 6. i 10., i određuju propise na osnovu kojih se vrši registracija. Države članice propisuju uslove pod kojima se dokumenti, navedeni u čl. 7. i 10., popunjavaju. Države članice su dužne osigurati da dokumenti i podaci, navedeni u čl. 8., budu objavljeni u odgovarajućem službenom glasilu države članice u kojoj grupacija ima sjedište, i može propisati način objavljivanja dokumenata i podataka navedenih u čl. 8.(c). Države članice su također dužne osigurati sa svaka osoba, u odgovarajućem registru u skladu sa čl. 6., ili, ako je potrebno, u skladu sa čl.10., kontrolirati dokumente navedene u čl. 7., i dobiti, čak i putem pošte, kopiju tih podataka dijelom ili u cjelini. Države članice mogu predvidjeti cijenu troškova postupaka nastalih u vezi sa prethodnim podstavom, ti troškovi svakako ne smiju biti veći od administrativnih troškova tih postupaka.
2. Države članice moraju osigurati da informacije objavljene u Službenim novinama Evropskih zajednica, u skladu sa čl. 11., budu proslijeđene Uredu za službena izdanja Evropskih zajednica u roku od jednog mjeseca od njihovog objavljivanja u službenom glasilu navedenom u stavu 1.
3. Države članice propisuju odgovarajuće kazne za slučajeve kršenja odredbi čl. 7., 8. i 10 o javnosti i u slučaju kršenja čl. 25.

Član 40.

Porez na dobitke i gubitke, koji proizlaze iz poslovanja grupacije, snose članovi grupacije.

Član 41.

1. Države članice su dužne osigurati mjere predviđene u čl. 39. prije 1. jula 1989. god. O tome su dužne odmah obavijestiti Komisiju.
2. S ciljem informisanja, države članice će obavijestiti Komisiju o kategorijama fizičkih osoba, kompanija, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba, kojima je

u skladu sa čl. 4.(4), zabranjeno učešće u grupaciji. Komisija je dužna o tome obavijestiti druge države članice.

Član 42.

1. Po usvajanju ove Uredbe, osniva se Kontaktni odbor pod okriljem Komisije.

Njegova nadležnost je:

- a) olakšati, bez obzira na čl. 169. i 170. Sporazuma, primjenu ove Uredbe putem konsultacija u vezi sa praktičnim problemima primjene ove Uredbe;
  - b) savjetovati Komisiju, kada je potrebno, u pogledu dodataka ili amandmana na ovu Uredbu.
2. Kontaktni odbor čine predstavnici država članica i predstavnici Komisije. Komisija formira sekretarijat odbora.
3. Kontaktni odbor saziva predsjedavajući odbora, na vlastitu inicijativu, ili na zahtjev jednog od članova.

Član 43.

Ova Uredba stupa na snagu trećeg dana nakon objavljivanja u Službenim novinama Evropskih zajednica.

Primjenjivat će se od 1. jula 1989. god. s izuzetkom čl. 39., 41. i 42. koji će se primjenjivati od dana stupanja na snagu Uredbe.

Ova Uredba je obavezujuća u cijelosti i direktno primjenjiva u svim državama članicama.

U Briselu, 25. jula 1985.

BIBLIOGRAFIJA

1. *Answer given by Mr Bangemann on behalf of the Commission to Written Question No. 1587/91 by Mr Fernand Herman to the Commission. Registration and approval in Belgium of a European Economic Interest Grouping (EEIG) , Official Journal C323, 13/12/91. p. 0032.*
2. *Arsić, Zoran: Zakon o preduzećima Republike Srpske, izlaganje sa seminara "Wirtschaftsrecht in der Marktwirtschaft", Tuzla, 2000.*
3. *Barbić, Jakša: Predruštvo u hrvatskom pravu, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu br. 3. Vol. 48., Zagreb, 1998.*
4. *Bodiroga-Vukobrat, Nada: Harmonizacija prava tranzicijskih zemalja s europskim pravom, Pravna misao, (Sarajevo) br. 11-12, 1999.*
5. *Bodiroga-Vukobrat, Nada: Proširenje Evropske unije, Zbornik Pravnog fakulteta Univerziteta u Rijeci br. 2 Vol. 21., Rijeka, 2000.*
6. *Borchard, Klaus-Dieter: The ABC of Community Law, Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, 2000.*
7. *Bovis, Cristopher: Business Law in the European Union, Sweet&Maxwell, London, 1997.*
8. *Case European Economic Interest Grouping – Business Name C-402/96, European Court Reports 1997 p. I-7515, Official Journal 1958L 199.*
9. *Case Ballast Nedam Groep NV v Belgische Staat C-389/92, European Court Reports 1994 p. I-01289, Official Journal*
10. *Commission Recommendation of 3 April 1996 concerning the definition of small and medium-sized enterprises (Text with EEA relevance)., OJ L107, 30/4/1996., p. 0004-0009*
11. *Commission Regulation (EC) No 996/1999 of 11 May 1999 on the implementation of Council Decision 1999/65/EC concerning the rules for the participation of undertakings, research centres and universities and for the dissemination of research for implementation of the fifth framework programme of the European Community (1998-2002), Official Journal L122/9*
12. *Comunicazione della Commissione Partecipazione dei gruppi europei d'interesse economico (GEIE) agli appalti pubblici e a programmi finanziati con fondi pubblici, Gazzetta ufficiale, C285, 20/09/1997, pag. 0017-0024.*
13. *Comunicazione relativa ad accordi, decisioni e pratiche concordate concernenti la cooperazione tra imprese, Gazzetta ufficiale, n. C075 del 29/07/1968, pag. 0003-0006*
14. *Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statut for a European company (SE), Official Journal L294/1*
15. *Council Regulation (EEC) No 2137/85 of 25 July 1985 on the European Economic Interest Grouping (EEIG), Official Journal L199, 31/07/1985 p.0001-0009*
16. *Council Regulation (EEC) No 4064/89 of 21 December 1989 on the control of concentration between undertakings, Official Journal L 395, p. 0001-0012*
17. *Cross-frontier cooperation: participation of EEIGs in public contracts and programmes financed by public funds, Financial Reporting and Company Law News, 1997.*
18. *Čović, Šefkija: Evropsko preduzeće, Ljudska prava, 3-4 (Sarajevo), 2001.*

19. Čović, Šefkija: *Pravni status preduzeća u društvenoj svojini koja potiču iz država nasljednica SFRJ, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, XLII, 1999.*
20. Dausés, Manfred: *Ususret jedinstvenom građanskom pravu u EU, Odvjetnik, br. 5-6, (Zagreb), 2001.*
21. Dausés., Manfred; Verny, A.: *Metodika pravnog usklađivanja u Europskoj uniji, Odvjetnik, br. 2-3, (Zagreb), 2001.*
22. Emerson, Michael: *Redrawing the Map of Europe, Macmillan Press, London, 1998.*
23. EWIV eJOURNAL - *Rechtliche, steuerliche und betriebswirtschaftliche Aspekte der Europäischen wirtschaftlichen Interessenvereinigung No1-01/00- November 2000*
24. EWIV eJOURNAL - *Rechtliche, steuerliche und betriebswirtschaftliche Aspekte der Europäischen wirtschaftlichen Interessenvereinigung No 2-01/01- Januar/Februar 2001*
25. EWIV eJOURNAL - *Rechtliche, steuerliche und betriebswirtschaftliche Aspekte der Europäischen wirtschaftlichen Interessenvereinigung No 3-02/01- März/April/Mai 2001*
26. *First Council Directives 68/151/EEC of 9 March 1968 on co-ordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and others, are required by Members States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 58 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent throughout the Community , Official Journal L 65, 14/3/1968, p. 8.*
27. *Glossary - Institutions, policies and enlargement of the European Union, Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, 2000.*
28. Gorenc, Vilim: *Osnove trgovačkog prava, Gorenc i dr., Zagreb, 2000.*
29. Gorenc, Vilim: *Trgovačko pravo- Društva, Školska knjiga, Zagreb, 1998.*
30. Hartley, C. Thomas: *Osnovi prava Evropske zajednice, uvod u ustavno i upravno pravo Evropske zajednice, Pravni centar, Fond otvoreno društvo BiH, Sarajevo, 1998.*
31. Ilić, Gordana: *The Right of Establishment of the Enterprise in the European Union, International Problems, No 2, Beograd, 1998.*
32. Jeleč, Teufik: *Društvo sa ograničenom odgovornošću i povezana društva, IOE Institut za organizaciju i ekonomiku d.d. Sarajevo, Sarajevo, 2001.*
33. Ledić, Dragutin: *Povezana društva i zaštita tržišnog natjecanja, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci br. 2 Vol. 21., 2000.*
34. Marx, Thomas: *The European Economic Interest Grouping as a form of cooperation for freelance professions - a report on CONSULEGIS EEIG, Hamburg. 1996.*
35. Milenović, Dara: *Ortačko društvo-zajednica članova, Pravni život, (Beograd), br.11/2001.*
36. Mileta, Vlatko: *ABC Europske unije, Školske novine, Zagreb, 1997.*
37. Misita, Nevenko: *Osnovi prava Evropske unije, Magistrat, Sarajevo, 2002.*
38. *Pravo Evropske ekonomske zajednice, pravni kati i dokumenti, priredila i prevela Deša Mlikotin-Tomić, Informator, Zagreb, 1989.*
39. *Pravo Evropske unije, zbornik radova, fizička i pravna lica, priprema i redakcija Dobroslov M. Mitrović, Udruženje za pravo Evropske unije, Centar za međunarodne studije, Beograd, 1998.*

40. *Pravo Evropske unije, zbornik radova, priprema i redakcija Dobroslav M. Mitrović i Obrad Račić, Udruženje za pravo Evropske unije, Centar za međunarodne studije, Službeni glasnik, Beograd, 1996.*
41. *Pürner, Stefan: Zakon o privrednim društvima Federacije BiH: napomene, primjedbe i pitanja, Pravna misao, br. 5-6, (Sarajevo), 2000.*
42. *Report from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions : Creating an entrepreneurial Europe, The activities of the European Union for small and medium-sized enterprises (SMEs), Commission of the European Communities, Brussels, 2001.*
43. *Sadžak, Mile: Europsko preduzeće, Sinopsis, Sarajevo, 2001.*
44. *Sadžak, Mile: Korporacijska mobilnost u EU, Pravni savjetnik, br. 2/2002, (Sarajevo), 2002.*
45. *Sadžak, Mile: Sustav upravljanja u kompanijama EU, Pravni savjetnik, br. 10/2001., (Sarajevo), 2001.*
46. *Simić, Milić; Trifković, Miloš: Poslovno pravo, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 1999.*
47. *Skenderović, Aleksandar: Prokura i prokurist- Zastupanje trgovačkih društava, Informator br. 5001, (Zagreb) 2002.*
48. *Šarčević, Edin: Pravni akti Evropske zajednice, Pravna misao br. 1-2, (Sarajevo) 1999.*
49. *Šemić, Hilmija: Trgovačko pravo, knjiga prva, Pravni fakultet Univerziteta u Bihaću, Magistrat Sarajevo, Bihać/Sarajevo, 2000.*
50. *The Agreement on the European Economic Area, Official Journal L1, 3/1/1994, p. 3.*
51. *The EEIG: an instrument for transnational cooperation; a practical handbook for SME's, 2nd edition, Commission of the European Communities, 1998.*
52. *Trifković, Miloš: Strategija ekonomskih odnosa BiH sa Europskom unijom (EU), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1999.*
53. *Trifković, Miloš; Omanović, Sanjin: Međunarodno poslovno pravo i arbitraže, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2001.*
54. *Vasiljević, Mirko, Privredna društva, domaće i uporedno pravo, U druženje pravnika u privredni Jugoslavije, Beograd, 1999.*
55. *Vasiljević, Mirko: Poslovno pravo, Udruženje pravnika u privredni Jugoslavije, Beograd, 2001.*
56. *Velimirović, Mihailo: Privredni (trgovački) ortakluk, Pravna misao br. 9-10, (Sarajevo), 1999.*
57. *Vilogorac, Esad; Dizdar, Mihret: Zakon o privrednim društvima- objašnjenja i komentari, Revicon, Sarajevo, 2000.*
58. *Vukadinović, Radovan: Pravo Evropske unije, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd, 1996.*
59. *Weidenfeld, Werner; Wessels Wolfgang: Europe from A to Z, Office for Official Publication of the European Communities, Luxemburg, 1997.*
60. *Welford, Richar; Prescott, Kate: European Business, Pitman Publishing, London, 1996.*
61. *Zahorka, Hans-Jürgen: The Challenge of World Economy for BiH: Further Steps Towards the European Union, BiH Chamber of Economy Seminar on European Single Market, Sarajevo, 2002.*

KORIŠTENE INTERNET STRANICE

- <http://web.tiscali.it/linnsrl/euroadv.htm>
- <http://www.advoselect.de>
- <http://www.aedue.org/factsheet>
- <http://www.artecgroupgeie.com>
- <http://www.bcentral.co.uk>
- <http://www.company-solicitors.co.uk/Public-Relations.asp>
- <http://www.consulegis.com>
- <http://www.cro.ie>
- <http://www.datacomm.ch>
- <http://www.diplomacy.bg.ac.yu/html/europrog/html>
- <http://www.ecu-notes.org/atoz997/eeightm>
- <http://www.eea-eeig.org./pages/floor5/secretar.html>
- <http://www.efta.int>
- <http://www.eiqus.org>
- http://www.ejtn.org/geie_main.htm
- <http://www.emmerce.net>
- <http://www.e-rmp.org>
- <http://www.etwelfar.com/statutesE.htm>
- <http://www.eures-crossborder.org/eeigparthtml>
- <http://www.eurodev.be>
- <http://www.eurofilmfest.org/ecff/aboutindex.htm>
- <http://www.euromar-eeig.com>
- <http://www.europa.eu.int>
- <http://www.europeptides.com>
- <http://www.formaco.gi/eeig.htm>
- <http://www.ihec.net/internationalb/>
- <http://www.investinspain.org/jointventures.htm>
- <http://www.itpress.net>
- <http://www.juop.net>
- <http://www.jxj.com>
- http://www.kinoa.net/en_presentation#GEIE
- <http://www.libertas-institut.com>
- <http://www.lic-international.com/info.htm>
- <http://www.logos-eeig.com>
- <http://www.menon.org/agency>
- <http://www.mic.org.mt/Malta-EU/results/company.html>
- <http://www.paslink.org>
- <http://www.perspective-eeig.com>
- <http://www.plg-geie.com>
- <http://www.severn.dmn.ac.uk/elise>
- <http://www.tech-db.ru>
- <http://www.yellowwindow.be/eeig.htm>